

VÝROČNÍ ZPRÁVA

**Jihočeského muzea v Českých Budějovicích
za rok 2021**



České Budějovice
2022

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 242/1, 370 01 České Budějovice
Tel.: 391 001 531
<https://www.muzeumcb.cz>
E-mail: muzeumcb@muzeumcb.cz

ISBN: 978-80-7646-021-8



Zřizovatelem Jihočeského muzea v Českých Budějovicích je Jihočeský kraj.



Jihočeský kraj

ÚVODNÍK ŘEDITELE

Začátek roku 2021 byl stejně jako konec roku 2020 poznamenán pandemií covidu-19 a s tím souvisejícími opatřeními. Jihočeské muzeum bylo tak až do 10. května 2021 uzavřeno pro návštěvníky. Připravili jsme pro ně velmi pěknou velikonoční výstavu, ale bohužel nebylo možné ji otevřít. Velká část zaměstnanců Jihočeského muzea pracovala z domova v režimu home office, probíhaly revize jednotlivých podsbírek a další naplánované práce.

Z předchozího roku 2020 pokračovala výstava „Kouzlo sběratelství“, která byla v chodbové části doplněna o knižní ilustrace Zdeňka Buriana k dobrodružným příběhům K. Maye, J. Werna a J. Londona. Tyto ilustrace nám zapůjčila pražská Retro Gallery a výstavu Kouzlo sběratelství velmi vhodně doplnily. Stálá expozice „Příběh města Českých Budějovic“ byla v průběhu ledna doplněna o výstavu „Městský znak“ a „Mincování v Českých Budějovicích“. Od konce listopadu 2020 byla pak

v přízemí Jihočeského muzea nainstalována výstava „S tím se musí něco udělat!“ věnovaná 95. výročí činnosti Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích. Od začátku dubna byla připravena k zpřístupnění výstava „Co přinesla dálnice“, která prezentovala nálezy spojené s přípravou a záchrannými archeologickými výzkumy v trase dálnice D3 a rychlostní komunikace R3. Tuto výstavu jsme společně s konferencí a exkurzemi realizovali se zapojením Husitského muzea v Táboře a ve spolupráci s hornorakouskými partnery jako projekt přeshraniční spolupráce s tím, že výstava bude v roce 2022 prezentována v hornorakouském Freistadtu. Od 14. května pak byla v Jihočeském muzeu otevřena výstava „Tanky, lodě, letadla na kartách a v modelech“. Tuto výstavu jsme připravili ve spolupráci s Klubem sběratelů karet a jihočeskými modeláři. V květnu se rovněž na pobočce Jihočeského muzea na tvrzi v Žumberku otevřela nová expozice „Řemesla pod Novohradskými horami“. Expozice je zaměřena na dnes již méně známá a částečně již zapomenutá řemesla druhé poloviny 19. století a první poloviny 20. století. Jsou v ní představeni provazníci, bednáři, ševci, koláři, koželuhové a další řemesla z Novohradska.

S touto nabídkou doplněnou o zatím neokoukanou Stálou přírodovědnou, archeologickou a národopisnou expozici jsme se stali hostiteli Národního zahájení Festivalu muzejních nocí, které jsme připravili ve spolupráci se zřizovatelským Odborem kultury a památkové péče Krajského úřadu Jihočeského kraje a ve spolupráci s Asociací muzeí a galerií České republiky na pátek 18. června. Národní zahájení a na něj navazující muzejní noc bylo navštíveno mnoha představiteli kulturního a společenského života ČR a bylo velmi pozitivně hodnoceno zejména pak představiteli AMG.

Druhé pololetí roku 2021 již nebylo tolik svázáno protikoronavirovými opatřeními, a tak se opětovně rozjely akce na Trocnově. Ve spolupráci se zřizovatelským odborem byly realizovány akce v rámci přeshraničního projektu I-CULT, které měly být původně realizovány v první polovině roku. Návštěvníci se tak mohli poučit a potěšit na akcích Válka a vojenství za Jana Žižky, Středověký jarmark a Zvonářství ve středověku a dnes. Ve vlastní režii pak Jihočeské muzeum realizovalo na Trocnově ve spolupráci s městem Borovany Dětský den 2021, letní sezónu pak spoluvytvářely Trocnovské divadelní slavnosti a vrcholem byly Trocnovské slavnosti, které navštívilo více než 5 000 návštěvníků.

Po celý rok rovněž pokračovala na Trocnově výstavba Archeoskanzenu. Dodavatelem stavby je firma S-B Sedlčany s.r.o. a stavební práce byly na konci roku ve významném předstihu. Původní termín



Ředitel Jihočeského muzea Ing. František Štangl při zahájení 8. ročníku Trocnovských slavností.



Předání I. etapy stavby Archeoskanzenu Trocnov 30. 8. 2021. Zleva: Martin Lang, TDI; Mgr. Ivan Náprstek, KÚ OKPP; Mgr. František Chrastina, KÚ OKPP; Ing. František Štangl, JČM; Ing. Karel Hocke, S-B s.r.o.; Mgr. Patrik Červák VO OKPP KÚJČK; Mgr. Miroslav Petrovský, JČM. Foto Marek Svoboda.



Vedoucí Odboru kultury a památkové péče Mgr. Patrik Červák, ředitel Jihočeského muzea Ing. František Štangl a stavbyvedoucí Petr Heřmánek v půdním prostoru domu ve dvorci v rámci předání I. etapy stavby Archeoskanzenu Trocnov 30. 8. 2021. Foto Marek Svoboda.

dokončení byl naplánován a smluvně sjednán na květen 2024. Pokud vše bude probíhat tak, jako doposud, může být hotovo už na konci příštího roku.

Na konci července byla otevřena výstava „K zábavě a odpočinku – volný čas ženy v 19. století“. Tato výstava byla exkurzí do života žen českobudějovické měšťanské společnosti v průběhu celého 19. století. V druhém srpnovém týdnu pak Jihočeské muzeum připravilo ve spolupráci s pěstitelkou masožravek paní Markétou Aubrechtovou prodejní výstavu „Masožravky na terase“. Přestože výstava trvala jen 9 dní, potěšila velké množství návštěvníků.

Interaktivní výstava Regionálního muzea v Litomyšli s názvem „Retrogaming“ byla otevřena 3. září a návštěvníky vrátila o čtvrt století v čase zpět. Lidé vzpomínali na starou výpočetní techniku a na hry, které na této technice hráli a mnozí návštěvníci u her z „dávných časů“ vydrželi i několik hodin.

Září mělo být v Jihočeském muzeu věnováno výstavám s tematikou hub. Výstava „Houby Blanského lesa a jižního Předšumaví“ byla zahájena 10. září, jak bylo plánováno, ale „Výstava hub“ musela být, z důvodu malého růstu plodnic hub, přesunuta z původního termínu od 20. září na říjnový termín se zahájením 18. října.

Od 5. listopadu byla v chodbě ke knihovně k dispozici výstava „Srdečné pozdravy z Budějovic – město na pohlednicích v letech 1895 až 1939“, která prezentuje pohlednice ze sbírek Jihočeského muzea doplněné o vybrané pohlednice z Českých Budějovic ze sbírky Milana Bindera. Ve čtvrtek 25. listopadu byla slavnostně otevřena výstava „Vánoce v čokoládě – čokoládové obaly, vánoční kolekce a další zajímavosti ze světové sbírky Stanislava Krámského“ a výstava „Černý Petr, dětské karty“, kterou se prezentuje českobudějovický klub sběratelů karet a která výstavu Vánoce v čokoládě vhodně doplnila.

Celkově lze říci, že i přes zásadní omezení provozu v souvislosti s protikoronavirovými opatřeními Jihočeské muzeum, jeho pobočky a jeho akce navštívilo 57 836 návštěvníků. Velmi zdařilé a návštěvníky velmi dobře hodnocené bylo Národní zahájení Festivalu muzejních nocí a následná Muzejní noc, které jsme připravili ve spolupráci se zřizovatelským odborem a AMG na pátek 18. června. Mimořádný zájem byl také o Trocnovské slavnosti, na které se přijelo podívat až 5 000 návštěvníků. Lze si jen přát, aby omezení v souvislosti se šířením onemocnění covid-19 co nejdříve skončila a Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích se co nejdříve vrátilo do normálního provozu.

*Ing. František Štangl
ředitel*

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

V roce 2021 přibyla do sbírek Jihočeského muzea díky sbírkotvorné činnosti odborných pracovníků řada nových sbírkových předmětů. Zapsáno bylo celkem 36 000 kusů nových sbírkových předmětů, zapsaných v chronologické evidenci celkem pod 248 přírůstkovými čísly. Z toho bylo získáno: sběrem 12 684 kusů předmětů, koupí 22 685 kusů předmětů, darem 381 kusů předmětů a vlastní činností 250 kusů sbírkových předmětů.

Na sbírkotvorné činnosti se podílela všechna níže uvedená oddělení, která se řídila dlouhodobými sbírkotvornými koncepcemi: archeologické oddělení, oddělení knihovny, přírodovědné oddělení a oddělení společenských věd.

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Záchrannými, předstihovými a badatelskými archeologickými výzkumy byl do sbírek získán materiál ze 112 archeologických akcí v počtu 10 005 nálezů, zejména keramiky, kostí, kovů a skla (77 přírůstkových čísel).

KNIHOVNA

Fond odborné knihovny se díky akvizicím, nákupům, darům i bohaté meziknihovní národní i mezinárodní výměně rozšířil o 543 knihovních jednotek.

Ve fondu periodik bylo v roce 2021 doplňováno 112 titulů periodik pořizovaných koupí či výměnou.

Historické knihovní sbírky byly prostřednictvím darů rozšířeny o 56 ks předmětů zapsaných do I. stupně evidence pod 5 přírůstkovými čísly. Do II. stupně evidence byl zapsán jeden předmět převedený z podsbírký č. 25 (Jiná).

V rámci dlouhodobé sbírkotvorné koncepce fotodokumentace proměn města a jeho okolí a akcí muzea bylo do podsbírký Fototéka pořízeno přes 370 vybraných snímků a 1 064 snímků bylo pořízeno při fotodokumentaci muzejní činnosti.

Akviziční i sbírkotvorná činnost se uskutečňují systematicky podle dlouhodobých plánů a s ohledem na obory a témata zastoupená ve fondech a sbírkách.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Vlastní sběr

Vlastním sběrem a nálezovými doklady spolupracovníků v rámci vědeckovýzkumných úkolů, a především v rámci nákupů, bylo v prvním stupni evidence do sbírek JČM zapsáno celkem 24 246 položek. Případný sběr zvláště chráněných druhů organismů je při splnění stanovených podmínek umožněn výjimkou udělenou Jihočeským krajem.

Geologie: Terénní průzkum a sběr materiálu byl prováděn ve východní části Českých Budějovic v rámci stavby obchvatu dálnice D3, díky kterému byly odkryty profily v křídových sedimentech.

Mykologie: V rámci jižních Čech bylo sbíráno zejména v těchto oblastech: Třeboňsko, Novohradsko, Českokrumlovsko, Hlubocko. Dále byl získán materiál ze severozápadního Slovenska (Orava).

Botanika: V rámci monitoringu flóry jižních Čech byl samostatně nebo ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou ČBS uspořádán botanický sběr v různých jihočeských lokalitách, obzvláště na Šumavě a v jejím podhůří. Dále byly pořízeny herbářové doklady jeřábů a ostružiníků ze zahraničních cest do Rakouska, Bavorska a Maďarska.

Entomologie: Entomolog neprovedl žádný sběr a terénní průzkum z důvodu dlouhodobé nemoci (březen–říjen). Dokumentátor provedl průzkum fauny vážek (Odonata) na vybraných lokalitách jižních Čech.

Zoologie: Celoročně probíhal sběr kadáverů obratlovců, a to jak vlastními silami, tak díky síti spolupracovníků, kterou se v průběhu let podařilo vytvořit. Získané kadávery byly opatřeny lístkem s nálezo- vými údaji, zabaleny tak, aby nevysychaly a byly uloženy v mrazicím boxu.

Akvizice, nákupy, dary

Geologie: Do I. stupně evidence nebyly zapsány žádné sbírkové předměty.

Mykologie: Do I. stupně evidence byl zapsán soubor 735 exsikatů hub (Z 18/2021), získaných od členů Mykologického klubu JČM a jejich spolupracovníků v rámci mezinárodního projektu Funga des Böhmerwaldes.

Botanika: Byly nakoupeny herbářové doklady převážně jihočeské provenience od P. Lepšího (84 ks) a M. Kotilínka (172 ks) a do I. stupně evidence byly převedeny sběry M. Lepšího a sběry spolupracovníků (880 ks).

Zoologie: V roce 2021 byly za úplatu externě preparovány a následně do I. stupně evidence zapsány tři preparáty ptáků a jeden preparát savce.

Entomologie: Byla nakoupena sbírka denních motýlů od Z. Hanče (375 ks), přes ISO byla nakoupena sbírka M. Samce (22 000 ks) a od Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových jako odumřelá byla převedena sbírka brouků a motýlů S. Karlíka (cca 15 000 ks, z toho hodně poškozených).

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Oddělení společenských věd zrealizovalo 1 nákupní komisi (23. listopad).

Celkem sbírky UP byly prostřednictvím nákupu rozšířeny o 1 přírůstkové číslo (celkem 41 ks předmětů). Podsbírka Výtvarného umění byla darem rozšířena o 2 přírůstková čísla (celkem 2 ks předmětů).

U podsbírky Numismatika: podsbírka byla rozšířena koupí o 1 přírůstkové číslo (celkem 1 předmět).

U podsbírky Divadelní a hudební archiv: podsbírka byla rozšířena darem o 1 přírůstkové číslo (celkem 2 ks předmětů).

U podsbírky Historie – novější dějiny: podsbírka byla rozšířena vlastním sběrem o 108 přírůstkových čísel (celkem 329 ks předmětů, a to koupí o 8 ks předmětů a darem o 321 ks předmětů).

U podsbírky Historie – nejnovější dějiny: podsbírka byla rozšířena vlastním sběrem o 12 přírůstkových čísel (celkem 14 ks předmětů).

Na akviziční činnosti se ještě částečně odrazila nepříznivá epidemiologická situace v roce 2021.



ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Do I. stupně evidence bylo zapsáno 77 nových přírůstkových čísel (10 005 předmětů). Do II. stupně evidence bylo v programu Museion zapsáno celkem 311 karet.

Pokračovalo se v ukládání sbírek do nových krabic a ve vytváření nových lokačních seznamů (fond Ohrada a fond Stará budějovická sbírka).

V roce 2021 bylo konzervováno a restaurováno 12 keramických nádob z archeologických výzkumů na dálnici D4 (z lokalit Rakovice a Boudy) a z lokality Milenovice. Rovněž byla provedena celková rekonzervace nádob pro výstavu o středověké keramice (Plzeň, Brno, Jihlava) a pro výstavu „Co přinesla dálnice“ v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích, celkem 30 nádob. Pokračovalo zpracování materiálu ze sídliště v Sedlci z doby římské (základní ošetření, lepení) z fondu bývalé expozitury v Plzni.

Mimo Jihočeské muzeum byla zajištěna konzervace depotu z přelomu střední a mladší doby bronzové z Všetče.

KNIHOVNA

Knihovnice

Všechny knihy a časopisy v odborné knihovně byly evidovány v systému Clavius a opatřovány čárovým kódem. Zaevidováno bylo celkem 404 knih a 902 kompletů periodik (většinou z depozitáře v budově Stavounionu), zkatalogizováno bylo celkem 1 017 jednotek časopisů a v rámci retrokatalogizace bylo ve druhém stupni knihovní evidence zpracováno 1 306 knihovnických jednotek a zkatalogizováno 89 kompletů periodik nově došlých.

V roce 2021 knihovna celkem evidovala 137 096 knihovních jednotek. Do lístkového katalogu bylo zařazeno 156 nových lístků a dále bylo provedeno doplnění obálek knih u 204 záznamů. Knihovnice Blanka Irová v režimu home office zapisovala evidenční karty podsbírkou Fototéka do tabulky a podařilo se digitalizovat dalších 9 224 karet.

V závěru roku 2021 se podařilo převést knihovní evidenční systém Clavius na plně webový kompletní knihovní systém Tritius. Od nového systému očekáváme zkvalitnění služeb knihovny, a to jak pro odborné pracovníky muzeí, tak pro badatelskou veřejnost. Nové webové systémy jsou optimalizovány pro mobilní zařízení uživatelů a využití dalších online služeb, jako jsou rezervace a objednávky, podporují fulltextové vyhledávání a využití sociálních sítí. Proběhlo zaškolení knihovnic a kurátora knihovních sbírek.

Kurátor knihovních sbírek

Kurátor knihovních sbírek Lukáš Pelikán v rámci práce v režimu home office založil a kompletně vyplnil 550 karet systematické evidence v databázi Museion. Dalších 859 karet kompletně rekatologizoval. V součinnosti s oddělením CES pak pokračoval v inventarizaci podsbírek. V rámci podsbírkou č. 18 – Knihy (Staré tisky) probíhalo čištění regálových polic, vysávání drobných nečistot ze sbírkových předmětů pomocí archivního vysavače a fotodokumentace sbírkových předmětů za účelem digitální evidence sbírek v databázi Museion. Kurátor dohledával zápisy ve starých inventářích a přírůstkových knihách uložených na oddělení CES. Pro vybrané sbírkové předměty vytvářel přebaly z papíru s alkalickou rezervou a ukládal je do polic podle souběžně vytvářených lokačních seznamů. Pokračovaly též opravy chyb či doplnění záznamů sbírkových předmětů v programu Museion. Šlo hlavně o vytváření systému skupinového a podskupinového zařazení předmětu či slovníkových hesel. Závěrem roku 2021 byla inventarizace předmětů v systematické i chronologické evidenci podsbírkou č. 18 dokončená. Z programu integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví ISO Ministerstva kultury byla poskytnuta

dotace na restaurování starého tisku prvního vydání Melantrichovy bible. Práce proběhly do konce roku 2021, kdy byla kniha přivezena a uložena do depozitáře. V depozitáři starých tisků byla zajištěna oprava klimatizační jednotky, aby bylo možné vytvořit bezpečné klimatické podmínky pro uložení sbírkových předmětů zejména v letním období.

Za účelem lepší ochrany sbírkových předmětů v podsбірce č. 19 – Písemnosti a tisky (Mapy a plány a Grafika) byly pořízeny dvě nové výkresové skříně formátů A0 a A1. Bylo tím umožněno lepší umístění sbírkových předmětů. Kurátor obaloval sbírkové předměty v řadě GK (Grafika) a MP (Mapy a plány) do archů archivních papírů s alkalickou rezervou za účelem jejich nutné ochrany před mechanickým poškozením a lepší manipulace. Pro sbírku kramářských tisků (PM) byly pořízeny archivní obálky a krabice s alkalickou rezervou materiálu, do kterých začal kurátor tuto sbírku přebalovat. Současně s tím řadil tyto tisky v databázi Museion do podskupin přidělováním slovníkových hesel umožňujících vhodné vyhledání předmětů podle jejich charakteru. Během roku 2021 byla v rámci podsбірky č. 19 k inventarizaci připravena sbírka pocházející z bývalého Diecézního muzea (signatura DCM). Inventarizace těchto předmětů byla dokončena souběžně s inventarizací podsбірky č. 18.

V roce 2021 proběhla také předávací inventarizace souboru grafiky MDRH, která byla předána kurátorovi sbírek výtvarného umění.

Kurátor knihovnických sbírek se podílel na skenování negativů, fotografií a písemných dokumentů pro potřeby mimořádné revize vojenských sbírek. Za tímto účelem pořídil celkem 2 604 souborů.

V rámci digitalizace vzniklo v roce 2021 na skeneru Zeutschel celkově více než 5 000 souborů. Skenovány byly také materiály pro výstavní a expoziční účely jiných oddělení muzea.

Fotografka

Fotografka Helena Motyčková průběžně pořádala a zálohovala elektronický fotoarchiv v počítači a na externím disku. Ve fondu Fototéka – podsбірky č. 20 a 21 byl proveden zápis do I. stupně evidence 250 inventárních čísel a do II. stupně 135 položek a zároveň byly evidenční karty vytištěny a zařazeny do kartotéky. V rámci digitalizace a převodu evidenčních karet podsбірky č. 20 do Museionu byly doplněny údaje u 9 700 položek, rekatalogizováno bylo 1 130 položek a v režimu home office bylo zpracováno částečným zápisem do tabulky (Excel) 9 224 karet a následně převedeno do Museionu.

Pro uložení karet podsбірky Fototéka byly pořízeny nové kartotéky. V rámci podsбірky č. 20 – Negativy a diapositivy byly negativy ukládány do archivních obalů a následně obálky popsány v počtu 330 ks.

Koncem roku 2021 byla zahájena kompletní inventarizace podsбірky Fototéka – č. 20 a 21.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Evidence sbírek

Přírodovědné oddělení zaevidovalo do I. stupně celkem 1 385 položek. Do II. stupně bylo zaevidováno celkem 2 394 položek na 2 184 katalogizačních kartách.

Pracovníci přírodovědného oddělení (M. Beran, M. Lepší a L. Černý) se zúčastnili školení týkajícího se hromadného importu dat do programu Museion.

Geologie: Do systému Museion byla postupně zaevidována přírůstková čísla Z 86–92/2018, která jsou součástí velkého nákupu z roku 2018. Dále bylo pokračováno v postupné opravě a doplňování dat v systému Museion, která byla dříve do systému importována firmou Musoft během hromadného importu při přechodu do tohoto systému. V depozitáři byla srovnána ve dvou kopiích zpřeházená kartotéka sbírkových předmětů zapsaných do roku 1998 (G 1–G 8 288), která bude důležitá pro budoucí správné opravy v evidenci sbírkových předmětů. Do těchto papírových inventárních karet totiž bývalý kurátor Jiří Machart zapisoval opravy a doplňoval informace, které bude potřeba v budoucnu zanést i do elektronické podoby v systému Museion a papírovou kartotéku sjednotit v jedné kopii.

Entomologie: Proběhlo zaevidování 2 položek.

Revize, inventarizace

V botanickém herbáři Jihočeského muzea byla provedena odborná revize Z. Kaplanem (5 rodů), P. Dřevojanem (2 rody) a J. Chrtkem (2 rody).

V říjnu začala předávací revize entomologické podsbírký mezi Z. Kletečkou a L. Černým. Zrevidováno bylo cca 50 000 ks.

Péče o sbírky

Všichni pracovníci prováděli průběžné kontroly stavu depozitářů a sbírkových předmětů (min. 2× měsíčně) a dle potřeby aktualizovali lokační seznamy. Zvláštní pozornost byla věnována klimatickým parametrům v depozitářích, které jednotliví kurátoři zaznamenávali do depozitářních deníků (teplota a relativní vlhkost).

Geologie: Podle potřeby bylo pečováno o sbírkové předměty (přeurčení minerálů, čištění, lepení).

Botanika: Od července 2019 probíhá dekontaminace botanické sbírky od insekticidu lindan, jehož používání je vzhledem k jeho vlastnostem poškozujícím zdraví v České republice zakázáno. Čištění sbírky bylo dokončeno a cca 8 000 vyčištěných a odlepených herbářových listů bylo nově adjustováno na nové papíry. Dekontaminaci prováděly M. Kroneislová a I. Šťastná pod vedením M. Lepšího. Celkem 1 136 herbářových položek (přírůstky z roku 2021) bylo zařazeno do centrální sbírky a zároveň byl aktualizován lokační seznam. Tyto práce prováděly M. Kroneislová a I. Šťastná (do ledna) pod vedením M. Lepšího.

Entomologie: Na podzim byly s probíhající revizí aktualizované lokační seznamy.

Dokumentátoři: L. Černý ve spolupráci s odbornými pracovníky pomáhal při ukládání, vymrazování a konzervaci sbírkových předmětů v podsbírkách entomologie (vymrazeno cca 6 tisíc ks), mykologie a botaniky. Podílel se na preparaci hmyzu a savců, prováděl opravu modelů a lyofilizátů hub. Prováděl delindanizaci herbářových položek. Převzal, provedl ošetření vymražením a uložil do depozitáře sbírku Mgr. Samce. Zpracovával sbírku Ing. Karlíka. M. Kroneislová dokončila odstraňování lindanu z herbářových položek botanické sbírky JčM. Dekontaminace spočívala v odlepení rostliny a doprovodných dokumentů z herbářového papíru, jejich očištění od krystalů lindanu, přemístění na nový herbářový papír s předčištěným inventárním číslem a adjustací (přilepení) na nový archivní papír. Bezchybné přemístění rostlin na nové papíry s odpovídajícím inventárním číslem bylo zajištěno kontrolou pomocí digitálních fotografií původních herbářových položek, které byly pro tento účel pořízeny v minulých letech. Dalším úkolem I. Šťastné a M. Kroneislové v přírodovědném oddělení bylo zařazování přírůstků do centrálního herbáře botanické sbírky se současnou změnou lokace v elektronickém lokačním seznamu. Dále nalepovaly etikety na herbářové krabice, adjustovaly od lindanu vyčištěné a nově nabyté herbářové položky a přilepovaly determinační štítky po návštěvách badatelů. Dokumentátor poskytoval i další technický servis odborným pracovníkům.

Konzervace, preparace, ošetření proti škůdcům

Byly prováděny pravidelné fyzické kontroly stavu sbírkových předmětů a klimatických parametrů v depozitářích botaniky, zoologie, entomologie a mykologie. Nebylo zjištěno žádné napadení sbírkových předmětů škůdci, jen v expozici byl napaden jeden choroš. Nově získaný materiál byl před uložením do depozitáře vymrazován (podsbírký botanická, mykologická a entomologická), popřípadě ošetřen fumigací (podsbírký zoologie). L. Černý provedl ve spolupráci s odbornými pracovníky dvakrát (v červnu a v prosinci) fumigaci depozitářů entomologie, mykologie a zoologie dýmovicemi Dobol Fumigator. Na jaře byla ve stálé expozici provedena rozsáhlá dezinfekce přípravkem Eulan. Důvodem bylo pravidelným monitoringem škůdců prokázané napadení choroše červotočem skladištním.

Botanika: M. Kroneislová a I. Šťastná (jen v lednu) adjustovaly nově nabyté herbářové položky (cca 1 136 herbářových listů), položky očištěné od lindanu (cca 8 000 ks) a revizní lístky (cca 2 000 ks).

Zoologie: L. Černý příležitostně prováděl preparaci savců formou lebek a balků a také z kadáverů

odebíral tkáňové vzorky. Před samotnou preparací zvířata zoologicky zpracovával V. Mikeš (determinace, vážení, proměření tělesných rozměrů). K osteologické preparaci, na které oba zmínění spolupracovali, byl krom jiného využíván chov kožojedů.

Mykologie: Didaktický fond byl obohacen o 50 lyofilizátů plodnic hub. Lyofilizáty provizorně uložené v depozitáři mykologie utrpěly na kvalitě vlivem zvýšené vlhkosti. V roce 2021 bylo u jednoho z lyofilizátů hub vystavených ve vitrínách v expozici živé přírody zjištěno napadení hmyzem. Poškozený exponát byl nahrazen jiným. V sále 304 opravil L. Černý adjustaci choroše na padlém kmeni smrku.

Digitalizace

Mykologie: Kurátor pořídil fotodokumentaci 500 herbářových položek hub.

Entomologie: Do sbírkového evidenčního systému Museion byly pořizovány a ukládány další fotografie sbírkových předmětů.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Do I. stupně evidence bylo zapsáno 125 nových přírůstkových čísel (389 předmětů) do databáze. Do II. stupně evidence bylo v programu Museion zapsáno nově celkem 715 karet a odbornou rekatologizací 1 828 karet.

Proběhla jedna nákupní komise (listopad).

Restaurování a konzervace

V roce 2021 bylo restaurováno mimo JČM u podsbírký UP: k externímu restaurování zadána harfa H 3671. Dokončeno externí restaurování novohradského skla UP 119, UP 662, UP 1782, UP 2607 a UP 5821 z roku 2020.

K ošetření v rámci konzervátorské dílny muzea zadány z podsbírký UP 21 ks sklářské nářadí, 3 ks sklo, 1 ks nábytek, 1 ks slonovina, 1 ks porcelán, 6 ks hudební nástroje a hrací stroje, 35 ks kovy. Na místě v depozitáři ošetřován podle potřeby nábytek.

U podsbírký Výtvarné umění zadán mimo JČM k restaurování 1 ks obraz – portrét císařovny Marie Terezie. V rámci muzea zkonzervovány z podsbírký Výtvarné umění 10 ks obrazů, 8 ks šperků a 1 socha.

U podsbírký národopisu byly k restaurování mimo JČM zadány celkem 4 předměty: šátek s potiskem N 4828, čepečky dětské N 4347, N 2799, střevisčky hedvábné N 775.

Konzervace v rámci JČM: Konzervátoři JČM očistili a ošetřili celkem 38 kusů.

Konzervace mimo JČM: Konzervování a čištění textilu Irena Hájková na DPP, celkem 18 kusů.

Očista před zahájením návštěvnické sezóny v expozici na tvrzi Žumberk, dále pak na Buškově Hamru a v Nových Hradech, základní očista předmětů před uložením do depozitáře – praní či zajištění vyčištění nově nabytých předmětů, vystavovaných či vrácených předmětů. Kontrola dlouhodobých zápůjček.

U podsbírký Divadelní a Hudební archiv ve spolupráci s konzervátory JČM – zadávání předmětů k ošetření a konzervaci, celkem 28 ks sbírkových předmětů. Očištění předmětů v depozitáři v Ledenicích před jejich uložením – kulisy – 280 ks, očištění předmětů před instalací výstavy – 50 ks.

Pokračování spolupráce s M. Kocmichem na opravě loutek z Malého divadla – celkem 41 ks.

Další formy péče o sbírkové předměty:

Pravidelná kontrola a očištění sbírkových předmětů v expozicích na Buškově hamru, v tvrzi Žumberk, v Nových Hradech a v Muzeu Koněšpřežky.

U podsbírký UP pokračovala průběžná fotodokumentace během revizí a předmětů určených k výstavám – v rámci revizí vyfoceno 5 567 ks fotografií, včetně jejich uložení, roztřídění a přečíslování na inventurní čísla, přírůstková a jiná čísla ve formě umožňující je nahrát do programu Museion.

U podsbírký Národopis pokračovalo přiřazování fotografií ke kartám v Museionu. Byla zahájena

digitalizace fotografií. V roce 2021 bylo digitalizováno 1 932 ks předmětů.

Historikové novějších a nejnovějších dějin pokračovali v dlouhodobém programu digitalizace plakátů z podsbírký Historie – „S“ a „K“. V roce 2021 bylo digitalizováno 3 725 sbírkových předmětů z podsbírký Historie „K“. Z podsbírký Historie „S“ bylo zdigitalizováno externě 800 ks plakátů a dalších 3 338 ks předmětů interně.

U Divadelního a Hudebního archivu bylo takto zdigitalizováno v rámci digitalizace plakátů a scénických návrhů ve spolupráci s I. Hajnem 750 ks. Digitalizace vybraného souboru 108 ks předmětů z divadelního archivu v rámci grantu MKCR (fotil Ivo Hajn). Vyfoceno cca 500 ks sbírkových předmětů kurátorem v rámci digitalizace.

Revize a inventarizace

UP – Hana Cukrová

Dokončení revize části podsbírký UP (sklářství a sklo, historický nábytek, kovy a sfragistický materiál, hudební nástroje a hrací stroje). Po zpracování dílčích revizních zpráv byly v další části roku prováděny dohledávky a opravy nesrovnalostí.

UP – Hynek Rulíšek

Dokončení revize části podsbírký UP a VU (textil, historické hodiny, církevní náčiní, astronomické přístroje, cín, kůže, sbírka látek z bývalého DCM, MDRH, obrazy a sochy), na základě revize pak dohledávky a dolaďování nesrovnalostí, příprava návrhů na odpisy.

Revize zpracovány do dílčích revizních zpráv, revize výtvarného umění dokončena fyzicky, pracuje se na jejím administrativním zpracování.

U uvedených podsbírek celkem zrevidováno: 2 035 inv. č., 996 př. č. a 2 396 jiných č.

Národopis

Přípraveny a odeslány na CES podklady k mimořádné inventarizaci – ta proběhne v roce 2022.

Divadelní a hudební archiv

V součinnosti s CES pokračovala revize divadelního archivu a revize hudebního archivu. Revize divadelního archivu začala v červnu 2021, revize hudebního archivu probíhala v průběhu celého roku.

Pravidelné kontroly na začátku a konci sezóny v expozici lidového nábytku na tvrzi Žumberk a na Buškově hamru.

Práce v depozitářích

UP – Hana Cukrová

Pořádání předmětů v depozitářích, úklid v depozitářích, popis evidenčními čísly.

Lokační seznamy – aktualizace během mimořádné inventarizace.

Identifikace předmětů bez čísel.

Ukládání nových sbírkových předmětů a předmětů vrácených z výpůjček.

Celoroční kontrola klimatu v depozitářích.

Kontrola expozice Žumberk.

Kontrola dlouhodobých zápůjček – Město Borovany, Nové Hrady.

Podklady pro objednávky.

Asistence při revizích EZS a EPS v depozitářích.

UP – Hynek Rulíšek

Kontroly stavu předmětů uložených v depozitářích a kontrola klimatických podmínek. Optimalizace ukládání předmětů v depozitářích, aktualizace lokačních seznamů a fotografování sbírkových předmětů

v rámci revizí, vyřešení klimatických podmínek v depozitáři. V případě klimatu v depozitáři kovů posílení o druhý odvlhčovač napojený hadicí na odpad. Během revizí mimo zavěšených štítků popisování sbírkových předmětů inventárními čísly a kontrola stávajících z důvodu zjištění, že jsou v mnoha případech popsány špatnými čísly. Kontrola stavu předmětů vystavených v tvrzi Žumberk, ve stálé expozici a v rámci dlouhodobých výpůjček mimo JČM.

Národopis

H. Soukupová a V. Holas uspořádali, očistili a nově uložili 3 267 předmětů v depozitáři Ledenice stodola, byly vytvořeny lokační seznamy a vyčleněny a zdokumentovány předměty bez čísel. Byly převezeny předměty z Trocnova na letiště, sepsány a posouzeny konzervátorem. Několik předmětů včetně akvizice povozů a kočárů bylo převezeno z letiště do přístřešku v Ledenicích. V depozitáři Šrámkova bylo očištěno, uloženo a do lokačních seznamů zaneseno 1 242 předmětů, depozitář je připraven k revizi.

Pro neupotřebitelnost nebo degradaci bylo navrženo k odpisu a odepsáno celkem 9 předmětů.

Proběhlo mrazení lidového pečiva a neoznačeného textilu, který se podařilo určit a zařadit do fondu.

Karel Zámek zhotovil systémy na zavěšení zemědělského nářadí a dalších předmětů v depozitáři Ledenice stodola a boční stodola. V. Holas zkompletoval v tomto depozitáři regály na uložení krabic s předměty bez čísel. V. Holas, K. Zámek a J. Kössl společnými silami zracionalizovali depozitář Ledenice stodola a Ledenice přístavek, dostavěli nové regály a přesunuli sbírkové předměty dle potřeby.

Do depozitáře Ledenice stodola a Šrámkova byl zaveden internet.

Proběhly pravidelné kontroly na začátku a konci sezóny v expozici lidového nábytku a řemesel na tvrzi Žumberk a na Buškově hamru.

Výběr předmětů a příprava výpůjček pro výstavu H. Cukrové K zábavě i k odpočinku a Vánoce v čokoládě.

Numismatika

Čištění sbírkových předmětů podle potřeby, systematizace uložení sbírky, úprava a výměna ukládacích obalů.

Divadelní a hudební archiv

Pokračování ve stěhování do nových depozitářů v Ledenicích, pořádání předmětů v depozitářích, tvorba lokačních seznamů.

Reorganizace hudebního archivu, přebalení notovin do nových archivních krabic, vyjmutí přírůstkových čísel z krabic a jejich chronologické zařazení. V současnosti jsou všechna přírůstková čísla rozdělena podle data a jednotlivých let a uložena v archivních krabicích. Současně byly vytvořeny lokace a uloženy do programu Museion.

Pokračování ve fotodokumentaci divadelního fondu a vkládání fotek do programu Museion (digitalizace plakátů a scénických návrhů – foto Ivo Hajna – 750 ks, ostatní cca 500 ks fotografií). Zdigitalizované sbírkové předměty dr. Hajnem (loutky, opony) se staly součástí e-sbírek.

Kontrola klimatu a úklid depozitářů.

Historie novějších dějin

Lokační seznamy – soubor fotografií sign. F 1–F 2430, FP 1–FP 597, FV 1–FV 394, a plakátů R 1–R 801.

Výběr a seznam plakátů k digitalizaci pro studio dr. Ivo Hajna – cca 242 položek (K 8564–K 13040).

Řazení vytištěných karet do předmětového katalogu.

Uložení souboru trampingu zapsaného do I. a II. stupně evidence.

Zápůjčky sbírkových předmětů na výstavu JČM K zábavě i k odpočinku a Městský znak.

Zadání vybraných sbírkových předmětů ke konzervaci – uložení v depozitáři Ledenice.
Fotografování sbírkových předmětů, systematizace sbírek a úklidové práce v depozitáři Ledenice.

Historie nejnovějších dějin

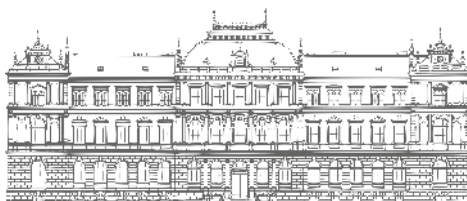
Práce v depozitáři v ulici Fráni Šrámka 4, aktualizace lokačních seznamů v místnosti 205 – cca 2 000 ks sbírkových předmětů a v místnosti 208 – přes 4 000 ks sbírkových předmětů.

Pořádání depozitáře v Ledenicích, tvorba lokačních seznamů, focení předmětů.

Výběr a seznam plakátů k digitalizaci pro studio dr. Ivo Hajna – 800 ks položek.

Zápůjčky sbírkových předmětů na výstavy JČM K zábavě i k odpočinku a Městský znak.

Organizace a realizace kompletního úklidu v depozitární budově Ledenice ve spolupráci s technickým úsekem.



ÚTVAR NÁMĚSTKYNĚ ŘEDITELE PRO ODBORNOU MUZEJNÍ ČINNOST

Expoziční činnost

Stejně jako v roce 2020 byl i rok 2021 silně poznamenán pandemií covid-19 a rozsáhlými omezeními a uzavřeními veřejných institucí. Na základě vládních opatření bylo Jihočeské muzeum uzavřeno téměř pět měsíců (od poloviny prosince předchozího roku), což opět znamenalo zrušení či nerealizování několika výstav. Nekonalala se oblíbená tradiční výstava orchidejí, ani velikonoční výstava, nerealizována ani v předchozím roce 2020. Příznivější vývoj počtu nakažených umožnil otevřít kulturní instituce až od poloviny května.

Útvar náměstkyně ředitele se jako v předešlém roce soustředil především na udržování stávajících výstav a expozičních ve všech objektech JČM i na realizaci nových projektů. Díky intenzivnímu sledování vypisovaných grantových projektů ze strany MK ČR byla získána finanční podpora pro realizaci nové expozice s názvem *Řemesla pod Novohradskými horami* v objektu tvrze Žumberka u Trhových Svinů. Expozice byla dokončena na jaře roku 2021 a pod záštitou Ministra kultury ČR otevřena ihned po skončení omezení 11. května.

Řemesla pod Novohradskými horami jsou částí stálé expozice Žumberka. Expozice byla koncipována jako ukázky vymírajících či již zapomenutých lidových řemesel, jako je kamenictví, provaznictví, kolářství, bednářství či koželužství. Návštěvník si na textových a obrazových panelech může přiblížit způsob, jakým se především v 19. století pracovalo, prohlédnout si původní výrobky ze sbírek muzea, ale především si na přesných kopiích originálních výrobních pomůcek vyzkoušet, jak se třeba vydělává kůže, stáčí provaz

nebo skládá vědro. Expozice je cílena na poučené i laické zájemce všech věkových kategorií, i rodiny s dětmi, pro něž je u každého interaktivního prvku připraven obrázkový návod postupu.

Souběžně byly uvedeny do provozu stálé expozice v hlavní budově JČM. *Příběh města Českých Budějovic* byl doplněn obměnou části výstavních prostor s tématy *Městský znak* a *Českobudějovická mincovna*, nadále hojně navštěvovaná byla *Přírodovědná, archeologická a národopisná expozice*, expozice v Památníku Jana Žižky v Trocnově, expozice historie a lidového nábytku v tvrzi Žumberka a expozice v budově muzea koněšpřežní dráhy. I přes dlouhé období uzavření výstavních prostor pro veřejnost a následnou povinnost nosit ve vnitřních prostorách respirátory, stejně jako nejasnosti ohledně možnosti vstupu bez očkování, vykazaly objekty JČM poměrně vysokou návštěvnost.

Ta byla podpořena také virtuálními prohlídkami, které zpracovali pracovníci JČM z fotografií a videí, jimiž zdokumentovali probíhající výstavy; za rok 2021 přibýly další tři. Jihočeské muzeum tak vyšlo vstříc zájemcům, kteří si z nejrůznějších



Městský znak, obměněná část stálé expozice Příběh města Českých Budějovic, zachycuje vývoj českobudějovického městského znaku, který je jeden z nejstarších v Čechách.



Výstava Mincování v Českých Budějovicích přibližuje historii ražby mincí ve městě a její souvislost s dolováním stříbra v rudolfovském důlním revíru.

důvodů nemohli prohlédnout výstavy přímo, i těm, kteří si zhlédnuté výstavy chtěli připomenout či prohlédnout podrobněji.

Pokračovala také příprava a dohled při výstavbě archeoskanzenu v Trocnově. Kromě rychle pokračujících stavebních prací byly v rámci dotačního programu Ministerstva kultury Poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely v oblasti tradiční lidové kultury získány repliky vybavení archeoskanzenu z dílen od vybraných Nositelů lidových tradic.

Expozicím a výstavám se během provozu nevyhýbají různé závady a nečekané události, které pocho-pitelně návštěvnícký provoz přinášejí. Díky zřízení elektronické Knihy závad probíhá nahlašování a opravy průběžně a v rychlé návaznosti; v souvislosti s tím průběžně probíhá i kontrola bezpečnostních alb všech vystavených předmětů.

Výstavní činnost

I v roce 2021 probíhala příprava výstavního plánu na další období, plánování nových výstav vlastních i zapůjčených, a výstavní plán byl naplněn až do druhé poloviny roku 2024. Po opětovném otevření muzejních prostor pro veřejnost byla otevřena výstava *Co přinesla dálnice – archeologické výzkumy v trase dálnice D3 a S10/Was brachte die Autobahn – archäologische Forschungen in der Trasse D3 und S10*, realizovaná ve spolupráci s Bundesdenkmalamt Linz, jejíž realizaci financoval Fond malých projektů Rakousko-Česká republika, v rámci programu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika. Ve spolupráci s Klubem plastických modelářů České Budějovice a jihočeskou sekcí Clubu sběratelů hracích karet vznikla výstava *Auta, lodě, letadla na kartách a v modelech*, nerealizovanou výstavu orchidejí a exotických rostlin návštěvníkům alespoň částečně vynahradila hojně navštívená výstava masožravých rostlin *Masožravky na terase*. Výstava *K zábavě i k odpočinku. Volný čas ženy v 19. století* přiblížila zájemcům společenský život našich prapraprababiček, výstava starých pohlednic ze sbírek Jihočeského muzea a budějovického fotografa Milana Bindera *Srdečné pozdravy z Českých Budějovic* je přenesla do Budějovic



Masožravky na terase muzea se těšily hojně návštěvnosti.

muzea připravilo příspěvky o výstavních projektech, vědecké činnosti muzea (např. výzkumné projekty, konzervování a restaurování sbírkových předmětů apod.), ve spolupráci s odbornými kurátory realizovalo virtuální exponáty a další zajímavosti ze sbírkotvorné činnosti muzea. I přes obtížnou situaci způsobenou covidovou situací byla v jarních měsících dokončena příprava a následné vydání dalšího čísla Jihočeského sborníku historického.

Pandemie covidu-19 poznamenala i rok 2021; navzdory uzavřením, omezením i odlivu návštěvníků, respektive jejich pomalému návratu může být výstavní sezóna 2021 v Jihočeském muzeu považována za úspěšnou. Tradiční výstavy byly doplněny zcela novými realizacemi a tématy a veřejnost byla opět ujistěna o tom, že v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích vždy najdou inspirativní a přátelské prostředí.

Eva Hydráková



Součástí výstavy Retrogaming byla i herna, ve které si zájemci mohli na starých počítačích zahrát dobové hry.



Na výstavě Retrogaming byly k vidění i hrací konzole z 80. let 20. století.

v tomtéž čase, naopak zapůjčená výstava *Retrogaming* připomněla dnešním rodičům doby, kdy za svého mládí objevovali první počítačové a digitální hry a umožnila jim si je i se svými dětmi vyzkoušet. I přes nepřízeň počasí se nakonec konala každoroční výstava hub s poradnou pro houbaře, před koncem roku byla otevřena výstava *Vánoce v čokoládě*, kde muzejní sbírky doplnily obaly od čokolád a vánočních kolekcí z největší světové sbírky těchto obalů Ing. Stanislava Krámského, a výstava *Černý Petr a Dětské karty*, opět ve spolupráci s jihočeskou sekci Clubu sběratelů hracích karet, která stejně jako výstava pohlednic přecházela do roku následujícího.

V květnu hostilo Jihočeské muzeum Slavnostní zahájení Festivalu muzejních nocí, na něž navázala Budějovická muzejní noc pro veřejnost. Během zahájení i muzejní noci byly kromě bohatého programu hostům k dispozici všechny výstavní prostory muzea s komentovanými prohlídkami pro zájemce.

Útvar náměstkyň ředitelky průběžně spolupracuje s Oddělením programovým a propagačním na propagaci a přibližování muzejní činnosti široké veřejnosti. Pro webové stránky Jihočeského

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

V barokním špýcharu v Radomyšli O. Chvojka připravil ve spolupráci s J. Michálkem a B. Nechvátalem stálou expozici „Z dějin Radomyšle“. V Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích byla pod vedením O. Chvojky, P. Zavřela, R. Krajíce, H. Grubera a dalších v termínu 1. 4. 2021–7. 11. 2021 realizována výstava „Co přinesla dálnice“, která prezentovala výsledky archeologického výzkumu v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku. O. Chvojka rovněž připravil exponát měsíce „Depot z přelomu střední a mladší doby bronzové z Všetče“ (4. 10.–1. 11. 2021).

Pracovníci oddělení proslovili 16 přednášek z oboru archeologie pro veřejnost. Vzhledem k pandemické situaci, trvající i v roce 2021, byla většina plánovaných konferencí a přednášek zrušena, případně převedena do virtuální podoby.

O. Chvojka pravidelně přednášel na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity pro studenty 1. ročníku *Úvod do archeologie, Přehled pravěku a raného středověku, Svět člověka doby bronzové a železné, Suroviny střeoevropského pravěku a Dobu bronzovou a halštatskou*, P. Zavřel pak *Dobu římskou a Dobu stěhování národů*. Vše na Archeologickém ústavu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Zprávy o probíhajících archeologických výzkumech přinášely stránky regionálního tisku a regionální televizní a rozhlasové zpravodajství.



Výstava Co přinesla dálnice v Jihočeském muzeu.

KNIHOVNA

Výstavní činnost

Exponát měsíce věnovaný těsnopisu a připravený pro březen roku 2020 byl kvůli epidemii koronaviru a uzavření muzea znovu určen pro začátek roku 2021. Nepříznivá epidemická situace nakonec způsobila jeho posunutí až do konce května 2021, kdy už do muzea mohli přijít první návštěvníci. Součástí výstavy byla ukázka stenogramů ze sbírek Jihočeského muzea, ale i ze sbírek soukromých. Kurátor knihovných sbírek také shromažďoval materiály, navazoval spolupráci s jinými institucemi i jednotlivci a připravoval texty pro chystanou výstavu Osobnosti Novohradska. Její realizace je plánovaná pro rok 2022.

Expoziční činnost

Kurátor knihovných sbírek byl zařazen do autorského týmu připravované obměny stálé expozice na tvrzi Žumberk. V souvislosti s tím se zúčastnil v roce 2021 základní porady k této expozici.

Prezentace a propagace

Helena Motyčková a Lukáš Pelikán se tvůrčím způsobem podíleli na dokumentaci muzejních výstav, bezpečnostních alb, na přípravě prezentačních a propagačních snímků např. pro tvorbu plakátů, pozvánek, aktualit na webu a facebooku muzea.

Vedoucí knihovny Jana Klimešová a knihovnice Blanka Irová přispívaly do Souborného katalogu ČR a aktualizovaly a doplňovaly údaje v on-line katalogu knihovny muzea.

Vedoucí knihovny a administrátorka skladu publikací Jana Klimešová průběžně doplňovala prodejní prezentaci publikací vydaných JČM a také aktualizovala on-line nabídku knih vydaných muzeem v e-shopu na stránkách www.muzeumcb.cz a také ve vývěsní skřínce před budovou muzea.

Kurátor knihovných sbírek Lukáš Pelikán připravil texty představující jednotlivé sbírkové soubory za účelem prezentace na webových stránkách muzea. Pokračoval v pořizování snímků nově instalovaných výstav i nově vybudovaného zemanského dvorce v Archeoskanzenu Trocnov za účelem virtuální prohlídky. Pro tvorbu panoramatických snímků bylo v roce 2021 pořízeno celkem 1 824 jednotlivých fotografií. IT operátor a specialista Martin Dvořák sestavoval tyto snímky do podoby sférických panoramat a zveřejňoval je na webových stránkách muzea. Lukáš Pelikán pomáhal v roli obsluhy AV techniky při slavnostním zahájení celorepublikového Festivalu Muzejních nocí.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Expoziční činnost

Pracovníci přírodovědného oddělení v předchozím roce dokončili nové expozice. V roce 2021 se prováděly některé opravy a údržba expozice, a to v částech „Příroda jižních Čech“ a „Geologie“. Podíleli se na přípravě nových edukačních aplikací a vybírali pro ně fotografie a kresby. Ve spolupráci s pobočkou Českého hydrometeorologického ústavu v Českých Budějovicích byl vytvořen informační panel na téma „vítr“, který byl umístěn v přírodovědné expozici. Kurátoři přírodovědného oddělení spolupracovali s firmou ACTPRO při výměně kmenu buku v dioramatu v sálu 304 za nový. Všichni kurátoři, kromě dlouhodobě nemocného Z. Kletečky, byli k dispozici návštěvníkům při Muzejní noci.

Geologie: Ve spolupráci s edukačním oddělením bylo vytvořeno několik nových samoobslužných pracovních listů. Na jaře geoložka spolupracovala (s Lenkou Věrnou) na brožurě o nové stálé expozici, kterou vydal Jihočeský kraj. V říjnu provedla komentovanou prohlídku geologické části expozice pro pracovníky Muzea Českého ráje v Turnově. Na podzim firma Bent dodala do obrazovky do sálu 310 zbývající aplikaci týkající se interaktivní geologické mapy.

Zoologie: Pracovníkům edukačního oddělení byly opakovaně poskytnuty konzultace (pracovní listy apod.) a za účelem jejich proškolení s nimi byla realizována zoologická komentovaná prohlídka expozice.

Entomologie: Ve spolupráci s edukačním oddělením byly vypracovány podklady k vytvoření dvou samoobslužných pracovních listů s entomologickou tematikou.

Botanika: V sálech 304 a 305 umístil L. Černý do dioramat nově připravené rostliny kapradorostů, které byly pro tento účel nasbírané M. Lepším v roce 2021. L. Černý provedl částečnou koloraci rostlin vlochně bahenní, brusnice borůvky a dutého kmenu smrku.

Mykologie: Byly vypracovány kompletní podklady k vytvoření dvou samoobslužných pracovních listů s mykologickou tematikou. Bylo získáno 20 vzorků výtrusného prachu hub fixovaného na papíře.

Výstavní činnost

Pracovníci přírodovědného oddělení připravili v roce 2021 dvě výstavy, které byly instalovány v historické budově muzea a jednu výstavu mimo muzeum. Kromě toho instalovali tři exponáty měsíce a jeden přírůstek do sbírek.

Mykologie: Uskutečnila se čtyřdenní Výstava hub v Jihočeském muzeu a dvoudenní Výstava hub v Botanické zahradě při VOŠ a SZeŠ v Táboře. V Jihočeském muzeu byla instalována chodbová fotografická výstava Houby Blanského lesa a jižního Předšumaví, na které se autorsky podíleli především členové Mykologického klubu J. Souček a J. Janda a externí spolupracovníci J. Hlášek a L. Zíbarová. (Tato výstava byla v JČM instalována podruhé, neboť při první instalaci na podzim 2020 ji z důvodu tehdejších protiepidemických opatření zhlédlo jen velmi malé množství návštěvníků.)

Entomologie: V roce 2021 byla tradiční výstava orchidejí sukulentů, jiných exotických rostlin a hmyzu z důvodů protiepidemických opatření zrušena.

Geologie: Geoložka připravila dva exponáty měsíce. V červnu bylo téma věnované 120. výročí narození významného paleobotanika prof. Františka Němejce. V listopadu a prosinci se exponát měsíce věnoval výzkumu zkrámenělých dřev jižních Čech.

Zoologie: Realizován byl exponát měsíce května s názvem „Pták roku JOKu 2021 – skřivan lesní (*Lullula arborea*)“ a v rámci nového výstavního cyklu „Přírůstky do sbírek JČM“ byl veřejnosti představen dermoplastický preparát vlka obecného (*Canis lupus*).



Nový výstavní cyklus Přírůstky do sbírek představil nejen nové předměty v přírodovědné sbírce, ale např. také toaletní soupravu ve stylu art deco, jež byla zařazena do sbírek umělecko-průmyslových.

Přednášková činnost

Pracovníci přírodovědného oddělení organizačně v Jihočeském muzeu zajistili celkem tři přednášky pro veřejnost: z toho jedna přednáška byla uspořádána ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou České botanické společnosti. Dvě přednášky byly předneseny ve spolupráci s Jihočeskou pobočkou České společnosti entomologické.

Geoložka realizovala přednášku na téma Geologie jižních Čech pro studenty U3V v Městské knihovně Prachatice pod záštitou Teologické fakulty JU.

Vycházky

Pracovníci přírodovědného oddělení uspořádali tři terénní exkurze pro veřejnost a členy pobočky. Botanik se podílel na vedení tří botanických exkurzí: batologická exkurze, 1.–2. 7. širší oblast Předšumaví (6 účastníků); 22. 7. exkurze pro členy Jihočeské pobočky ČBS do okolí Břežníku (1 účastník); exkurze pro veřejnost, 17. 10. do okolí Ktiše (6 účastníků).

Spolupráce se školami

Pracovníci přírodovědného oddělení spolupracovali především s Přírodovědeckou, Zemědělskou a Pedagogickou fakultou Jihočeské univerzity a na různých vzdělávacích akcích pořádaných různými školskými subjekty.

Geologická olympiáda: Kvůli pokračující epidemii nedošlo k realizaci krajských kol prezenční formou, ale proběhla formou distanční, což bylo zajištěno organizátory Geologické olympiády (především Ústav geologických věd Masarykovy univerzity v Brně).

Geoložka poskytla odborné konzultace pro práci Michala Boudy (Gymnázium Třeboň) v rámci Středoškolské odborné činnosti.

Mykolog připravil pro dětské návštěvníky výstavy hub v Táboře znalostní soutěž „Co víš o houbách?“. V rámci výstavy hub v JČM prováděl výklad pro několik školních skupin.

Botanik spolupracoval s Přírodovědeckou fakultou Jihočeské univerzity, Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy a Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v rámci vědeckovýzkumného úkolu Taxonomický výzkum rodu *Sorbus* a *Rubus*.

Entomolog se měl zúčastnit Biologické olympiády kategorií A, B, C, D a hodnocení obhajob prací krajského kola Středoškolské odborné činnosti v oborech ochrana přírody a biologie. Z důvodu nemoci se jich nezúčastnil.

Prezentace a propagace

Všichni pracovníci oddělení se podíleli na propagaci výstav a popularizaci muzejní práce v médiích.

Všichni kurátoři podsbírek pravidelně aktualizovali webové stránky Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Botanik a mykolog přispěli články do loňské Výroční zprávy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

Mykolog poskytoval na vyžádání aktuální informace zástupcům regionálních médií a v rámci propagace výstav hub napsal popularizační texty pro regionální média. Natočil dva rozhovory a jednu reportáž s redaktory Českého rozhlasu. Do propagační skříňky Mykologického klubu JČM bylo postupně umístěno šest upoutávek na zajímavé druhy hub rostoucí v jižních Čechách.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

UP – Hana Cukrová

Spolupráce na deinstalacích výstav „Lanna – Monumenty století“ a „Sběratelství“.

Instalace výstavy „Městský znak“.

Instalace části výstavy „Řemesla pod Novohradskými horami“ (část sklářství).



Výstavu Vánoce v čokoládě si prohlíží její první návštěvníci. Součástí vernisáže byla i ochutnávka čokolády.

Příprava a realizace výstavy „K zábavě i k odpočinku. Volný čas ženy v 19. století“.

Příprava a realizace výstavy „Vánoce v čokoládě. Čokoládové obaly, vánoční kolekce a další zajímavosti ze světové sbírky Stanislava Krámského“.

Instalace předmětu do nového cyklu „Přirůstky do sbírek“.

Výběr a zápůjčka sbírkových předmětů pro Muzeum Vysočiny Třebíč – výstava „Element sklo – Historie za sklem“ (1. dubna 2021–31. srpna 2021, Hrad Ledec nad Sázavou).

UP – Hynek Rulíšek

Deinstalace a opětná instalace „Řemesla v Českých Budějovicích“.

Smluvní ošetření, objednávky na materiál a práce, svozy a instalace předmětů „Kouzlo sběratelství“.

Příprava a realizování dvou exponátů měsíce.



Autor a garant výstavy Mgr. Leoš Nikrmajer při vernisáži výstavy Srdečné pozdravy z Budějovic.



Deinstalace rozměrných exponátů z výstavy Lanna – Monumenty století vyžadovala asistenci hasičského jeřábu a značné fyzické úsilí.

Národopis

Velikonoční výstava byla připravena, ale opět nemohla být kvůli koronaviru otevřena.

Vytvoření bezpečnostního alba pro stálou expozici v tvrzi Žumberk Řemesla pod Novohradskými horami, jeho oprava a aktualizace.

Ve spolupráci s H. Cukrovou pomohl etnograf připravit předměty pro výstavu „K zábavě i k odpočinku“. Na konci roku V. Holas připravil předměty pro exponát měsíce.

Divadelní a hudební archiv

Realizován exponát měsíce (červenec, srpen).

Příprava výstavy „Loutky, marionety, javajky ze sbírky Jihočeského muzea a vzpomínka na Josefa Hanusche“ – původní prosincový termín byl přesunut na leden 2022.

Připraven exponát měsíce za hudební archiv – Sukovo kvarteto – nerealizováno z důvodu časových posunů kvůli pandemii koronaviru.

Historie novějších dějin

Výstava pohlednic „Srdečné pozdravy z Budějovic“ – vernisáž 4. 11. 2021.

Exponát měsíce (září) - Za kouzlem psacích strojů.

Historie nejnovějších dějin

Příprava a realizace jednoho exponátu měsíce.

EDUKAČNÍ ODDĚLENÍ

Nižší návštěvnost edukačních programů, workshopů a dalších akcí byla v roce 2021 opětovně ovlivněna celosvětovou koronavirovou krizí. Vzhledem k vládním nařízením bylo Jihočeské muzeum až do poloviny května uzavřeno. Se značnými omezeními jsme se museli potýkat i po zbytek roku, nařízeními vlády byly určeny maximální počty jednotlivých skupin, denní maximální návštěvnost i další podmínky realizací edukačních programů a doprovodných akcí.

Přesto byly s úspěchem uskutečněny některé nově vytvořené edukační programy, např.: „*Retrogaming*“, „*K zábavě i k odpočinku. Volný čas ženy v 19. století*“, „*Poznej houby*“ a „*Vánoce v čokoládě*“ a programy ze stálé nabídky. Mezi ně patřily zejména programy vázané na Muzejní kuffíky: „*Život v době kamenné – lovci a sběrači*“, „*Život v době kamenné – první zemědělci*“, „*Život v době bronzové – využití prvních kovů*“, „*Život v době železné – rozvoj řemesel*“, „*Život v době římské – neklidné sousedství*“, „*Život v době stěhování národů – Slované na našem území*“, „*Život v době románské – Čechy v době knížecí*.“ V roce 2020 byla řada Muzejních kuffíků rozšířena v návaznosti na budovaný Archeoskanzen Trocnov o další program: „*Život v době lucemburské – střední Evropa předhusitská*.“ V roce 2021 se tento program těšil velkému zájmu a úspěšně se zařadil do stálých programů Muzejních kuffíků. Pro nejmenší, tedy žáky mateřských škol, byl často realizován edukační program s názvem „*Život v pravěku*.“

Prostřednictvím kuffíků interaktivně zpřístupňujeme základní fakta, specifika a předměty daných období. Předměty jsou také efektivní pomůckou při edukačních aktivitách osob se zdravotním znevýhodněním. S Muzejními kuffíky realizujeme programy také přímo v samotných školách a dalších institucích.

Velké oblibě se těšila také stálá archeologická, přírodovědná a národopisná expozice, která je koncipována interaktivní, zážitkovou formou s cílem vtáhnout návštěvníka do prostředí. Na podobném principu jsou připraveny i edukační programy k jednotlivým částem expozice, a to: „*Přírodověda*“, „*Geologie*“, „*Archeologie*“ a „*Národopis*.“

Úspěšně proběhly v roce 2021 stálé venkovní edukační programy: „*Pojď ven s Emilem holubem*“, „*Město České Budějovice v proměnách času*“ a školní výlety „*Trocnov – rodiště Jana Žižky*.“

V květnu se v pobočce Jihočeského muzea na Tvrzi Žumberk u Nových Hradů otevřela nová expozice „*Řemesla pod Novohradskými horami*“, na její přípravě a realizaci se podílelo také edukační oddělení. Expozice se zaměřuje na dnes již méně známá řemesla 2. poloviny 19. a počátku 20. století z oblasti Trhosvinenska a Novohradska. Návštěvníci se mohou interaktivní hravou formou seznámit s výrobou různých předmětů, například loukořového kola nebo si zahrát na mistra koželuha či ševce, vyzkoušet si práci na bednářské stoličce zvané „*dědek*“, zkusit složit vědro, navléknout skleněné korálky zvané páteříky nebo uplést provaz. Edukační oddělení od května do září provedlo touto expozicí 130 žáků základních a mateřských škol.

Podíleli jsme se také na akcích Jihočeského muzea a dalších institucí, jako byly např. Trocnovské slavnosti (800 návštěvníků), Muzejní noc (172 návštěvníků) a prázdninové akce spojené s projektem budovaného Archeoskanzenu Trocnov – Válka a vojenství za Jana Žižky (750 návštěvníků), Středověký jarmark (1250 návštěvníků) a Zvonařství ve středověku a dnes (250 návštěvníků). Na posledně jmenované akce spojené s projektem ATCZ59 I-CULT tak často přes nepřízeň počasí celkově přišlo 2 250 lidí.

Celková návštěvnost vykázána edukačním oddělením v roce 2021 je 7 771 osob. Programy navštěvovali děti z MŠ, ZŠ a SŠ s doprovodem, senioři, sociálně a zdravotně znevýhodněné skupiny i veřejnost.

V roce 2021 pokračovala úspěšná spolupráce muzea s významným partnerem firmou KOH-I-NOOR HARDTMUTH a.s., který je výhradním dodavatelem výtvarných potřeb pro edukační činnosti v Jihočeském muzeu.

Personálně mělo v roce 2021 edukační oddělení 1 pedagoga na plný úvazek, 2 pedagogy na zkrácený a 1 pedagoga na poloviční úvazek.

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

V roce 2021 realizovalo archeologické oddělení 14 záchranných a předstihových archeologických výzkumů v okresech České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Tábor, Písek a Prachatice. Z toho 3 akce na území městských památkových rezervací a zón, archeologických rezervací a nemovitých kulturních památek. 96 archeologických akcí bylo realizováno při liniových stavbách.

Vedle standardních archeologických akcí pokračovali pracovníci oddělení v řešení vědeckovýzkumných projektů:

Ondřej Chvojka: Doba bronzová na Bechyňsku

Řešitel provedl řadu povrchových průzkumů na Bechyňsku a menších záchranných výzkumů – pokračováno v podrobných povrchových průzkumech na Bechyňsku a několik drobných záchranných výzkumů, především v Březnici u Bechyně. Dokončen rukopis monografie o sídlišti z mladší doby bronzové v Březnici u Bechyně, publikováno několik dalších studií a článků.

Ondřej Chvojka: Starší doba bronzová v jižních Čechách

Zpracování, vyhodnocení, prezentace a publikace nových depotů starší doby bronzové, dále terénní prospekce a drobné průzkumy lokalit starší doby bronzové. Bylo rovněž publikováno několik studií a článků.

Zuzana Thomová: Archeologické prameny k pohřbívání ve městě České Budějovice od jeho založení do novověku (pohřební ritus a hmotná kultura).

Petr Zavřel: Doba římská a doba stěhování národů v jižních Čechách

Pokračováno ve zpracování a dokumentaci materiálu ze sídliště v Sedlci. Dokončen výzkumný rok 1985 (převzato z fondů bývalé expozitury AU v Plzni).

Ve spolupráci s Prachatickým muzeem pokračoval projekt **Zlatá stezka – revizní výzkum**, a to průzkumem vimperské větve Zlaté stezky v úseku Horní Vltavice – Strážný, kde byly zjištěny nové, v terénu dochované pozůstatky Zlaté stezky.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Pracovníci přírodovědného oddělení systematicky dokumentovali různé složky přírodního prostředí jižních Čech (na různých modelových územích) s cílem podchytit jejich dynamiku a vývoj. Při tom prováděli (dle legislativy ochrany přírody) sběr dokladového materiálu a záchrannou dokumentaci. V roce 2021 pracovali pracovníci přírodovědného oddělení na pěti vědeckovýzkumných úkolech.

Botanik: Taxonomický a chorologický výzkum málo prozkoumaných cévnatých rostlin

Na území Rakouska a Maďarska byl proveden šestidenní terénní průzkum lokalit, na kterých byly v historických pramenech udávány výskyty jeřábů. V Rakousku byly navštíveny lokality Barmstein u města Hallein, Lichtenstein u města Judenburg, Gösing u obce Sieding, okolí Landsee a Bisamberg na předměstí Vídně. V Maďarsku byly jeřáby zkoumány v okolí sídel Aggtelek, Jósavafő, Szögliget, Bódaszilas a Tornanádaska. U rakouského města Judenburg byla nalezena populace jeřábu ze skupiny *Sorbus austriaca*,

kteřá zřejmě představuje nový doposud nerozlišený druh jeřábu a bude jí nadále věnována pozornost. Dohromady bylo nasbíráno ca 50 herbářových dokladů pro herbář Jihočeského muzea a stejný počet vzorků na molekulární a cytometrické analýzy. Dále byly uspořádány dvě expedice do Bavorska za účelem taxonomické revize rodu ostružiník. První do oblasti města Traunstein, kde byly studovány a dokladovány ostružiníky *R. indusiatus*, *R. platycephalus* a *R. amphistrophos*. Druhá expedice byla věnována ostružiníkům Bavorského lesa. Hlavním výsledkem expedice je objevení několika biotypů ostružiníků, které mají potenciál stát se novými doposud nepopsanými druhy pro vědu. Na území Bavorského lesa byl objeven ostružiník solnohradský a o. lemový, které z této oblasti nebyly doposud udávány. V oblasti české Šumavy byl prováděn floristický průzkum a sběr kontryhelů, hlohů a ostružiníků, díky kterému byla objevena řada nových lokalit vzácných druhů a několik druhů, o jejichž výskytu se na Šumavě doposud nevědělo. Dalšími výsledky výzkumného úkolu jsou publikace uvedené v oddílu „Ediční a publikační činnost“.

Entomolog: Společenstva a rozšíření xylofágního a saprofytického hmyzu v jižních Čechách

Pokračování dlouhodobého úkolu z důvodu nemoci bylo přerušeno. Publikován byl jeden výstup v časopise Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

Mykolog: Check-list jihočeských makromycetů (řády Agaricales, Boletales a Russulales)

Pokračování dlouhodobého úkolu. Proběhlo osm terénních cest. Dále byl získáván čerstvý i sušený materiál od členů Mykologického klubu JčM, zejména J. Součka, J. Jandy, J. Válka a A. Jirsy.

Zpracování a determinaci získaného materiálu bylo věnováno 15 dnů. V odborných mykologických časopisech byly publikovány tři články.

Geoložka: Geologie jihočeských pánví a přilehlého krystalinika jihočeského regionu

Od jara byl prováděn postupný výzkum lokality „Pohůrka“ na východní straně Českých Budějovic v rámci stavby obchvatu dálnice D3. Byla prováděna fotodokumentace profilů v klikovském souvrství. Poprvé v historii výzkumu jihočeských pánví byla objevena a zdokumentována zkřemenělá dřeva v primárních sedimentech svého výskytu. Dřeva se zachovala v podobě až několik metrů velkých kmenů. V rámci možností byla prováděna záchrana těchto dřev, spolu v úzké spolupráci s Národním muzeem (viz samostatný příspěvek na str. 74). Byla navázána spolupráce se sedimentology z Geofyzikálního ústavu AV ČR (Jiří Laurin, David Uličný), kteří se byli na lokalitě osobně podívat. Hojná fotodokumentace lokality spolu se zachráněným materiálem zkřemenělých dřev bude v budoucnu postupně zpracovávána pro odborné geologické výstupy ve spolupráci s kolegy z Prahy.

Zoolog: Průzkum fauny drobných zemních savců jižních Čech

V roce 2021 bylo v rámci vědeckovýzkumného úkolu realizováno pět dní přípravných prací, 15 dní terénních cest a posléze 15 dní zpracovatelských prací. Začátkem roku byla v laboratoři provedena molekulární determinace 10 jedinců myšic, které byly kontrolovány v budkách na výzkumné lokalitě Vyšenské kopce v roce 2020. Ve všech případech se jednalo o myšici lesní (*Apodemus flavicollis*), velmi podobná a obtížně odlišitelná myšice křovinná (*Apodemus sylvaticus*) zjištěna nebyla (J. Kvičerová in litt.). Všechny zamýšlené cíle budkové studie na zmíněné lokalitě byly tímto naplněny. Ve spolupráci se zoologem NP Šumava L. Bufkou byl na Kašperskohorsku odchycen potvrzen výskyt plcha zahradního (*Eliomys quercinus*). Při jednočasném odchytu do živochytných pastí bylo odchyceno hned sedm jedinců, což je v kontextu snížení početnosti druhu v NP Bavorský les (S. Büchner & H. Meinig in verb.) nezbytně hodnotit jako velký úspěch. Na uvedené lokalitě byly zároveň pilotně testovány tzv. stopovací tunely. Metoda se jeví v podmínkách Šumavy použitelná, avšak otázkou zůstává, zda bude vždy možné jednoznačně odlišit stopy plcha zahradního od otisků chodidel plcha velkého (*Glis glis*). Posledně zmíněný druh byl v roce 2021 cílem akustického monitoringu za užití v terénu umístěných diktafonů. Ve vhodných biotopech

Staré a Poněšické obory, stejně jako Blanského lesa, bylo v srpnu a v září vždy po 1–3 noci exponováno až 16 diktafonů. Pořízené nahrávky budou vyhodnoceny v průběhu zimy. Koncem roku byly připraveny dvě krátké zprávy pro Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy a poté co budou dokončeny i zbývající rozpracované rukopisy, bude moci být vědeckovýzkumný úkol ukončen.

V rámci dokumentace byly realizovány tři dny odchytlů a kroužkování pěvců, se zaměřením na pěnici vlašskou (*Sylvia nisoria*), na lokalitě Načeratický kopec.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

UP – Hana Cukrová

Badatelský úkol „Truhlářství a nábytkářství v Ledenicích a Lišově od počátků do roku 1949“ – studium odborné literatury, dobového nábytku, katalogů a časopisů, začátek studia příslušných fondů v SOkA České Budějovice. V badatelském úkolu nepokročeno z důvodu časové vytíženosti při mimořádné revizi podsbírký č. 17 – Uměleckoprůmyslové práce a výstavní činnosti.

Etnograf

Recenzní řízení článku J. Šimánka Jihočeská lidová strava na příkladu národopisné oblasti Doudlebska (od poloviny 17. do počátku 20. století).

Historik novějších dějin

Badatelský úkol České Budějovice v letech 1945–1953: fond Městský úřad České Budějovice – fond OV NF (vybrané kartony), fond SČSP (vybrané kartony), fond JNV (vybrané kartony) a periodikum Jihočeská pravda 1950–1953.

Historik nejnovějších dějin

Z důvodů uzavření archivů nemohl pokračovat v badatelských projektech. Proto se zaměřil na psaní studií na základě dřívějších výzkumů a prováděl analýzu archivních materiálů.



ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

V roce 2021 byl Ondřejem Chvojkou redakčně připraven a do tisku zadán recenzovaný časopis Archeologické výzkumy v jižních Čechách, roč. 34/2021.

Publikační činnost odborných pracovníků oddělení

CHVOJKA, O.: Rovinná sídliště starší a počátku střední doby bronzové na Českobudějovicku. *Studia Archaeologica Brunensia* 26/1, 2021, s. 23–47.

CHVOJKA, O.: Osídlení krajiny kolem Přídolí v pravěku a raném středověku pohledem archeologie. In: ONDROVÁ, V. – JÍLEK, V. (edd.), *Přídolí 1220–2020. Osm století jihočeské obce. Přídolí 2021*, s. 12–23.

CHVOJKA, O.: Hora Kleť pohledem archeologie. *Mozaika. Toulky časem a krajinou Kájovska* 2, 2021, s. 2–4.

CHVOJKA, O. – EFFENBERKOVÁ, P.: Jeskyně u Dobrkovic a první lidé na Kájovsku. *Mozaika. Toulky časem a krajinou Kájovska* 1, 2021, s. 2–4.

CHVOJKA, O. – HLÁSEK, D. – FRÖHLICH, J. – JOHN, J. – KRÁL, V. – KRIŠTUF, P. – MENŠÍK, P. – MICHÁLEK, J. – PTÁK, M. – RYCHLÍK, M. – VOBEJDA, L.: Ojedinelé nálezy kovových předmětů z doby bronzové, dokumentované v jižních Čechách v letech 2017–2020. *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 34, 2021, s. 43–112.

CHVOJKA, O. – JOHN, J.: Mimořádný depot z přelomu střední a mladší doby bronzové z Všetče (okr. České Budějovice). In: *Archeologické výzkumy v Čechách 2020. Sborník referátů z informačního kolokvia. Zprávy České archeologické společnosti – Supplément 119, Praha 2021*, s. 16–17.

CHVOJKA, O. – KRAJÍČ, R. – GRUBER, H. (edd.): Co přinesla dálnice. *Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku. České Budějovice 2021*.

CHVOJKA, O. – KRAJÍČ, R. – GRUBER, H. (edd.): Was brachte die Autobahn. *Archäologische Forschungen auf der Trasse D3 in Südböhmen und S10 in Oberösterreich. České Budějovice 2021*.

CHVOJKA, O. – MENŠÍK, P. – BENEŠ, J. – PROKOP, V.: Věčné pomezí? Dynamika osídlení v povodí Židovy strouhy v jižních Čechách v období tzv. zemědělského pravěku. *Archeologie ve středních Čechách* 25, 2021, s. 15–46.

CHVOJKA, O. – ZAVŘEL, P.: Alt bekannt, neu untersucht. Ergebnisse der aktuellen archäologischen Forschung an drei vorgeschichtlichen Grabhügeln bei Plav, Kr. České Budějovice. In: *Fines Transire* 29, 2020, s. 19–31.

CHVOJKA, O. – ZAVŘEL, P.: Plav: Region Českobudějovicka – historie archeologického výzkumu v trase dálnice D3. In: CHVOJKA, O. – KRAJÍČ, R. – GRUBER, H. (edd.): *Co přinesla dálnice. Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku. České Budějovice 2021*, s. 44–45.

CHVOJKA, O. – ZAVŘEL, P.: Plav: Sídlíště ze starší doby bronzové (2200–1600 př. Kr.) a z doby laténské (400–30 př. Kr.). In: CHVOJKA, O. – KRAJÍČ, R. – GRUBER, H. (edd.): *Co přinesla dálnice. Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku. České Budějovice 2021*, s. 63–64.

CHVOJKA, O. – ZAVŘEL, P.: Archeologické výzkumy koněspřežní dráhy v jižních Čechách. In: CHVOJKA, O. – KRAJÍČ, R. – GRUBER, H. (edd.): *Co přinesla dálnice. Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku. České Budějovice 2021*, s. 67–69.

CHYTRÁČEK, M. (ed.) – CHVOJKA, O. a kol.: Fürstengrabhügel der Hallstattzeit bei Rovná in Südböhmen. Manifestationen der sozialen Eliten der Eisenzeit im Böhmischem Becken. *Monographien des Römisch-Germanischen Zentralmuseums, Band 152, Mainz 2021*.

KUNA, M. – KRÍVÁNEK, R. – CHVOJKA, O. – ŠÁLKOVÁ, T.: A quantitative approach to magnetometer survey data: The case of the Late Bronze Age site of Březnice. *Journal of Archaeological Science* 126, 2021, 105298.

KUNA, M. – KRÍVÁNEK, R. – CHVOJKA, O. – ŠÁLKOVÁ, T.: The Late Bronze Age settlement site of Březnice: Magnetometer survey data. *Data in Brief* 36, 2021, 106793.

MLADENVIČ, O. – JOHN, J. – BULATOVIČ, A. – BANKOF, A. – POWELL, W. – CHVOJKA, O. – FILIPOVIČ, V. – GRIGORIČ, R.: Lokalitet Spasovine u selu Milina: preliminari rezultati istraživanja 2018. godine. In: VITEZOVIČ, S. – RADIŠIČ, M. – OBRADOVIČ, D. (edd.), *Arheologija u Srbiji. Projekti Arheološkog instituta u 2018. godini*. Beograd 2021, s. 35–43.

THOMOVÁ, Z. – KOVÁŘ, D. – JOHN, J.: Pozdně středověký křížek z Chvalešovic na Vltavotýnsku. *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 34, 2021, s. 483–491.

VONDROVSKÝ, V. – CHVOJKA, O. a kol.: Praveké komunity vnitřní periferie. Vývoj osídlení jižních Čech od 9. do počátku 1. tisíciletí př. Kr. *České Budějovice* 2021.

ZAVŘEL, P.: Staré Hodějovice: Sídliště ze starší doby bronzové (2200–1600 př. Kr.), starší doby železné (800–400 př. Kr.) a ze závěru raného středověku (12. století). In: CHVOJKA, O. – KRAJÍČ, R. – GRUBER, H. (edd.): *Co přinesla dálnice. Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku*. České Budějovice 2021, s. 56–58.

ZAVŘEL, P.: Krásejovka: Sídliště z 13. století. In: CHVOJKA, O. – KRAJÍČ, R. – GRUBER, H. (edd.): *Co přinesla dálnice. Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku*. České Budějovice 2021, s. 65–66.

ZAVŘEL, P.: Bošilec: Sídliště z časně doby římské (35/25–10/5 př. Kr.). In: CHVOJKA, O. – KRAJÍČ, R. – GRUBER, H. (edd.): *Co přinesla dálnice. Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku*. České Budějovice 2021, s. 46–48.

ZAVŘEL, P. – ŠÁLKOVÁ, T.: Sídliště z pozdní doby laténské a časně doby římské u Bošilce (okr. České Budějovice). *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 34, 2021, s. 113–149.

KNIHOVNA

Ediční činnost

Administraci všech titulů vydaných Jihočeským muzeem prováděla vedoucí knihovny Jana Klimešová v programu Cézár, stejně jako jejich skladovou evidenci a prodej. Celkově bylo vyřízeno 79 objednávek (z toho 70 přes e-shop). V roce 2021 bylo evidováno 428 odběratelů muzejních publikací.

Prodej publikací probíhal také na recepci Jihočeského muzea, na jeho pobočkách a příležitostně také na konferencích pořádaných JČM, při knižních křtech a jiných vhodných příležitostech.

V průběhu roku bylo provedeno 12 dílčích měsíčních skladových uzávěrek a jeho koncem pak roční skladová uzávěrka. Průběžně probíhalo vyúčtování komisního prodeje všech periodických i neperiodických titulů muzea u 9 odběratelů z řad knihkupectví. Dle interních směrnic provedli na konci roku 2021 Jana Klimešová, Lukáš Pelikán a Helena Motyčková inventuru veškerých skladových zásob publikací muzea.

Jana Klimešová obstarávala rovněž prezentaci publikací na webových stránkách muzea a v e-shopu a vedla adresáře předplatitelů periodik JČM. Na starosti měla i zajištění konání redakčních rad časopisu *Výběr* a zápisy z redakčních rad. Vedla také agendu přidělování čísel ISBN a ISSN na základě oznámení vedoucích redaktorů či autorů publikací. V roce 2021 bylo vydáno celkem 8 čísel ISBN.

Lukáš Pelikán byl editorem *Výroční zprávy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích* za rok 2020 a dvou dvojčísel *Zpravodaje Historického klubu*.

Helena Motyčková a Lukáš Pelikán publikovali autorské snímky z výstavních a jiných prezentačních akcí muzea a vybrané fotografie z Českých Budějovic v periodických i neperiodických titulech. Podíleli se na přípravě obrazové náplně *Měsíčníků muzea*, doplňovali fotografie na internetové stránky do rubrik

o jednotlivých akcích, prováděli výběry fotografií na výstavy pořádané muzeem a pomáhali s přípravou různých propagačních tiskovin. Lukáš Pelikán pořídl fotografické podklady pro virtuální prohlídku.

Publikační činnost

KLIMEŠOVÁ, J.: Digitalizace dokumentů v knihovně Jihočeského muzea. In: Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2020. České Budějovice 2021, s. 84.

PELIKÁN, L.: Výzkum knižních vazeb zdobených slepotiskem uložených v Jihočeském muzeu. In: Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2020. České Budějovice 2021, s. 83–84.

PELIKÁN, L. – DVOŘÁK, M.: Virtuální prohlídka Jihočeského muzea, In: Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2020. České Budějovice 2021, s. 85–86.

PELIKÁN, L.: Historický klub při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích, z. s. v roce 2020. In: Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2020. České Budějovice 2021, s. 88–89.

PELIKÁN, L.: Zaniklé vsi Novohradských hor. Díl první – Jedlice. Zpravodaj Historického klubu 3–4, 2021, s. 34–41.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Ediční činnost

Redakční rada Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy v roce 2021 pracovala ve složení: Václav Mikeš (odpovědný redaktor, garant zoologie), Ladislav Černý (výkonný redaktor), Miroslav Beran (garant mykologie), Jaroslav Cícha (garant geologie), Zdeněk Faltýnek Fric (garant entomologie), Zdeněk Kletečka (garant entomologie), Jan Košnar (garant botaniky), Petr Koutecký (garant botaniky), Jiří Pykal (garant zoologie). Časopis vyšel v prosinci 2021.

Botanik M. Lepší se podílel na přípravě seriálu Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech.

Na základě dohody KÚ Jihočeského kraje a Jihočeského muzea mykolog M. Beran vykonával ediční práce na knize Houby jižních Čech: vytvoření koncepce knihy, sestavení seznamu zájmových druhů, shromáždění kolektivu autorů, výběr první sady fotografií.

Publikační činnost odborných pracovníků oddělení

V roce 2021 vyšlo pracovníkům přírodovědného oddělení celkem 14 prací:

MYKOLOG

BERAN, M. – PRAVDA, V.: Nový druh pro Českou republiku – *Cortinarius lustrabilis* – nalezen na Soběslavských blatech. Mykologické listy 147, Praha 2021, s. 28–36.

BĚTÁK, J. – HOLEC, J. – BERAN, M. – RIEBESEHL, J.: Ecology and distribution of *Kneiffiella curvispora* (Hymenochaetales, Basidiomycota) in Central Europe and its phylogenetic placement. Nowa Hedwigia 113 (1–2), 2021, s. 161–189.

HOLEC, J. – VAMPOLA, P. – KOUT, J. – BERAN, M. – KRISAI-GREILHUBER, I. – HAHN, C. – KO-LARÍK, M.: *Polyporus tubaeformis* (Basidiomycota, Polyporaceae) – identity, ecology and distribution in the Czech Republic, Austria, Slovakia and Ukraine. Sydowia 73, 2021, s. 245–256.

BOTANIK

DANČÁK, M. – TKÁČIKOVÁ, J. – GRULICH, V. – HLISNIKOVSÝ, D. – HOFFMANN, A. – CHRTEK, J. – LEPŠÍ, M. – LUSTYK, P. – PETŘÍK, P. – PRANČL, J. – ŠTĚPÁNEK, J.: Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Litovli (12.–18. července 2015). Zprávy České botanické společnosti 56, 2021, s. 249–300.

LEPŠÍ, M.: *Clarkia amoena*, *Knautia macedonica*. In: LUSTYK, P. – DOLEŽAL, J. (edd.): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae XIX. Zprávy České botanické společnosti 56, 2021, s. 31–176.

LEPŠÍ, M. – LEPŠÍ, P.: (456) *Rhamnus saxatilis*. In: GILLI, Ch., – PACHSCHWÖLL, C. – NIKLFELD, H. (edd.): Floristische Neufunde (430–508). *Neilreichia* 12, 2021, s. 291–399.

LEPŠÍ, M. – LEPŠÍ, P. – BOUBLÍK, K. (edd.): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXVII. In: Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy 61, 2021, s. 5–32.

LEPŠÍ, P. – LEPŠÍ, M.: *Rubus brdensis* – first record for Germany. – *Hoppea*, Denkschr. Regensb. Bot. Ges. 82, 2021.

ENTOMOLOG

KLETEČKA, Z. – NĚMEC, V.: Smutnil višňový (*Morimus funereus* Mulsant, 1862) (Coleoptera, Cerambycidae) – nový nález mediteránního druhu v jižních Čechách. In: Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy 61, 2021, s. 105–106.

ZOOLOG

MIKEŠ, V. – HORA, J. – BUFKA, L.: Nálezy zedníčka skalního (*Tichodroma muraria*) v jižních Čechách. In: Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy 61, 2021, s. 107–111.

MIKEŠ, V. – MUŠKA, M. – VONDRKA, A. – RIEGERT, J. – HLADÍK, M.: Hnízdění rybáků obecných (*Sterna hirundo*) na vodní nádrži Lipno. In: Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy 61, 2021, s. 80–86.

MIKEŠ, V. – PIŽL, V.: Jezevci lesní (*Meles meles*) hynou na silnicích také kvůli sběru žízal. In: Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy 61, 2021, s. 112–115.

DOKUMENTÁTOR

ČERNÝ, L.: Kobyłka jižní (*Meconema meridionale* A. Costa, 1860) – nový druh pro faunu jižních Čech. In: Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy 61, 2021, s. 103–104.

TÁJEK, P. – WALDHAUSER, M. – ŠTĚŘÍK, M. – VLAŠÁNEK, P. – HESOUN, P. – ŘEHOUNEK, J. – LEGÁT, J. – ČERNÝ, L.: First documented records of breeding of *Gomphus pulchellus* in the Czech Republic with notes on its habitat preferences (Odonata: Gomphidae). *Libellula* 40 (3/4), 2021, s. 185–196.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

V roce 2020 pracoval Jiří Petráš jako odpovědný redaktor časopisu Výběr. Časopisu pro historii a vlastivědu jižních Čech. Dále byl Jiří Petráš členem redakční rady recenzovaného časopisu Jihočeský sborník historický a členem redakční rady řady Supplement JSH, členem redakční rady recenzovaného časopisu Ústecký sborník historický (ERIH PLUS) a členem redakční rady časopisu Confluens, časopisu Mělnického SOkA a Mělnického muzea.

Leoš Nikrmajer pracoval jako člen redakční rady časopisů Jihočeský sborník historický a časopisu Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech.

Jako odpovědný redaktor J. Petráš připravil k tisku Výběr 3–4/2020 a 1–2/2021.

Jiří Petráš za JčM připravil coby člen redakční rady supplement JSH k vydání další dva svazky:

- Veber, Tomáš: Trpký osud jednoho semenišť. Českobudějovický biskupský seminář a diecézní teologický institut (1803–1950). Supplementum JSH č. 12.
- Jakšičová, Dana – Novotný, Miroslav: Služebníci pod zákonem. Supplementum JSH č. 13.

Publikační činnost odborných pracovníků oddělení

UP – Hana Cukrová

Cukrová, H.: Psi a psí známky v Českých Budějovicích v 19. a první třetině 20. století. In: Archivum Trebonense 15, 2020, s. 236–269. (Vyšlo v roce 2021).

Historik novějších dějin

Nikrmajer, L.: Výstava vývoj vesmíru, země a člověka v Krajském vlastivědném muzeu v Českých Budějovicích. Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech LVIII, 2021, č. 1, s. 40–44

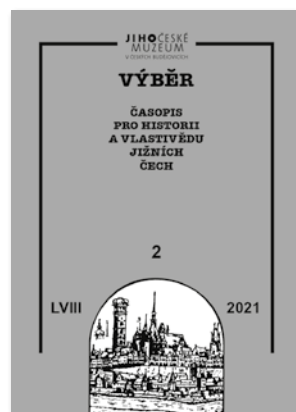
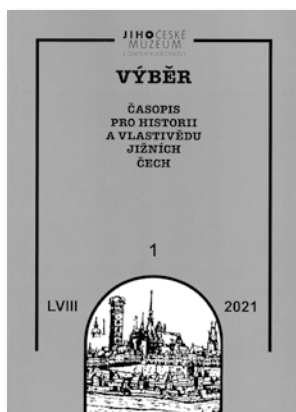
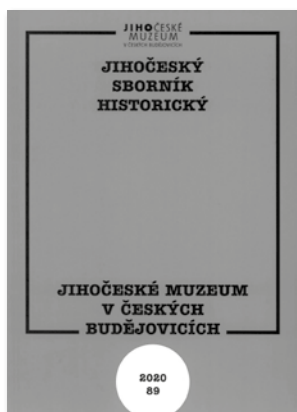
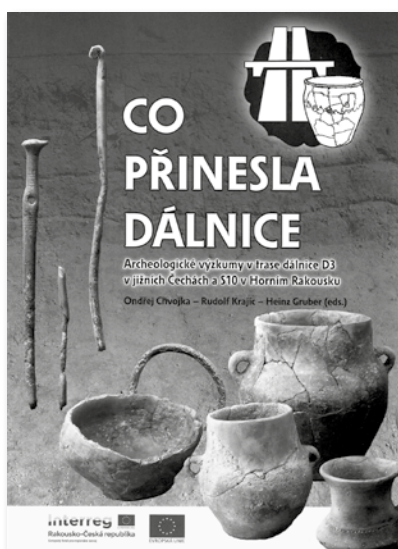
Nikrmajer, L.: Poslední léta existence Podpůrného spolku Jirsík v Českých Budějovicích. Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech LVIII, 2021, č. 3 (v tisku).

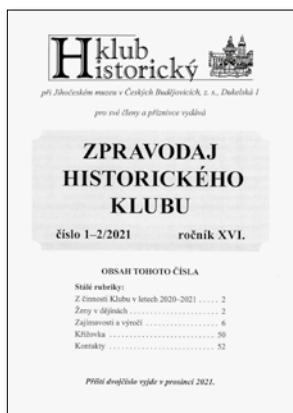
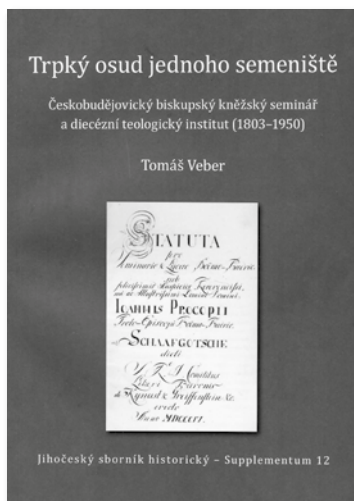
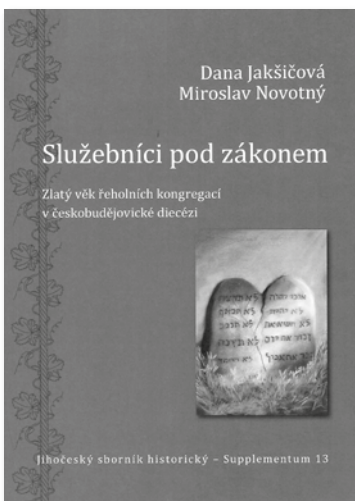
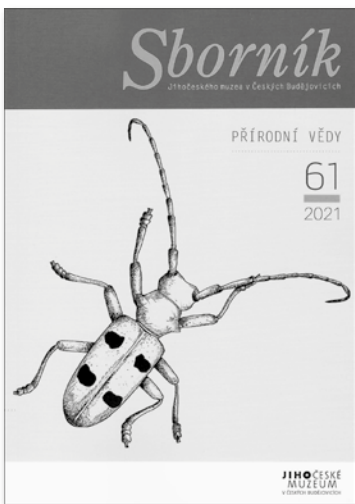
Historie nejnovějších dějin

Petráš, J.: Vzpomínka na rok 1989 (Ze sbírkového fondu Jihočeského muzea v Českých Budějovicích). Časopis Národního muzea, řada historická, 3–4, 2019, (vyšlo 2021), s. 25–40.

Petráš, J.: Potomci „peckařů“. Sonda do historie počátků zemědělského družstevnictví na Lhenicku po druhé světové válce. Prameny a studie, č. 67, v tisku.

OBÁLKY NOVÝCH PERIODICKÝCH I MONOGRAFICKÝCH PUBLIKACÍ VYDANÝCH JIHOČESKÝM MUZEEM





ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Bylo poskytnuto 50 konzultací badatelům, většinou při určování nálezů a při zpracování témat seminárních prací.

Na základě pověření Ministerstva kultury ČR o zajištění funkcí Ústavu archeologické památkové péče Jihočeským muzeem vydalo oddělení v souladu se zák. č. 20/1987 Sb. O státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů pro orgány samospráv a státní správy 1 280 odborných vyjádření k pořizování územně plánovací dokumentace a pro potřebu stavebních řízení.

Odborní pracovníci oddělení se účastnili pravidelných měsíčních pracovních setkání Jihočeské archeologické komise, jejímž tajemníkem je Z. Thomová.

Při řešení výzkumných a dokumentačních úkolů spolupracovali pracovníci archeologického oddělení s kolegy z Národního muzea v Praze, Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Praze, Národního památkového ústavu v Praze, Ústavu jaderné fyziky v Řeži (analýza kovových předmětů z jižních Čech), Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, Západočeské univerzity v Plzni a s ústavy archeologické památkové péče a regionálními muzei, dále s Archaiou Brno (Humpolec), s Archeologickým ústavem Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, s Antropologickým ústavem Masarykovy univerzity v Brně. P. Zavřel je členem památkové komise Národního památkového ústavu – pobočka České Budějovice a také členem redakční rady sborníku Zlatá stezka, který vydává Prachatické muzeum. O. Chvojka pracoval v redakční radě Výběru, časopisů Archeologie ve středních Čechách a Archeologie západních Čech. Z pozice funkce vědeckého tajemníka ČAS se podílel na přípravě kolokvia „Výzkumy v Čechách 2020“ v Národním muzeu v Praze a z pozice místopředsedy jihočeské pobočky ČAS zorganizoval její plenární zasedání ve Volyni. Je rovněž členem Vědecké rady Archeologického ústavu AV ČR v Praze, Rady Ústavu archeologické památkové péče v Brně a Vědecké rady Filozofické fakulty a Akademického senátu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, člen oborové rady doktorského studia archeologie Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni a Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Z. Thomová zastávala funkci tajemníka Jihočeské archeologické komise, spolupracovala s Biskupstvem českobudějovickým a s Naše historie o. p. s. na průzkumech rožmberské hrobky ve Vyšším Brodě.

KNIHOVNA

Knihovnice muzea poskytly celkem 217 konzultací a čtenářských a badatelských dotazů pro české i zahraniční badatele. Bylo registrováno celkem 189 jednotek zápůjček knih a 177 výpůjček periodik a na 6 115 prologací knih a časopisů. Vyřízeno bylo i 21 žádostí o národní a mezinárodní meziknihovní výpůjční službu. Fond odborné literatury využílo celkem 185 čtenářů a badatelů.

Na výstavu Regionální paměť. Ohlas od Nežárky v impériu médií, konanou v Muzeu Jindřichohradecka, byla zapůjčena nejstarší periodika z 19. století v počtu 8 exemplářů.

Při výběru nového knihovního systému byla navázána spolupráce s knihovníky z jihočeských muzeí za účelem získání lepších cenových nabídek při společném jednání s dodavateli systémů. Cílem je vytvoření společného katalogu pěti muzejních jihočeských knihoven, v nichž bude možné vyhledávat najednou a který bude akcentovat jedinečnost a unikátnost knihovních fondů. Jedná se o Muzeum Jindřichohradecka, Prácheňské muzeum v Písku, Prachatické muzeum a Husitské muzeum v Táboře.

Kurátor knihovních sbírek vyhověl celkem 20 externím a 3 interním badatelským požadavkům a zařídil 3 výpůjčky ze sbírek do výstav JČM.

Knihovna Jihočeského muzea si velmi váží dlouhodobé spolupráce s knihovnami a galeriemi zřizovanými Jihočeským krajem (zejm. Jihočeskou vědeckou knihovnou) a dalšími spřátelenými institucemi



Pro kolegy z Muzea Českého ráje v Turnově připravili zaměstnanci Jihočeského muzea komentovanou prohlídku nové stálé expozice.

a velmi děkuje všem kolegyním a kolegům za vřelou kolegiální pomoc při přípravě výstav, vyhledávání knih a zodpovídání badatelských dotazů. Pokračovala spolupráce s Knihovnou Národního muzea v Praze, Národní knihovnou ČR, Knihovnou LA PNP a dalšími knihovnami. Ve spolupráci s Jihočeskou vědeckou knihovnou pokračovala knihovna Jihočeského muzea v digitalizaci jihočeských periodik formou zápůjček. Skvělá spolupráce probíhala i nadále s kolegy ze Státního oblastního archivu v Třeboni a jednotlivých státních okresních archivů, jako i s Národním památkovým ústavem.

Ve spolupráci s Ústavem aplikované informatiky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity pokračovala další etapa digitalizace na zapůjčeném skeneru Zeutschel.

Dne 12. 10. 2021 zaměstnanci knihovny Jihočeského muzea zorganizovali návštěvu pracovníků z Muzea Českého ráje v Turnově. Zajistili pro ně představení edukačních programů a komentované prohlídky všech částí nové stálé expozice.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Konzultace

Pracovníci přírodovědného oddělení poskytli veřejnosti 172 konzultací (zoolog 53, botanik 50, mykolog mimo poradnu pro houbaře 41, entomolog 16, geoložka 12).

Prezenčně studovalo ve sbírkách 10 badatelů (botanika – osm badatelů, mykologie – jeden badatel, entomologie – jeden badatel). Botanik určil 500 ks herbářových položek pro jiné subjekty, entomolog určil 50 ks hmyzu pro jiné subjekty. Dokumentátor zrevidoval a určil pro Národní muzeum Praha, Naturkundemuseum Erfurt a řadu soukromých sběratelů přibližně 2 000 ks brouků čeledi Meloidae.

Zápůjčky se sbírek

Z podsbírký zoologie byly v roce 2021 zapůjčeny dva preparáty savců Husitskému muzeu v Táboře (pro potřeby výstavy Savci Táborska). V rámci trvajících zápůjčky modelů Rybářství Nové Hrady s.r.o. byl v roce 2021 jeden sbírkový předmět vrácen.

V rámci geologie je trvalá zápůjčka s městem Železná Ruda po celý rok 2021.

Z podsbírký entomologie trvá dlouhodobá zápůjčka sbírkových předmětů Správě NP a CHKO Šumava ve Vimperku pro výstavu v Borových Ladech (14 preparátů).

Z podsbírký botanika bylo pro studijní účely zapůjčeno 54 herbářových položek rodu *Muscari* M. Hronešovi (Univerzita Palackého v Olomouci) a 643 herbářových položek rodu *Cardamine* M. Ducháčkovi (Národní muzeum).

Z didaktického fondu mykologie bylo Národnímu zemědělskému muzeu zapůjčeno 30 modelů hub pro výstavní účel.

Poradna pro houbaře

Poradna pro houbaře byla otevřena každé pracovní pondělí v období 17. 5.–29. 11. (začala později než obvykle z důvodu protiepidemických opatření) v době od 14:30 do 16:30, celkem v rozsahu 27 poradních dnů.

Spolupráce s ústavu a vědeckými společnostmi

Na vědeckovýzkumných úkolech a vzdělávací činnosti spolupracovali pracovníci přírodovědného oddělení s odborníky z partnerských institucí, zejména z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR), Národního muzea, Katedry botaniky a Katedry parazitologie Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, Univerzity Karlovy a dalších vědeckých společností a ústavů Akademie věd ČR.

Botanik spolupracoval s Jihočeskou univerzitou a Univerzitou Karlovou na cytometrických a molekulárních analýzách rodu *Sorbus* a *Crataegus*, kromě toho spolupracoval s Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví na výzkumu rodu *Sorbus* a pokračoval ve spolupráci s Jihočeskou

pobočkou České botanické společnosti při Jihočeském muzeu a SCHKO Blanský les na floristickém průzkumu jižních Čech a přilehlých oblastí.

Mykolog se podílel na vedení Sekce pro výzkum diverzity a ochrany hub (makromycetů) České vědecké společnosti pro mykologii. S mykologickým oddělením Národního muzea spolupracoval na právě odborných publikacích.

Entomolog, který je předseda Jihočeské pobočky České společnosti entomologické, pracuje i v hlavním výboru této společnosti.

Recenze

Botanik vypracoval jednu recenzi odborného článku pro časopis *Plant Systematics and Evolution*.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Kurátorka UP

Odborné konzultace: 6 dotazů (hrací stroje, klavíry zn. Reisz, lisované sklo, sklo z Novohradska, keramika zn. Maresch, židovské předměty ve sbírce UP).

Etnografka

Odborné konzultace a služby badatelům: 6 badatelů.
Ikonografický materiál pro publikace: 3 publikace.

Etnograf

Konzultace: Zastoupení předmětů tzv. Vitorazska ve sbírkách JČM.

Historik novějších dějin

Odborné konzultace a služby badatelům: 8 badatelů.

Historik nejnovějších dějin

Odborné konzultace a služby badatelům: 15 badatelů.

Pracovníci OSV spolupracovali s následujícími ústavy a institucemi:

Historik umění

Člen poradního sboru pro nákup sbírek a sbírkotvornou činnost Muzea O. Kudrny v Netolicích, Prahačického muzea a Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích.

Kurátorka hudebního a divadelního archivu

Spolupráce s Kabinetem pro studium českého divadla – Institut umění – Divadelní ústav, Praha.

Historik nejnovějších dějin

Spolupráce s Národním muzeem Praha, Jihočeskou univerzitou, ÚSTR Praha, ÚSD AV ČR Praha, UJEP Ústí nad Labem, Historickým ústavem SAV Bratislava a Institutem paměti národa ve Varšavě.

ZÁJMOVÁ A VLASTIVĚDNÁ ČINNOST

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

O. Chvojka pracoval jako místopředseda jihočeské pobočky České archeologické společnosti. Účastnil se plenárního zasedání konaného ve Volyni dne 19. 6. 2021 (50 účastníků).

KNIHOVNA

Lukáš Pelikán spolupracoval s Historickým klubem při Jihočeském muzeu, z. s. Pomáhal při technickém zajištění sálu pro realizaci přednášek a při editorské práci dvou dvojčísel Zpravodaje klubu a s aktualizací webových stránek klubu a vývěsní skříňky před budovou muzea. Pro Historický klub připravil přednášku věnovanou uskutečněné výstavě o svaté Anežce České.

Pracovnice knihovny jsou členkami Knihovnické komise při Asociaci muzeí a galerií ČR.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Zájmové útvary

Pracovníci přírodovědného oddělení vedli některé zájmové útvary JČM (Entomologický kroužek) nebo se podíleli na jejich činnosti a odborně ji garantovali (Mykologický klub JČM). Dále se podíleli na činnosti organizací fungujících při Jihočeském muzeu. Jedná se o Jihočeský ornitologický klub, kde je zoolog členem výboru, Jihočeskou pobočku České společnosti entomologické, kde je entomolog předsedou Jihočeské pobočky, a Jihočeskou pobočku České botanické společnosti při Jihočeském muzeu, kde je botanik jednatelem pobočky.

Mykologický klub JčM (MK JčM)

M. Beran, mykolog JčM, spoluorganizoval dvě členské schůze (počet schůzí byl omezen z důvodu protiepidemických opatření). V návaznosti na poradnu pro houbaře poskytoval každé pondělí, kdy byla otevřena, konzultace členům MK JčM, kteří přinášeli své sběry hub. Ve spolupráci s několika členy klubu prováděl společné víkendové výjezdy do terénu.

Jihočeský ornitologický klub (JOK)

V roce 2021 byla činnost klubu negativně ovlivněna pandemií virového onemocnění covid-19 (mj. byla zrušena jarní členská schůze). Stejně jako v předchozích letech se i v roce 2021 zoolog podílel na řadě aktivit klubu. Zejména se pravidelně účastnil výborových jednání (fyzických i e-mailových), spolu s ostatními připravil podzimní členskou schůzi s pásmem přednášek, pomohl připravit metodiku „Ptáka roku JOKU“ skřívana lesního (*Lullula arborea*) a průběžně aktualizoval katalogy knihovny JOK na klubovém webu.

Jihočeská pobočka České společnosti entomologické (JP ČSE)

Z. Kletečka, entomolog JčM a předseda JP ČSE, se podílel na vedení a organizování členských schůzí s přednáškami otevřenými veřejnosti, kdy proběhly dvě přednášky, a dvě přednášky musely být zrušeny kvůli koronaviru. V létě od 7. do 8. srpna bylo členy pobočky uspořádáno terénní soustředění ve vojenském újezdu Boletice v lovecké chatě Na Vačkárně, kde byl prováděn průzkum entomofauny VÚ Boletice.

Zároveň entomolog vedl Entomologický kroužek, který se scházel pravidelně každý týden (mimo prázdnin), z důvodů epidemie a nemoci entomologa byly schůzky omezeny na začátek roku on-line a v období od října do konce roku již probíhaly normálně.

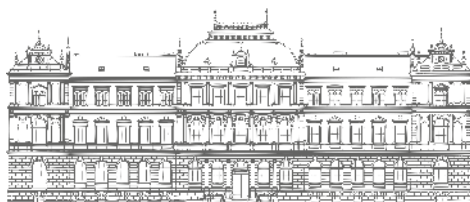
Jihočeská pobočka České botanické společnosti při Jihočeském muzeu

Botanik JČM spoluorganizoval přednášku, podílel se na vedení exkurzí a přípravě Zpravodaje jihočeských botaniků a účastnil se jako jednatel pobočky schůzí výboru a vedení pobočky.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Správkyně depozitáře Národopisu Irena Tauerová vedla, organizovala a realizovala celoročně činnost Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích. Podílela se na přípravě akcí sdružení a koordinovala činnost ve spolupráci s Jihočeským muzeem.

Kurátor podsbírky Historie PhDr. Jiří Petráš vedl, organizoval a realizoval celoročně činnost Regionální letecko-historické společnosti při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.



ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

P. Zavřel pokračoval ve spolupráci s Verein für Ostbayerische Heimatforschung při Univerzitě v Pasově na přípravě terénního průzkumu německé části Zlaté cesty. Pokračovala rovněž spolupráce se spolkem soumarů v Greinetu.

Probíhá rovněž intenzivní spolupráce s kolegy z Německa (Kreisarchäologie Deggendorf a Straubing, Römisch-Germanisches Zentralmuseum Main) a Rakouska (Bundesdenkmalamt Linz, Muzeum Nordico Linz, Muzeum Asparn a.d. Zaya a Universität Wien) a také v rámci Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen/Oberösterreich (O. Chvojka).

Se Schlossmuseum Freistadt byl realizován společný projekt výstavy o dálnici D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku (O. Chvojka, P. Zavřel).

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Zahraniční spolupráce

Botanik dlouhodobě spolupracuje s hornorakouským Biologiezentrum Linz na výzkumu flóry.

Zahraniční cesty

Mykolog se podílel na mykologickém průzkumu CHKO Horná Orava (Mútne–Dúľov, 3.–5. 9.) organizovaném Oravským muzeem P. O. Hviezdoslava.

Botanik v termínech 9. 8.–14. 8., 16. 8.–18. 8. a 15. 9.–17. 9. 2021 uspořádal expedice za jeřáby a ostružiníky do Rakouska, Maďarska a Bavorska. Průzkum přinesl nové poznatky v rozšíření a taxonomii zmíněných rodů a odhalil několik taxonomických novinek, kterým bude věnována další pozornost.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Historikové novějších a nejnovějších dějin

Spolupráce s Historickým ústavem SAV Bratislava.



DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Pracovníci archeologického oddělení si individuálně zvyšovali svou kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, konzultacemi na jiných odborných pracovištích a udržováním kontaktů s předními odborníky a účastí na kongresech, seminářích.

Z. Thomová dokončuje doktorandské studium na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

KNIHOVNA

Knihovnice i kurátor knihovních sbírek si individuálně zvyšovali svou kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, konzultacemi v oboru a účastí na vybraných odborných jednáních, konferencích, školeních a seminářích.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

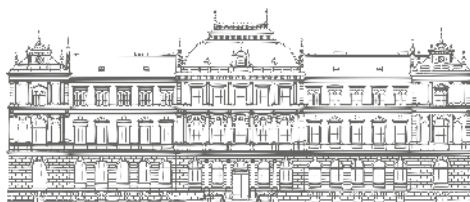
Pracovníci přírodovědného oddělení si individuálně zvyšovali svou kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, návštěvami knihoven, konzultacemi s jinými odbornými pracovišti a prostřednictvím kontaktů s předními odborníky v oboru. Účastnili se zahraničních kongresů a konferencí. Pracovníci oddělení využívající vozidla JČM ke služebním cestám absolvovali v květnu školení řidičů referentů.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Pracovníci oddělení společenských věd si individuálně zvyšovali svou kvalifikaci průběžným studiem odborné literatury, návštěvami knihoven, konzultacemi na jiných odborných pracovištích a udržováním kontaktů s předními odborníky v oboru a účastí na kongresech a seminářích.

EDUKAČNÍ ODDĚLENÍ

Muzejní pedagogové si zvyšovali svou kvalifikaci průběžným studiem nejen odborné literatury, ale též konzultacemi s odbornými pracovníky a účastí na seminářích a konferencích.



ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Vzhledem k pandemické situaci a platným protiepidemickým opatřením proti šíření nemoci covid-19 byla většina plánovaných konferencí zrušena nebo převedena do virtuální podoby. Přesto se několik konferencí či seminářů realizovalo:

19. 6. 2021: Jihočeská pobočka České archeologické společnosti. Městské kino Volyně (O. Chvojka – aktivní účast, spoluorganizátor).

6. 9.–10. 9. 2021: 27th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists. Kiel (O. Chvojka – spoluorganizátor jedné sekce, aktivní účast /on-line/).

23. 9. 2021: konference Co přinesla dálnice – Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku. Jihočeské muzeum, České Budějovice (O. Chvojka, P. Zavřel – pořadatelství, aktivní účast).

4.–8. 10. 2021: Konference Starší a střední doby bronzová ve střední Evropě. Nymburk (O. Chvojka – aktivní účast).

KNIHOVNA

Dne 3. 9. 2021 reprezentovali pracovníci knihovny Lukáš Pelikán a Blanka Irová Jihočeské muzeum na festivalu malých nakladatelů Tabook, konaného v Táboře. Jednalo se o muzejní sekci Tabooku v prostorách Rajského dvora Husitského muzea v Táboře, zaměřenou na prezentaci vydavatelské činnosti muzeí. Probíhal rovněž prodej a nákup publikací. Pracovníci knihovny se dne 21. 9. 2021 prostřednictvím videokonference účastnili 45. Semináře knihovníků muzeí a galerií v Husitském muzeu v Táboře, vedoucí knihovny se zúčastnila konference osobně.



Prodej publikací Jihočeského muzea v Rajském dvoře Husitského muzea v Táboře.

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Všichni kurátoři podsbírek pravidelně aktualizovali webové stránky Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

Mykolog M. Beran zastupoval v měsících duben–září vedoucího přírodovědného oddělení Z. Kleťku, jenž byl v pracovní neschopnosti.

I. Šťastná byla od února dočasně přeložena na výpomoc na oddělení CES.

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

Historik nejnovějších dějin

Kurátor sbírek – příprava a realizace mezinárodní konference (ve spolupráci s VŠERS ČB) – „Udržitelný rozvoj XII: Evropa 2030 – Ambice, vize a realita“, která se konala ve dnech 15. 10. 2021 v Č. Budějovicích.

Příprava a realizace mezinárodní konference (ve spolupráci s ÚSTR Praha a SOKA ČB) Československo v letech 1989–1992, 15.–16. září 2021.

Konzervátoři

Účast na konferenci muzejních konzervátorů v Klatovech – J. Kössl a K. Reindlová.



Posлуhači přednášky zařazené do programu mezinárodní konference Československo v letech 1989–1992 v prostorách Státního okresního archivu České Budějovice.



Společná fotografie účastníků konference Československo v letech 1989–1992.

EXPOZICE A VÝSTAVY PŘECHÁZEJÍCÍ Z ROKU 2020

- Stálá přírodovědná, archeologická a národopisná expozice;
- Stálá expozice Příběh města Českých Budějovic;
- Strážní domky a drážní strážníci na území koněspřežní železnice České Budějovice – Linec (Muzeum Koněspřežky);
- Lidový malovaný nábytek z jižních Čech (Tvrz Žumberk u Nových Hradů);
- Úředník rožmberský (Tvrz Žumberk u Nových Hradů);
- Lapidárium Jihočeského muzea (Tvrz Žumberk u Nových Hradů);
- 12. 5. 2020–30. 5. 2021: Kouzlo sběratelství (unikáty ze soukromých sbírek): zbraně, zbroj a jiné skvosty;
- 26. 5. 2020–3. 1. 2021: Lanna – Monumenty století (výstava projektu Lanna: evropské kulturní cesty);
- 23. 10. 2020–30. 5. 2021: Knižní ilustrace Zdeňka Buriana (obměněná část výstavy Kouzlo sběratelství);
- 27. 11. 2020–6. 1. 2021: Ten vánoční čas dočkali jsme zas – předvánoční mozaika osobností jihočeské lidové kultury a jejich tradic;
- 27. 11. 2020–2. 5. 2021: S tím se musí něco udělat! (95 let činnosti Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích).



Knižní ilustrace Zdeňka Buriana, obměněná část výstavy Kouzlo sběratelství.

EXPOZICE A VÝSTAVY ZAHÁJENÉ V ROCE 2021

- od 11. 5. 2021: Nová expozice na tvrzi Žumberk u Nových Hradů – Řemesla pod Novohradskými horami (přesunuto: původní termín od 1. 5. 2021);
- 9.–26. 2. 2021: Tradiční výstava orchidejí, bromélií, sukulentů, jiných exotických rostlin a hmyzu (ZRUŠENO);
- 12. 3.–5. 4. 2021: Velikonoce na Doudlebsku (ZRUŠENO);
- od 11. 5. 2021: Městský znak (přesunuto: původní termín od 29. 1. 2021);
- od 11. 5. 2021: Mincování v Českých Budějovicích (přesunuto: původní termín od 29. 1. 2021);
- 1. 5. 2021–7. 11. 2021: Co přinesla dálnice – Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a v trase dálnice S10 v Horním Rakousku (přesunuto: původní termín od 2. 4. 2021);
- 14. 5.–5. 9. 2021: Tanky, lodě, letadla na kartách a v modelech;
- 27. 6.–30. 9. 2021: 6. ročník výstavy autorských střeleckých terčů Antonína Hamsíka (Tvrz Žumberk u Nových Hradů);
- 30. 7. 2021–9. 1. 2022: K zábavě i k odpočinku. Volný čas ženy v 19. století;



Výstava K zábavě i k odpočinku přivítala první návštěvnický.

- 7. 8.–15. 8. 2021: Masožravky na terase;
- 3. 9.–28. 11. 2021: Retrogaming. Počátky osobních počítačů u nás;
- 11. 9.–21. 10. 2021: Fotografická výstava Houby Blanského lesa a jižního Předšumaví;
- 18.–21. 10. 2021: Výstava hub;
- říjen 2021: Tradiční výstava chryzantém, ovoce a zeleniny na Tvrzi Žumberk u Nových Hradů (ZRUŠENO);
- 5. 11. 2021–1. 6. 2022 Srdečné pozdravy z Budějovic. Město na pohlednicích v letech 1895–1939;
- 26. 11. 2021–18. 9. 2022: Černý Petr, dětské karty;
- 26. 11. 2021–2. 1. 2022: Vánoce v čokoládě;
- 27. 11. 2021: Výstava a soutěž plastikových modelů Jihočeský kapr.

VYBRANÉ AKCE V ROCE 2021

únor

- 25. 2. Návštěva hodnotící komise AMG Gloria Musaealis – Kouzlo sběratelství.

březen

- 19. 3. Dolnorakousko-český Muzejní den – Relevantní místa regionu – MUZEA V POHYBU.

duben

- 15.–16. 4. Travelcon (online konference cestovního ruchu).
-

květen

- 12.–15. 5. Týden sousedů (online prezentace Archeoskanzenu Trocnov a edukačních programů);
 - 25. 5.–19. 9. Trocnovské divadelní slavnosti.
-

červen

- 3. 6.–30. 9. 14. ročník festivalu Umění ve městě;
 - 5. 6. Den dětí na Trocnově;
 - 12. 6. Mezinárodní den památek (přesunuto: původní termín 17. 4. 2021);
 - 18. 6. Národní zahájení Festivalu muzejních nocí v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích (přesunuto: původní termín 14. 5. 2021);
 - 24. 6. Poznávání za úplňků (Veverčák Zdravík na věžích a rozhlednách).
-

červenec

- 3. 7. Sraz historických traktorů v areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova;
 - 14. 7. Archeologické léto (komentovaná prohlídka v Trocnově);
 - 20. 7. Zahájení prodeje speciálního suvenýru - 0 EURO bankovka s motivem Památníku J. Žižky z Trocnova;
 - 21. 7. Archeologické léto (komentovaná prohlídka v Trocnově);
 - 24. 7. Poznávání za úplňků (Rabenštejnská věž – vedl Radek Gális).
-

srpen

- 22. 8. Poznávání za úplňků (Železná panna, městské opevnění, Biskupská zahrada, Města Otakarova – vedl Ing. Stanislav Kovář);
 - 28. 8. I-CULT (Válka a vojenství v době Jana Žižky);
 - 29. 8. Večer v JČM v rámci kongresu České společnosti pro biochemii a molekulární biologii.
-

září

- 11. 9. 8. ročník Trocnovských slavností;
 - 14. 9. Jednání Regionálního monitorovacího výboru Fondu malých projektů;
 - 15.–16. 9. Konference Československo v letech 1989–1992 (Státní okresní archiv v ČB);
 - 18. 9. Dny evropského kulturního dědictví;
 - 23.–24. 9. Konference v JČM – Archeologické výzkumy dálnic v České republice a v Rakousku;
 - 25. 9. I-CULT (Středověký jarmark).
-

říjen

- 1. 10. Předávání ocenění (akce Celního úřadu Jihočeského kraje);
 - 9. 10. I-CULT (Zvonařství ve středověku a dnes);
 - 16. 10. I-CULT (Mezinárodní den archeologie);
 - 26. 10. AMG (schůze jihočeské krajské sekce).
-

listopad

- 1.–30. 11. Veřejná sbírka u příležitosti Dne válečných veteránů (Post Bellum) – vlčí máky;
 - 1.–2. 11. AMG (konference Aktuální trendy v muzejní prezentaci a edukaci v JČM);
-



Zahájení konference Aktuální trendy v muzejní prezentaci a edukaci v Jihočeském muzeu.



Účastníci konference Aktuální trendy v muzejní prezentaci a edukaci také navštívili budovaný Archeoskanzen Trocnov.

- 3.–4. 11. Vzdělávací seminář marketingových pracovníků ZO (Borovanský mlýn);
- 5. 11. Natáčení scén v JČM pro film Samhain s keltskou tematikou (producentická společnost Nu-Art);
- 22. 11. 2021 Geolokační hra Skryté příběhy a EUROPE Direct ČB (Muzeum koněšpřežky).
- 9. 1. 2022

prosinec

- 2. 12. Vánoční koncert Konzervatoře České Budějovice v Jihočeském muzeu (ZRUŠENO);
- 9. 12. Vánoční workshop pro veřejnost – zdobení perníčků (ZRUŠENO);
- 14. 12. Tradiční zpívání vánočních koled s Jihočeským souborem písní a tanců ÚSVIT na schodech Jihočeského muzea (ZRUŠENO);
- 16. 12. On-line workshop Muzea a organizace na podporu cestovního ruchu.

ODDĚLENÍ PROGRAMOVÉ A PROPAGAČNÍ

Marketingové plány a strategie Jihočeského muzea byly v první polovině roku 2021 významně ovlivněny epidemickou situací v souvislosti s šířením onemocnění covid-19 v České republice, stejně jako v průběhu roku 2020. Historická budova muzea byla, podobně jako ostatní kulturní instituce, na základě opatření vydaných vládou ČR, zcela uzavřena pro návštěvníky již na konci r. 2020 a nepřístupná byla nepřetržitě až do 10. května 2021. V uvedeném období se programové a propagační oddělení zaměřilo především na prezentaci online obsahu, který vznikl ve spolupráci s dalšími zaměstnanci a odděleními Jihočeského muzea a byl průběžně představován návštěvníkům na muzejním webu a na sociálních sítích (Facebook a Instagram). Virtuální prohlídky, videa, fotografie, multimediální obsah či materiály pro děti a pro školy byly rovněž inzerovány v tištěných i online médiích, formou propagačních spotů v rádiích, na turistických portálech nebo v rámci newsletterů zasílaných přihlášeným odběratelům. Programové a propagační oddělení prezentovalo v uvedeném období i přípravné fáze realizace výstav a akcí Jihočeského muzea. Návštěvníci se mohli dozvědět také zajímavosti z oblasti odborné činnosti instituce. Cílem této strategie v období leden–květen 2021 bylo poskytnout návštěvníkům odpovídající alternativu k běžné návštěvě Jihočeského muzea a jeho poboček a udržet jejich povědomí o instituci nejen v době uzavření.

Výběr z online obsahu na webu Jihočeského muzea v r. 2021

- Archeoskanzen Trocnov: pravidelně aktualizované zprávy o výstavbě, vybavení objektu nebo chystaných doprovodných akcích, nové fotografie a videa – např. časosběrné video z výstavby, virtuální prohlídky – nově např. zemanský dvorec apod.

- Časopis Muzejníček pro dětské návštěvníky (měsíčník).
- Samoobslužné pracovní listy: např. Horniny, Knižecí mohyla v Rovné, Houby, Sudokopytníci, Stavba Země a litosféra aj.
- Návštěvníkům byl k dispozici na webových stránkách nadále i online a virtuální obsah, tvořený dříve, viz např.:
 - virtuální prohlídka celého muzea kromě stálé expozice ve 2. patře,
 - multimediální aplikace Poznej přírodu (lesy a bezlesí jižních Čech),
 - multimediální aplikace Poznej přírodu (voda jižních Čech),
 - interaktivní časová osa průběhu a událostí 1. světové války,
 - výstavní projekt Kouzlo sběratelství,
 - výstavy Ten vánoční čas dočkali jsme zas a 95 let činnosti Národopisného sdružení při JČM,
 - výstava Hokej – budějcký fenomén.

Činnost zaměstnanců oddělení v době uzavření Jihočeského muzea

Epidemie onemocnění covid-19 ovlivnila i v první polovině roku 2021 práci zaměstnanců programového a propagačního oddělení Jihočeského muzea. Běžná pracovní náplň průvodkyň a průvodců, resp. zřízenců v kulturních zařízeních, mezi kterou patří mj. dohled v expozicích, kontrola zakoupených vstupenek nebo informování návštěvníků, nemohla být vykonávána a ve spolupráci s ostatními odděleními Jihočeského muzea tak byla kustodům přidělena jiná práce, jejíž povaha umožňovala vykonávat tuto práci i z domova v režimu home office. Jednou z těchto činností byl např. přepis evidenčních karet Centrální evidence sbírek (CES) do elektronické podoby. Kromě této činnosti spolupracovaly vybrané průvodkyně např. i při instalacích či deinstalacích výstav, vykonávaly pomocné úklidové práce nebo byly k dispozici na pomocné práce kurátorům sbírek.

Výstavařka a grafička Jihočeského muzea vykonávala střídavě práci v režimu home office s běžnou pracovní náplní. Spolu s dalšími zaměstnanci muzea instalovala a deinstalovala výstavy v historické budově muzea, podílela se na technické instalaci nové expozice Řemesla pod Novohradskými horami na tvrzi Žumberk u Nových Hradů, účastnila se výstavních porad s náměstkyní ředitele muzea, technickým úsekem a IT technikem, zajišťovala výstavařský materiál a před znovuootevřením muzea a poboček prováděla kontrolu výstavních prostor. V koordinaci s vedoucím oddělením připravovala grafické materiály a podklady pro propagaci.

Vedoucí oddělení vykonával střídavě práci v režimu home office (e-mailová korespondence, telefonáty, přepis evidenčních karet Centrální evidence sbírek aj.) s běžnou pracovní náplní. Ve spolupráci s náměstkyní ředitele, vedoucími ostatních oddělení a dalšími zaměstnanci koordinoval náhradní práci kustodů a výstavařky muzea. Dále kontroloval chod recepce muzea, aktivně se podílel na tvorbě rozšířeného online obsahu, informoval návštěvníky o připravovaných expozicích, výstavách a akcích, přibližoval odbornou činnost muzea, komplexně propagoval aktivity Jihočeského muzea (tištěná inzerce, web, sociální sítě a další online propagace a newsletters, outdoorová reklama, spoty v rádiích, turistické portály, grafické práce, korektury aj.), pravidelně komunikoval s mediálními partnery, vyřizoval dotazy z webu a sociálních sítí muzea či upravoval čerpání zasluzněných mediálních balíčků tak, aby byly efektivně využívány jak v době uzavření muzea pro veřejnost, tak i po znovuootevření.

Marketingové kampaně na podporu návštěvnosti Jihočeského muzea

Hlavní budova Jihočeského muzea i všechny pobočky (Muzeum koněspřežky, Památník Jana Žižky z Trocnova a Tvrz Žumberk u Nových Hradů) byly pro veřejnost znovu kompletně zpřístupněny 11. května 2021. Programové a propagační oddělení v návaznosti na zveřejnění tohoto termínu obratem realizovalo nejen předem připravené marketingové kampaně k nově nabízeným expozicím, výstavám a akcím a akcentovalo i stávající nabídku, aby znovu přilákalo návštěvníky. Rovněž byla realizována spolupráce v rámci několika programů na podporu návštěvnosti a zviditelnění kulturních institucí.

Jedním z projektů, do kterého se Jihočeské muzeum a všechny jeho pobočky zapojily, byl nový motivační program pro návštěvníky „Třetí za polovic, sedmá zdarma“, kterého se účastnilo celkem 65 památkových objektů napříč celou Českou republikou. Tento program vytvořil a zorganizoval turistický portál Objevujpamatky.cz a Asociace nestátních otevřených památek (ANOPA). Základním nástrojem programu byla papírová hrací karta, do které se zaznamenávala razítka s uskutečněnými návštěvami. Po získání dvou razítek byla návštěvníkovi, v období od spuštění programu 1. 6. až do 31. 10. 2021, na třetí zapojené památce poskytnuta 50% sleva na vstupenku. Po získání šesti razítek mohl účastník programu, ve stejném období, navštívit zdarma jednu památku zařazenou do programu. Na závěr sezony proběhlo slosování o hodnotné ceny, kterého se mohl zúčastnit každý, kdo nasbíral všech sedm razítek. Šlo o pobyty na zámcích, volné vstupenky či věcné ceny. Program doprovázela silná marketingová podpora jak ze strany organizátorů, tak ze strany všech zapojených kulturních institucí, včetně Jihočeského muzea. Organizátoři úspěšné akce mají v plánu tento věrnostní program realizovat i v dalších letech.

Pro podporu návštěvnosti Tvrze Žumberk u Nových Hradů a její nové expozice Řemesla pod Novohradskými horami byla realizována např. spolupráce s Penzionem Marie v Trhových Svinech. V rámci uzavřené smlouvy poskytlo muzeum vstupenky do tvrze hostům, ubytovaným v penzionu, včetně propagačních tiskovin, které byly umístěny na pokojích a na recepci penzionu.

Lákadlem pro návštěvníky Památníku Jana Žižky z Trocnova se stal nový limitovaný sběratelský kousek: 0 EURO SOUVENIR bankovka s motivy této pobočky (sochou Jana Žižky a muzejní budovou). Bankovka je vyrobena z materiálu používaného při výrobě skutečných bankovek a obsahuje některé ochranné prvky jako pravé bankovky. Každý kus je unikátní díky číslování, což časem zvyšuje jejich hodnotu mezi sběrateli. Celkový náklad bankovek byl 5 000 ks, z toho 4 000 ks tvořilo běžné vydání a 1 000 ks pak vydání s příležitostí Anniversary 2020. Prodej bankovek probíhal v první fázi přímo na pobočce v Trocnově, následně i na recepci historické budovy muzea v Českých Budějovicích. U návštěvníků a sběratelů bankovek měla tato akce velký úspěch. Zájemci přijeli ze všech koutů ČR, někteří i ze zahraničí. Akce významně zviditelnila tuto pobočku a rovněž podpořila její návštěvnost.

Dalším projektem, který si klade za cíl znovu přilákat návštěvníky, je projekt „Venkovské památky/ Ländliche Denkmäler ATCZ249 Kulturní a přírodní památky – šance pro obnovu přeshraničního cestovního ruchu po ukončení pandemie koronaviru Program: INTERREG V-A Rakousko-ČR 2014-2020“, do kterého jsou zapojeny pobočky Jihočeského muzea – Památník Jana Žižky z Trocnova a Tvrz Žumberk u Nových Hradů, zatím do konce roku 2022. Projekt navazuje na předchozí projekt „Památky žijí“, ATCZ31, ukončený v prosinci roku 2019. V rámci nového projektu je vytvořen přeshraniční produkt na podporu propagace menších venkovských památek, které jsou propojeny do jedné turistické nabídky a následně společně propagovány.

Projekt „Mobilní geolokační hra První železnice – Skryté příběhy“, jehož pořadatelem bylo informační středisko EUROPE Direct České Budějovice a který probíhal v rámci oslav Evropského roku železnice, se zaměřoval na zviditelnění pobočky Jihočeského muzea – Muzea koněspřežky. V rámci tohoto projektu probíhala i soutěž formou online znalostního kvízu, který byl přístupný skrz QR kód, umístěný na poslední zastávce trasy, tj. u vstupu do Muzea koněspřežky. Trasa začínala nedaleko centra u Obchodní akademie a vedla k Lannově loděnici u Vltavy, aby se pak vrátila do ulic u náměstí Přemysla Otakara II. a dovedla soutěžící k Solné bráně. Trasa vedla dále přes park Háječek až na ulici F. A. Gerstnera a poté k bývalé stanici koněspěšné dráhy, kde je dnes Muzeum koněspřežky. Výherce soutěže získal deskovou hru „Jízdenky, prosím! Evropa“.

Zviditelnění Muzea koněspřežky má být realizováno i připravovaným dokumentem „První železnice na Evropském kontinentu“ filmové produkční společnosti Castle film, která si klade za cíl zmapovat trasu koněspřežky z Budějovic do Lince a Gmundenu novým filmařským pohledem. Připravovaný dokument nebude jen historickým pojednáním plným dat a technických informací, ale spíše příjemnou procházkou, během které se průvodce v mnoha případech pokusí odhalovat souvislosti mezi historií a dneškem. Projekce dokumentu by se měla uskutečnit mj. i v kinosálech jihočeských kin.

Dalším filmovým počinem, v němž figuruje Jihočeské muzeum, resp. hlavní historická budova, je český mysteriózní krimi thriller „Samhain“, který je celovečerním debutem režiséra Daniela Habrdy. Jedná se o příběh mladé vyšetřovatelky, která je povolána do šumavských hor vyřešit záhadné úmrtí dívky. Filmový štáb natáčel 5. listopadu 2021 některé scény v interiéru Jihočeského muzea a v archeologické části nové stálé expozice. Hlavní hrdinka filmu v podání Kamily Janovičové se vydává do muzea na poradu s muzejním kurátorem, kterého hraje herec Jihočeského divadla Jan Dvořák. Vyšetřovatelka chce zjistit více informací o starobylém keltském svátku Samhain. Podle režiséra snímku Daniela Habrdy se jedná o bod zlomu celého příběhu. Kromě herečky Kamily Janovičové, ztvárňuje jednu z hlavních rolí i herec David Švehlík. Film by měl být uveden v tuzemských kinech v r. 2022. Realizace tohoto natáčení je rovněž jedním z prostředků zviditelnění Jihočeského muzea.

Muzeum se v rámci podpory návštěvnosti zaměřilo i na zdravotně znevýhodněné občany. V této souvislosti byla realizovaná spolupráce v rámci projektu České Budějovice bezbariérové, který je financován z rozpočtu Statutárního města České Budějovice. Série videoreportáží přibližuje osobám se sníženou schopností mobility dostupnost vybraných veřejných objektů ve městě. V rámci propagačního videa byla prezentována hlavní budova muzea, kterou navštívili klienti z centra pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením Arpida.

Kromě výše zmiňovaných projektů na podporu návštěvnosti Jihočeského muzea nebo projektů na jeho zviditelnění probíhaly současně další marketingové kampaně, které návštěvníkům prezentovaly aktuální expozice, výstavy a doprovodné akce. V rámci těchto kampaní byly použity např. následující marketingové a komunikační strategie:

- Plakátování výstav a akcí (grafické zpracování a tisk);
- Informační brožury k expozicím, jednotlivým výstavám a akcím;
- Měsíční programové plakáty a letáky;
- Pozvánky na jednotlivé výstavy a akce, newslettery, tiskové zprávy aj.

- Webové stránky Jihočeského muzea;
- Sociální sítě (Facebook, Instagram, aj.);
- Virtuální prohlídky výstav;
- Mediální kampaně na portálu Seznam.cz a přidružených webech (Aktuálně, Seznam Zprávy, Novinky, e-mail od Seznamu, Super, Stream, Extra aj.);
- Paseo group (turistické webové portály);
- Turistické portály či weby (Kudyznudy.cz, InBudějovice, Kdykde.cz, Vyletnik.cz aj.);
- Soutěže k výstavám a doprovodným akcím.

- Český rozhlas – reciproční spolupráce (reportáže, články, pozvánky);
- Česká televize, ČT24, Události jižní Čechy (reportáže, sociální sítě);
- Jihočeská televize – Tipy pro volný čas (pozvánky), reportáže a jejich reprízy;
- Televize Nova, CNN Prima News;
- Českobudějovický Deník – tištěná i online inzerce;
- MAFRA / Mladá Fronta Dnes – tištěná i online inzerce;
- MEDIACLUB (propagační spoty v rádiích: např. Impuls, Kiss jižní Čechy, Country radio aj.) – v rámci celoroční smlouvy (tzv. Image program + barterové plnění);
- Budějcká Drbna – v rámci ročního mediálního balíku (PR články a mobilní bannery);
- Českobudějovický magazín BUDLive – PR články, tištěná i online inzerce.

- Prodloužený roční provoz celoplošného polepu vozu MHD České Budějovice;
- Billboardy;

- Reklamní plachty na balkonech muzea;
 - Propagační plachta na budově detašovaného pracoviště muzea v ulici Schneiderova;
 - Banner na průčelí budovy Kulturního domu Metropol;
 - Velkoformátové CLV osvětlené plochy/ vitríny na zastávkách MHD České Budějovice;
 - České Dráhy (Railreklam: variopostery/ rámečky ve vlacích / CLV plochy);
 - Výlep plakátů a bannerů na venkovních plochách;
 - Distribuce propagačních letáčků prostřednictvím osobního roznosu a rozvozu.
- Online setkání subjektů cestovního ruchu (např. Travelcon);
 - Spolupráce s poskytovateli hotelových služeb;
 - Rozšíření nabídky pronájmu prostor v Jihočeském muzeu;
 - Prodej turistického zboží;
 - a další.

NÁRODNÍ ZAHÁJENÍ XVII. ROČNÍKU FESTIVALU MUZEJNÍCH NOCÍ V JIHOČESKÉM MUZEU V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích se v roce 2021 stalo hostitelem Národního zahájení XVII. ročníku Festivalu muzejních nocí, které se konalo v pátek 18. června 2021 v hlavní budově muzea za účasti ředitele Jihočeského muzea Františka Štangla, zástupců Jihočeského kraje, ředitelky a ředitelů kulturních organizací zřizovaných Jihočeským krajem, zástupců Statutárního města České Budějovice i za účasti dalších významných hostů z celé České republiky (např. hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková, poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a člen Rady Jihočeského kraje Jan Bartošek, hejtmán Kraje Vysočina Vítězslav Schrek, výkonná ředitelka Asociace muzeí a galerií ČR Anna Komárková, předsedkyně Českého výboru ICOM Gina Renotière nebo náměstek pro řízení sekce kulturní dědictví MK ČR Vlastislav Ouroda). V rámci slavnostního zahájení proběhla mj. prezentace oceněných projektů v XIX. ročníku Národní soutěže muzeí Gloria musaealis nebo doprovodná vystoupení Jihočeské filharmonie a souboru historických tanců Campanello. Hosté měli dále možnost prohlédnout si stálou přírodovědnou, archeologickou a národopisnou expozici, která získala titul Muzejní výstava roku v Národní soutěži muzeí Gloria musaealis 2019 nebo se zúčastnit komentované prohlídky výstavy „Co přinesla dálnice – archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku“. V po večerních hodinách byl pro zájemce zajištěn odvoz do Alšovy jihočeské galerie v Hluboké nad Vltavou na komentované prohlídky výstavy „Malevič – Rodčenko – Kandinskij a ruská avantgarda“ s doprovodným programem „Dotek Maleviče“.



Na národní zahájení XVII. ročníku Festivalu Muzejních nocí dorazili do Jihočeského muzea vzácní hosté.



Ředitel muzea Ing. František Štangel při uvítání hostů na národním zahájení XVII. ročníku Festivalu Muzejních nocí.



Součástí zahájení XVII. ročníku Festivalu Muzejních nocí bylo hudební i taneční vystoupení.



Pro návštěvníky byl v rámci Muzejních nocí připraven pestrý program, a to nejen v prostorách muzea, ale i venku.

Na slavnostní zahájení Festivalu muzejních nocí plynule navázala Muzejní noc pro širokou veřejnost, která se konala v hlavní budově Jihočeského muzea i na dalších místech v Českých Budějovicích. Připraven byl bohatý program zdarma pro všechny věkové kategorie návštěvníků. Zapojené kulturní instituce a subjekty: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Alšova jihočeská galerie, Jihočeská vědecká knihovna, Hvězdárna a planetárium České Budějovice s pobočkou na Kleti, Jihočeská filharmonie, Kongregace bratří Nejsvětější Svátosti a Statutární město České Budějovice.

Zahájení Muzejní noci pro veřejnost proběhlo před hlavním vchodem do Jihočeského muzea. Show odstartovali kejklíři a akrobati (Bude cirkus, Chůdadlo) a následovaly ukázky dělostřelby (Batalion France Jabůrka aneb artilerie do kapsy). Na venkovním prostranství vedle hlavního vchodu byly připraveny hry pro děti nebo výroba dřevěných a cínových vojáků či postavíček. V přednáškovém sále v přízemí si návštěvníci mohli pořídít snímek na památku v oblíbeném fotokoutku nebo vyrobit odznak (placku). Edukační sály v přízemí zaujaly hlavně rodiny s dětmi. Návštěvníci si zde mohli zahrát stolní a deskové hry nebo se zapojit do tvořivých dílen. Barokní sál v prvním patře nabídnul vzdušnou akrobacii a žonglování v podání uskupení Bude cirkus a Chůdadlo. Následovala divadelní pohádka v režii Divadla Studna – Princ Jaromil. V rámci akce byly dále připraveny komentované prohlídky výstavy „Co přinesla dálnice – archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku“. Ostatní expozice a výstavy byly volně přístupné. Návštěvníci si poslechli i živou hudbu. Na terase muzea vystoupila swingová kapela Jazzika a na venkovním podiu u KD Slavie folková skupina Bonsai č. 3 a středověká kapela Dei Gratia. Celou akci zakončila ohňová show v podání uskupení Chůdadlo. Po celou dobu akce bylo možné zakoupit občerstvení nebo využít kavárnu na druhé terase muzea.

Konání akcí se řídilo aktuálními epidemiologickými opatřeními vlády ČR. Festival muzejních nocí 2021 pořádala Asociace muzeí a galerií České republiky, z. s. s finanční podporou Ministerstva kultury, ve spolupráci s Asociací krajů ČR, Jihočeským krajem, Statutárním městem České Budějovice a Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích (příspěvkovou organizací Jihočeského kraje). Akce se konala pod záštitou hejtmána Jihočeského kraje MUDr. Martina Kuby, primátora Statutárního města České Budějovice Ing. Jiřího Svobody a Asociace krajů ČR.

TROCNOVSKÉ SLAVNOSTI 2021

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích a město Borovany pořádalo v sobotu 11. září 2021 v areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova pod záštitou hejtmána Jihočeského kraje MUDr. Martina Kuby 8. ročník Trocnovských slavností. Vstup na akci byl zdarma.

Akci odstartovala společnost Falconia s ukázkami sokolnictví. Jejím posláním je důstojně reprezentovat české sokolnictví, být jeho historickou tváří a podílet se na propagaci tohoto odvětví v naší zemi i ve světě. Jedná se o spolek lidí, kteří obdivují sokolnictví ve své původní podobě, tedy jako vznešené umění lovu. Na akci byly připraveny ukázky dravců s dvěma sokolníky.

Knihomoly a milovníky husitského období jistě zaujalo na hlavním podiu představení nové knihy Otomara Dvořáka „Jan Žižka z Trocnova – světla a stíny hejtmánovy životní cesty“. Křest publikace doplnila beseda s autorem a následný prodej knih s autogramiádou. Publikace byla v prodeji i na recepci muzejní budovy. Životní příběh legendárního vojevůdce vznikl na základě úspěšného televizního dokumentárního seriálu. Dvojice spisovatelů Otomar Dvořák a Jan Bauer se vydala po stopách Jana Žižky, zanechaných v české krajině. Probádali desítky památníků a pomníčků, některé patetické a jiné směšné. Poznali, jak dnes vypadají místa, na nichž se odehrávaly proslulé bitvy, prozkoumali hrady, zříceniny a historická města. Hovořili s místními obyvateli, historiky, kastelány, muzejníky, archeology a kronikáři. Seznámili se s Žižkou jako hrdinou lidových pověstí a legend. Tento poutavý popis míst spojených s Žižkou, začínající v Trocnově, místě narození, a končící v Přibyslavi, místě smrti, se prolíná s vyprávěním o jeho životě. Na dramaticčnosti dodávají hejtmánovu příběhu beletristické románové vstupy, napínavé povídky, v nichž jsou zachyceny nejvýznamnější okamžiky Žižkova života. Kniha vtahuje čtenáře do atmosféry husitské doby



Trocnovské slavnosti se konají pod záštitou hejtmána Jihočeského kraje. Na snímku hovoří při jejich zahájení vedoucí Oddělení kultury a zřizovaných organizací Mgr. František Chrastina.



Křtu publikace Otomara Dvořáka „Jan Žižka z Trocnova – světa a stíny hejtmanova životní cesty“ se zúčastnil i uznávaný historik Petr Čornej.

fotografiemi akčních scén, připravenými ve spolupráci se skupinami historických bojových umění. Tyto netradiční ilustrace tvoří zajímavé „filmové“ pozadí Žižkova příběhu.

Jak žili a bojovali husité, návštěvníkům představily dvě skupiny historického šermu – Fedrfechtýři z Českých Budějovic a Bratři z růže z Českého Krumlova. Připraven byl dobový středověký tábor a ležení se stany a k vidění např. zbraně, zbroj a další výstroj nebo polní kuchyně. Na slavnostech proběhla dvě společná vystoupení s tematikou středověkého válečnictví.

Malí i velcí návštěvníci mohli dále obdivovat novinku sezony v podobě repliky husitského bojového vozu. Zastřílet si mohli z luku a kuše pod odborným dohledem nebo si vyzkoušet čtyři středověké hry. Interaktivní ukázky dobývacích strojů, jakými byly katapult nebo tzv. trebuchet si připravilo uskupení Lucistnice.cz.



Osmý ročník Trocnovských slavností byl hojně navštíven.

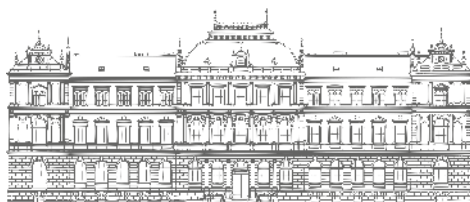
Nechyběla ani živá středověká hudba. Kapela Gnomus volně interpretovala středověké světské písně z celé Evropy. Do svých vlastních aranžmá vnáší moderní a improvizaci prvky. Návštěvníci během dvou vystoupení této kapely mohli obdivovat repliky dobových nástrojů – např. středověké dudy, šalmaje, cistra, davul nebo clarinetino.

Velkým lákadlem byla dále návštěva známého českého historika Petra Čorneje, nositele ceny Magnesia Litera 2020 v kategorii Kniha roku („Jan Žižka. Život a doba husitského válečníka“). Profesor Čornej vedl komentovanou prohlídku interaktivní expozice o Janu Žižkovi v muzejní budově a odpovídal na dotazy návštěvníků. Expozice byla přístupná po celou dobu akce zdarma.

Tradiční částí akce byl i menší řemeslný jarmark s účastí lidových tvůrců. Proběhly ukázky kovářského řemesla, kroužkování, výroba textilních hraček a dekorací, točení na kruhu, drátkování, tkaní nebo ukázky tzv. techniky quilt.

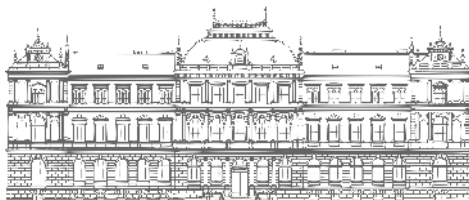
Z dětského programu zaujala např. představení „Jak Václav princeznu vyléčil a Zakletý les“ v podání Téměř divadelní společnosti. Dále byl pro děti připraven následující program: vlastnoruční výroba odznaků, ukázky výroby mincí, malování barvami na obličej, házení míčků na cíl, omalovánky, chůdy, slalom nebo jízda na dřevěných konících s meči.

Návštěvníci využili i venkovní naučnou stezku kolem trocnovského areálu, jež mapuje významné milníky husitství. Po celou dobu trvání akce byl pro návštěvníky zajištěn prodej občerstvení, zdravotnická služba a parkování.



VÝZNAMNÍ MEDIÁLNÍ PARTNEŘI MUZEA A DALŠÍ SPOLUPRACUJÍCÍ INSTITUCE V ROCE 2021

- Ministerstvo kultury České republiky,
- Jihočeský kraj,
- Statutární město České Budějovice,
- Jihočeská centrála cestovního ruchu,
- Destinační společnost
- Českobudějovicko-Hlubocko,
- Destinační společnost
- Novohradsko-Doudlebsko,
- KOH-I-NOOR HARDTMUTH,
- Nadace ČEZ,
- Jihočeská televize,
- Budějcká Drbna,
- Český rozhlas České Budějovice,
- Česká televize,
- ČTK,
- MEDIA CLUB,
- MAFRA,
- Českobudějovický deník,
- Budějčanda,
- Českobudějovický magazín BUDLive,
- Tiskárna Inpress,
- WIP Reklama,
- CITY-TOOLS,
- RENGL,
- EM Grafika,
- A-Grafika,
- Hruška reklama,
- Vydavatelství MCU,
- KD Metropol,
- Seznam.cz,
- Střední odborná škola veterinární, mechanizační a zahradnická
a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky České Budějovice,
- Agentura Kultur-Kontakt,
- Město Borovany,
- Objevuj památky,
- Senior pasy a Rodinné pasy,
- AREAac,
- Venkovské památky / Ländliche Denkmäler,
- Agentura Paseo,
- Kudyznudy.cz,
- Kdykde.cz,
- Vyletnik.cz,
- Kulturne.com,
- Kulturní most,
- Lomondmedia,
- Služba VD České Budějovice,
- Česká pohádková akademie,
- NETservis,
- Klub Aktiv,
- a další spolupracující instituce a jednotlivci.



VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY V ROCE 2021

- **25. 2. 2021: Návštěva hodnotící komise Asociace muzeí a galerií ČR** (výstava Kouzlo sběratelství).
- **29. 8. 2021: Biochemik, parazitolog, molekulární biolog, vysokoškolský pedagog Libor Grubhoffer**, v letech 2012 až 2016 rektor Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, od roku 2017 ředitel Biologického centra Akademie věd České republiky. Návštěva proběhla v rámci kongresu České společnosti pro biochemii a molekulární biologii v hlavní budově JČM.
- **11. 9. 2021: Historik a spisovatel Petr Čornej a spisovatel Otomar Dvořák** navštívili Trocnovské slavnosti. P. Čornej vedl komentovanou prohlídku expozice.
- **5. 11. 2021: Herečka Kamila Janovičová a herec Jan Dvořák** s filmovým štábem a s režisérem snímku Samhain Danielem Habrdou. Část scén se natáčela v hlavní budově JČM.



Hodnotící komise Asociace muzeí a galerií ČR při komentované prohlídce výstavy Kouzlo sběratelství.

STATISTIKA NÁVŠTĚVNOSTI ZA ROK 2021

Vzhledem k úplnému uzavření Jihočeského muzea v období od 1. 1. do 10. 5. 2021 v souvislosti s šířením onemocnění covid-19 byla celková návštěvnost hlavní budovy Jihočeského muzea v roce 2021 a částečně i jeho poboček o poznání nižší než v předchozích letech.

Pro srovnání: v roce 2019 navštívilo hlavní budovu muzea včetně poboček celkem 98 110 osob. V roce 2020 se návštěvnost významně snížila v důsledku protiepidemických opatření, činila 63 928 osob. Ze statistik vyplývá, že za rok 2021 navštívilo hlavní budovu Jihočeského muzea a pobočky Muzeum koněspřežky, Památník Jana Žižky z Trocnova a Tvrz Žumberk u Nových Hradů celkem 57 836 osob.

- Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích – hlavní budova: **23 206** osob.
- Muzeum koněspřežky: **1 016** osob.
- Památník Jana Žižky z Trocnova: **23 437** osob.
- Tvrz Žumberk u Nových Hradů: **10 177** osob.

Statistika návštěvnosti hlavní budovy muzea po jednotlivých měsících v r. 2021

- Leden (uzavřeno): 156 osob (resp. vytištěné vstupenky pro účely pozdější návštěvy muzea, platnost do konce r. 2021)
- Únor (uzavřeno): ∅
- Březen (uzavřeno): ∅
- Duben (uzavřeno): ∅
- Květen: 1 369 osob (otevřeno od 11. 5.)
- Červen: 2 669 osob
- Červenec: 1 552 osob
- Srpen: 3 933 osob
- Září: 2 594 osob
- Říjen: 4 442 osob
- Listopad: 3 699 osob
- Prosinec: 2 792 osob

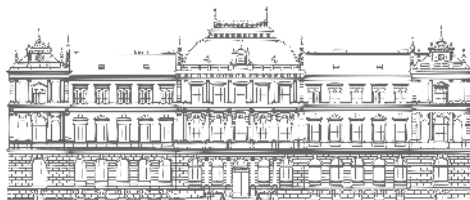
Statistiky webových stránek a sociálních sítí Jihočeského muzea

Cílem prezentace a rozšiřování online nabídky Jihočeského muzea v době jeho uzavření bylo udržet povědomí o instituci i celkovou návštěvnost webových stránek a sociálních sítí a podpořit interakci s tímto obsahem u co možná nejširšího okruhu uživatelů. Ze statistického vyhodnocení analytických dat vyplývá, že celkové číslo zobrazení webových stránek Jihočeského muzea v r. 2021 bylo 247 745 zobrazení. Návštěvnost webu činila 91 640 unikátních uživatelů, z nichž 83,5 % tvoří noví návštěvníci a 16,5 % pak návštěvníci, kteří se pravidelně na web vrací. Přes 93 % návštěvníků webu tvořili v r. 2021 Češi, zájem o stránky měli dále návštěvníci z USA, Číny, Německa, Slovenska, Rakouska, Irska, Nizozemí, Velké Británie, Polska nebo Ruska. Průměrný počet aktivních uživatelů na webu za 1 den byl 115 osob, za týden pak přes 1 000 osob a za měsíc průměrně 3 600 osob. Téměř 54 % uživatelů si webové stránky prohlíželo na mobilním telefonu, přes 43 % pak používalo stolní počítač. Přes 2,5 % pak tvořili uživatelé používající tablety. Období, ve kterých byly webové stránky nejvíce navštěvované, je přelom měsíce června a července a následně v září. Nejvyšší návštěvnost webu byla z celkového průměru v dopoledních hodinách (hl. od 9.00 do 11.00 hodin) a v pozdějších odpoledních a večerních hodinách (hl. od 18.00 do 21.00 hodin). Návštěvníky během roku nejvíce zajímala hlavní strana webu a sekce Výstavy, Muzeum virtuálně, Kontakty a Otevírací doba. Co se týče konkrétních výstav, nejvyšší zájem byl z hlediska čtenosti o výstavu

Retrogaming – počátky osobních počítačů u nás. Z akcí návštěvníky nejvíce zajímalo Národní zahájení Festivalu muzejních nocí v Jihočeském muzeu a Trocnovské slavnosti. Nejvíce navštěvované pak byly na webu pobočky Památník Jana Žižky z Trocnova a Tvrz Žumberk u Nových Hradů.

Dalším nástrojem, který Programové a propagační oddělení používalo v r. 2021 při komunikaci s návštěvníky a kde prezentovalo novinky z muzea, jsou sociální sítě Facebook (nově Meta) a Instagram. Pokračujícím záměrem bylo udržovat a navyšovat fanouškovskou základnu a organický dosah na obou platformách. Facebookové stránky muzea na konci r. 2021 sledovalo 2 498 osob. Celkový organický dosah stránky činil 54 297 unikátních uživatelů. Další dosah měly sdílené události na Facebooku, které oslovily 92 529 uživatelů. V průběhu r. 2021 bylo zveřejněno celkem 127 příspěvků (nezahrnuje události nebo Facebook Stories). Největší dosah měly např. tyto příspěvky: představení nové expozice Řemesla pod Novohradskými horami na Tvrzi Žumberk u Nových Hradů (cca 5 600 uživatelů), pozvánka na výstavu Kouzlo sběratelství (cca 2 100 uživatelů), pozvánka a představení programu Národního zahájení Festivalu muzejní noci v Jihočeském muzeu (cca 3 500 uživatelů), fotografie z průběhu Muzejní noci (cca 2 400 uživatelů), pozvánka a program akce na Trocnově – Válka a vojenství v době Jana Žižky (cca 2 000 uživatelů), pozvánka a program na Trocnovské slavnosti (cca 2 300 uživatelů), pozvánka na výstavu Co přinesla dálnice (cca 2 300 uživatelů), reportáž z natáčení filmu Samhain v Jihočeském muzeu (cca 3 000 uživatelů), pozvánka na výstavu Vánoce v čokoládě (cca 3 000 uživatelů) nebo pozvánka na modelářskou výstavu a soutěž Jihočeský kapr (cca 2 100 uživatelů). Z celkového počtu fanoušků tvořily 68,2 % ženy a 31,8 % muži. Nejvíce fanoušků bylo z věkové skupiny 35–44 let (ženy) a z věkové skupiny 25–34 let (muži). Nejvíce návštěvníků pochází z České republiky, dále pak ze Slovenska, USA, Rakouska či Polska. Regionálně pochází nejvíce fanoušků z Českých Budějovic a dále z Trhových Svinů, Tábora, Třeboně, Borovan, Hluboké nad Vltavou, Jindřichova Hradce, Českého Krumlova, Prahy a Brna.

Instagram Jihočeského muzea na konci r. 2021 sledovalo přes 1 900 osob. V průběhu roku 2021 bylo zveřejněno celkem 98 příspěvků a přes 800 Instagram Stories (Příběhů). Největší dosah měly např. tyto zveřejněné příspěvky: pozvánka na výstavu masožravek (1 800 uživatelů, 23 lajků), představení Archeoskanzenu Trocnov (857 uživatelů, 109 lajků), snímky hlavní budovy s rozkvetlými magnóliemi (635 uživatelů, 89 lajků), tip na rodinný výlet do nové expozice na Žumberku (547 uživatelů a 41 lajků), pozvánka na Dětský den na Trocnově (547 uživatelů, 35 lajků), představení sběratelské 0 EURO Souvenir bankovky (572 uživatelů, 38 lajků), pozvánka na výstavu Retrogaming (459 uživatelů, 29 lajků), představení nových přírůstků do sbírek muzea (524 uživatelů, 63 lajků), pozvánka na výstavu Srdečné pozdravy z Budějovic (1 000 uživatelů, 14 lajků), reportáž z natáčení filmu Samhain v Jihočeském muzeu (837 uživatelů, 29 lajků), pozvánka na tři prosincové výstavy (560 uživatelů, 55 lajků) nebo PF 2022 zveřejněné na konci r. 2021 (450 uživatelů, 47 lajků). Z celkového počtu fanoušků tvořily ženy 60,8 %, muži 39,2 %. Nejvíce fanoušků bylo z věkové skupiny 25–34 let (ženy) a z věkové skupiny 35–44 (muži). Nejvíce followerů pochází z České republiky, dále pak ze Slovenska, Polska, Rakouska a Ruska. Regionálně pochází nejvíce fanoušků z Českých Budějovic a dále z Prahy, Brna, Jindřichova Hradce a z Tábora.



EDUKAČNÍ ODDĚLENÍ

Edukační oddělení realizovalo ve vlastní režii v roce 2021 pro 236 skupin dvacet druhů různých inter-ních edukačních programů a dvě externí akce pro veřejnost. Ze všech jmenujme alespoň tyto:

„Retrogaming“

Interaktivní putovní výstava zachycovala historii výpočetní techniky od samých počátků až do polovi-ny 90. let 20. století. Nejvíce pozornosti se dostávalo nejstarším počítačovým hrám, domácím počítačům a konzolím z 80. let. Součástí výstavy byla i počítačová herna, kde si malí i velcí mohli zahrát na historic-kých počítačích, na herním automatu i na moderních PC s emulátory a vyzkoušet si stovky her.

Komentované prohlídky probíhaly od 3. září 2021 do 28. listopadu 2021. Výstava přilákala velký po-čet skupin středoškoláků a měla i rekordní návštěvnost 587 žáků a studentů.

„Poznej houby“

Tradiční výstava hub pořádaná ve spolupráci s Mykologickým klubem Jihočeského muzea pro-běhla od 18. do 21. 10. 2021. Představila průřez podzimního aspektu jihočeské mykobioty tzv. vel-kých hub. Plodnice podložené vlhkým mechem byly řazeny po systematických skupinách a doplněny tematickými panely. Během celého trvá-ní výstavy byl zajištěn přísun čerstvých exponátů a fungovala i stálá poradna pro houbaře.

Objednané školní skupiny si v rámci edukač-ního programu „Poznej houby“ prohlédly výstavu plodnic a poté své vědomosti žáci a studenti uplat-nili při vyplňování pracovních listů a při výtvarné aktivitě. Žáci si např. dokreslovali muchomůrku rů-žovku nebo tvořili své „třídní“ houbové pexeso. Pro střední školy se uskutečnily také komentované prohlídky s mykologem. Edukační program navští-vilo 355 žáků a studentů.

„Vánoce v čokoládě“

Vánoční výstava v roce 2021 představila his-torické čokoládové kolekce a nejrůznější vá-noční závěsné ozdoby. Ve výstavě byly k vidění ukázky obalů, plechovek a krabiček od čokolád, dobového porcelánu k jejímu servírování, sta-ré vánoční čokoládové kolekce a řada dalších zajímavostí. Součástí výstavy byly opět názor-né ukázky, při kterých se mohli malí i velcí ná-vštěvníci seznámit s jednotlivými tvůrci a jejich technikami i si vlastníma rukama vyzkoušet svou šikovnost.



Komentovaná prohlídka pro středoškoláky ve výstavě Retrogaming.



Edukační program Poznej houby.

K výstavě byl připraven pro žáky mateřských a základních škol nový „Vánoční edukační program“, při kterém si každý vyrobil malý dáreček s tradiční vánoční tematikou. Tentokrát žáci vyráběli zlatá prasátka z makovic. Z hedvábného papíru a čokolády tvořili takzvané salonky.

I v tomto roce pokračovala dlouhodobá spolupráce se studenty Střední odborné školy veterinární, mechanizační a zahradnické a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. Uskutečnily se již tradiční workshopy zdobení perníčků a vánočního aranžování. Objednané skupiny si zdobily předem připravené medové perníčky a při aranžování vytvářely vánoční půlměsíčky pomocí lýka a přízdob. Tradiční vánoční pohádka byla z důvodu nepříznivé pandemické situace bohužel zrušena. Celkově se vánočního edukačního programu i s workshopy zúčastnilo 725 žáků a studentů.



Výtvarná aktivita v rámci edukačního programu Vánoce v čokoládě.

Edukační programy pro znevýhodněné návštěvníky

Edukační oddělení připravilo také programy pro sociálně nebo zdravotně znevýhodněné skupiny návštěvníků, pro které byly programy speciálně upraveny, aby plně vyhovovaly potřebám a jejich možnostem. V roce 2021 byly provedeny programy pro sociálně znevýhodněné děti i skupiny se sluchovým, zrakovým, tělesným a mentálním znevýhodněním, např. „Retrogaming“, „Vánoce v čokoládě“, „Muzejní kuffíky“, „Přírodověda“ a „Komentované prohlídky na Památníku Jana Žižky z Trocnova.“ Celkem se programů zúčastnilo 19 skupin se 170 žáky, studenty i dospělými.



Workshop zdobení perníčků.

Spolupráce v rámci dotačního programu

V roce 2021 se Jihočeské muzeum zapojilo do stipendijního programu Ministerstva kultury, odboru regionální a národnostní kultury. Díky spolupráci s Nositeli tradice lidových řemesel se podařilo získat více kusů velice hodnotných uměleckořemeslných výrobků, mimo jiné repliky středověkých hudebních nástrojů, dřevěné formičky na perníčky, repliky středověkých tkaných textilií, bednářské výrobky a repliku dřevěného dvoukoláku z přelomu 14. a 15. století. Tyto předměty budou využívány v rámci edukačních programů budovaného Archeoskanzenu Trocnov, dalších edukačních programů, workshopů a akcí Jihočeského muzea. Předměty byly předány Jihočeskému muzeu bezúplatně, formou daru.



Bednářské výrobky ze stipendijního programu Ministerstva kultury.

Lucie Líkařová

REGIONÁLNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ PRO LIDOVOU KULTURU ZA ROK 2021

Vzhledem k situaci v České republice v roce 2021 a s ní související nutností přijímat regulující a omezující vládní opatření docházelo, stejně jako u ostatních kulturních institucí a subjektů, i ke změnám plánované koncepce činnosti regionálního odborného pracoviště. Muselo operativně docházet k volbě alternativních řešení, některé akce – které prostě nelze řešit bezkontaktně – musely být prezentovány a řešeny jinou formou či bohužel nemohly být realizovány vůbec.

A. Akce v rámci dotačního programu MK ČR: podpora tradiční lidové kultury, Ktg: B

Projekt: Dokumentace a demonstrace festivalů jihočeského regionu

Na základě protikoronavirových státních restrikcí a návratu státu do 4. stupně protiepidemického systému (PES) bylo nutno v prvním pololetí roku zvolit jiné formy participace a prezentace stávajících výstav, jejichž přirozenou doprovodnou součástí měla být i ukáзка „živých“ výročních festivalů regionu, virtuální formou na webových stránkách Jihočeského muzea.

Některé z plánovaných akcí měly být – po dohodě s vystupujícími – přesunuty na měsíc říjen. Ve volbě termínu zde musely být pochopitelně akceptovány i konkrétní požadavky vyplývající z platných protiepidemických podmínek, např. nemožnost kontaktů demonstrujících aktérů, což znamená nemožnost nazkoušení poměrně náročných zvykoslovných dramatických útvarů. Akce – pečlivě připravená na termín 26. října 2021 – musela být z důvodu onemocnění členů souboru nemocí covid-19 a s tím souvisejícím karanténním opatřením tři dny před svou realizací zrušena. Z výše uvedených příčin bylo nutno upustit od záměru a cíle předloženého projektu, podmiňujících jeho podání i následného schválení jeho podpory a mohlo být tak využito prostředků pouze z položek nevyžadujících přímý kontakt s více osobami: tj. vybavení pracoviště a služby – dokumentace děl i víceméně komorní zvykoslovné záležitosti.

Ani k závěru roku – i přes pozvolné uvolnění epidemiologických restrikcí (zde nutno respektovat i aktuální personální důvody lidových tvůrců, přednášejících...) opět bylo nutno volit alternativní formy činnosti.

B. Vlastní činnost pracoviště

Výše uvedené celospolečenské restriktce ovlivnily nejen vlastní plnění dotačního programu, ale víceméně svým způsobem ochromily – lze konstatovat zredukovaly – i plán činnosti celého pracoviště. Terénní hospitace a jejich zpracování i názorné demonstrace bylo nutno nahradit bezkontaktní formou administrace, rekognoskace i konsignace, on-line vedenými recenzemi, konzultacemi a prezentacemi.

Badatelská činnost

Koresponduje s plánovanými hlavními úkoly pracoviště, výstavními akcemi a přednáškovou činností.

Internetový portál a webové stránky Jihočeského muzea

Doplňování informativních údajů, komentářů a vizualizace suplujících veřejnosti nedostupnou návštěvu vlastní výstavy či akce.

Propagace

V rámci projektů Jihočeského muzea – doprovodné i samostatné akce, vč. podkladů a konzultací pro edukační oddělení.

Bohužel z výše uvedených důvodů se – vyjma Trocnovských slavností a adventního období – nemohly uskutečnit pravidelné prezentace lidových tvůrců a řemeslníků v rámci názorných demonstrací a tvůrčích dílen.

Veřejné akce

Součástí všech akcí je odborná textová část související s tématem, příp. doplněna terénní videodokumentací, což opět nebylo možné aktualizovat.

Dokumentace

Koresponduje s jednotlivými výstavními a vzdělávacími akcemi a projekty: MK ČR, Jihočeský kraj, mezinárodní i národní projekty, regionální akce, lidoví tvůrci.

Prezentace

Akce v rámci mezinárodních i vlastních akcí Jihočeského kraje, Jihočeské univerzity, Jihočeského muzea a jeho pracovišť i odborných zájmových klubů (Národopisné sdružení při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích).

Přednášková činnost: Prezentace tradic jihočeského regionu

Opět i v této oblasti došlo k výrazné redukci, zejména ve veřejné formě.

Konzultační činnost a participace

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

- Participace doprovodných programů projektů Jihočeského muzea, Muzejní noc, výstavy a akce ostatních pracovišť;
- Operativní konzultace na základě konkrétních požadavků (jednotlivci, instituce – zejména studentské a diplomové práce a obce);
- Odborné posudky a doporučení k ediční činnosti a koncepcím.

Nominace

Cena hejtmána JK

Roku 2021 byla podána nominace vč. zpracování podkladů a videoprezentace pro Danu Vařilovou z Českých Budějovic za obor tkalcovství a paličkovaná krajka a Ludmilu Dominovou z Hluboké nad Vltavou za obor tradiční textilní techniky a revitalizace výšivky rybí šupinou.

Nominantům – Jiřině Zikmundové a Ing. Miroslavu Šobrovi – navrženým v předcházejícím období bylo toto významné regionální ocenění jejich práce hejtmanem Jihočeského kraje slavnostně předáno.

Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Jihočeského kraje

Přijato usn. č. 659/2013/RK ze dne 13. 6. 2013 v souladu s vládním usnesením Koncepti účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR, a k implementaci Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví

V roce 2019 byla připravována dokumentace k nominaci obchůzky Lucíí ve Svaté Máří na Prachaticku. Po konzultaci s OKPP KÚ JK bylo přijato doporučení nominaci podat společně se stejným typem obchůzky ve Stachách. Příprava nominace vázaná na přílohovou video-dokumentaci nemohla být ani roku 2021 vzhledem k aktuální situaci a specifiku statku – vázaném jednak na veřejný projev, jednak na přesně daný termín – realizována. Pokud to aktuální stav v terénu umožní, mohla by být nominace podána roku 2022.

Prezentace tradičních řemesel v rámci zvykoslovných akcí Jihočeského muzea + odborné komentáře a texty: víceméně – vyjma období Adventu a Vánoc – ve virtuální podobě

Jubilejní výstava „S tím se muži něco udělat“ (95 let Národopisného sdružení při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích) připomínající existenci zájmového klubu působícího při Jihočeském muzeu

již téměř jedno celé století, který významně ovlivnil nejen jihočeskou lidovou kulturu a její roli v historicko-společenském kontextu, ale i stál u zdroje vzniku jihočeského národopisu coby samostatného vědeckého oboru a jeho sbírkotvorné a dokumentační koncepce. Bohužel ani tato – pečlivě připravená a nainstalovaná – prestižní prezentace nemohla být v „živé podobě“ k dispozici návštěvníkům, ale pouze virtuální formou na webových stránkách Jihočeského muzea.

Vánoce v Jihočeském muzeu – výstava Vánoce v čokoládě. V rámci akce bylo už možné, byť v redukované podobě, oživit předvánoční atmosféru doprovodnou konkrétní prezentací 13 tvůrců z oblasti zvykoslovných i dekorativních předmětů.

Jihočeský kraj

- Garance a prezentace současných zvykoslovných jevů, folklóru a řemesel jihočeského regionu;
- Hodnotící komise JK pro udělení Ceny hejtmana JK kraje za zachování a rozvoj lidových tradic Jihočeského kraje;
- Hodnotící komise JK pro zápis do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Jihočeského kraje – administrace.

MK ČR

Spolupráce v rámci členství v Národní radě pro tradiční lidovou kulturu a grantové komise v oblasti tradiční lidové kultury, konzultační činnost v rámci projektů Ministerstva kultury České republiky. I v tomto případě byla projednávaná tematika odkázána na formu on-line či per rollam.

Marcela Macková

ČINNOST A PROGRAMOVÁ NABÍDKA V AREÁLU PAMÁTNÍKU JANA ŽIŽKY V TROCNOVĚ V ROCE 2021

Celkem za rok 2021 navštívilo areál Památníku Jana Žižky z Trocnova (kulturní akce, expozici, divadla a areál jako takový) na 23 437 osob.

Přehled návštěvnosti Památníku Jana Žižky z Trocnova

Květen: 179 osob,
Červen: 448 osob,
Červenec: 1 459 osob,
Srpen: 1 460 osob,
Září: 803 osob,
Celkem: 4 349 osob.

5. 6. 2021: Dětský den

Počet návštěvníků: 1 000

Dne 5. 6. se uskutečnil „Dětský den“. Jednalo se o celodenní kulturní pásmo soutěží, kouzelníka, tanečních a hudebních produkcí apod. Doba konání od 10 do 17 hodin. O zábavu a programovou nabídku se staral Josef Pepa Maxa a jeho hosté. Ceny do soutěží poskytla sponzorský firma Penam a.s. České Budějovice.

10. 7. 2021: Setkání bývalých příslušníků PS

Počet návštěvníků: 120



Součástí Dětského dne v Trocnově byla také pohádka pro děti.

11. 9. 2021: Trocnovské slavnosti

Počet návštěvníků: 5 000

Dne 11. 9. proběhla již tradiční akce Trocnovské slavnosti, a to 8. ročník. Pořádalo ji Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích a město Borovany pod záštitou Jihočeského kraje. Vstup byl jako každý rok zdarma. I tento ročník Trocnovských slavností navštívil historik Petr Čornej. Přítomen byl také spisovatel Otomar Dvořák, který zde představil svou novou knihu Jan Žižka z Trocnova, světla a stíny hejtmanova životní cesty. Před pódiem byla autogramiáda této nové knihy. Program Trocnovských slavností byl po celou dobu doplňován různými historickými hrami, lukostřelbou pro děti i dospělé, řemeslným jarmarkem a ukázkou lidových tvůrců. Z dětského programu zaujala vlastnoruční výroba odznaků, malování na obličej, házení míčků na cíl, omalovánky, chůdy aj.

Divadelní Trocnovské léto

5. 6. 2021: O líných strašidlech

Počet diváků: 125

18. 6. 2021: Na správné adrese

Počet diváků: 84

26. 6. 2021: Princezna Lada

Počet diváků: 81

23. 7. 2021: Divadelní představení Trocnov – Dívčí válka

Počet diváků: 201

20. 8. 2021: Divadelní představení Trocnov – 7 žen na krku

Počet diváků: 120

11. 9. 2021: Pohádka Sněhurka (v rámci Trocnovských slavností)

Počet diváků: 150

17. 9. 2021: Divadelní představení Trocnov – Světáci

Počet diváků: 44

19. 9. 2021: Divadelní představení Trocnov – Čarodějnická nevěsta

Počet diváků: 78

Programová nabídka v rámci projektu I-CULT

26. a 30. 8. 2021: Válka a vojenství

Počet návštěvníků: 1 500

Ve čtvrtek 26. 8. bylo provedeno umístění a montáž přenosného pódia. V pátek 27. 8. 2021 proběhlo umístění a montáž vypůjčených stanů od města Borovany a také nezbytných sociálních prostředků (nádrž s vodou, WC, sláma). V pátek proběhl i příjezd většiny účinkujících, kteří nocovali v dobových stanech a vytvářeli tak atmosféru středověkého vojenského ležení. Samotná akce proběhla v sobotu 28. 8. 2021. Pro návštěvníky byl připraven bohatý celodenní program, který zahrnoval výklad o jezdcích a koních ve středověku, ukázky dělostřelby, vojenských formací, komentované střety podle scénáře a volné střety. Na pódiu pak probíhaly hudební vystoupení uskupení Dei Gratia a Lucrezie. Probíhaly i semináře pro odbornou veřejnost – výcvik s kopím či s tesákem. V neděli 29. 8. byl odjezd účinkujících a první část úklidu. V pondělí 30. 8. došlo k předání vypůjčených stanů a byl dokončen úklid areálu.



Ukázka vojenských formací na akci Válka a vojenství.



Ukázky středověkých řemesel na Středověkém jarmarku v Trocnově.

25. 9. 2021: Středověký jarmark

Počet návštěvníků: 2 500

Ve čtvrtek 23. 9. bylo provedeno umístění a montáž přenosného pódia. V pátek 24. 9. 2021 proběhlo umístění a montáž vypůjčených stanů od města Borovany, dále nezbytných sociálních zařízení a také vybavení pro zapůjčené stany. V pátek proběhl i příjezd některých účinkujících, kteří nocovali v dobových stanech. Samotná akce proběhla v sobotu 25. 9. 2021. Pro návštěvníky byl připraven bohatý celodenní program, který zahrnoval ukázky středověkých řemesel s odborným výkladem a prodejem dobových výrobků. Zejména za účasti spolků Danar a Tempus Artificum. Dále mohli návštěvníci zhlédnout představení sokolníka skupiny Vancos nebo loutkové představení divadla Já to jsem. Na pódiu pak byli k poslouchu Jiří Wehle, Petr Opava, duo Lucrezie nebo skupina Dei Gratia. V sobotu také proběhl odjezd většiny účinkujících. V neděli 26. 9. akce končila odjezdem zbývajících účinkujících a první částí úklidu. V pondělí 27. 9. pak proběhla demontáž a předání vypůjčených stanů a byl dokončen úklid areálu.

9. 10. 2021: Zvonařství

Počet návštěvníků: 250

V pátek 8. 10. se uskutečnily nezbytné přípravy pro správný chod akce a příjezd zvonařů. V sobotu 9. 10. pak proběhla samotná akce. Během celého dne se mohli návštěvníci z úst zvonaře Jana Šedy dozvědět informace o historickém a současném zvonařství. Zároveň mohli sledovat výrobu hliněných forem, zvonařské náčiní nebo různé typy vystavených zvonků. V 19 hodin pak proběhlo samotné lití zvonků.

16. 10. 2021: Mezinárodní den archeologie

Počet návštěvníků: 75

V rámci této akce se uskutečnily dvě komentované prohlídky. První prohlídka „Naučně-zábavná procházka po Trocnovském památníku“ byla zaměřena na děti, a trvala přibližně 1 hodinu a 40 minut. Snažila se dětem a ostatním posluchačům přiblížit život ve středověku včetně základních informací o huseitech a životu Jana Žižky z Trocnova. Druhá prohlídka „Odborná komentovaná prohlídka archeologicky zkoumaných trocnovských dvorců“ byla zaměřena především na dospělé publikum a měla návštěvníkům

představit odborné informace z historie trocnovských dvorců, z jejich archeologických výzkumů a také základní informace o budoucím archeoskanzenu. Druhá prohlídka trvala přibližně 60 minut. Odborný výklad byl podán panem Bc. Martinem Slovákem.

Investiční akce, rekonstrukce a opravy v rámci areálu Památníku Jana Žižky z Trocnova

Instalace dotykové obrazovky do plotového dílce u budovy muzea. Financováno z projektu I-CULT. Zde 24 hodin denně probíhá prezentace o stavbě archeoskanzenu. Videá, časosběrný dokument, letecké snímky aj.

Stavba dočasného přístřešku pro umístění repliky husitského válečného vozu. Nyní umístěn v prostoru dvora muzea. Po dostavbě archeoskanzenu bude trvale umístěn ve stodole.

Došlo se souhlasem s památkáři k opravě horní podesty sochy Jana Žižky z Trocnova. Zpevnění plochy a opatření impregnačním nátěrem jako prevence proti zatékání dešťové vody.

V měsících únor až prosinec 2021 byla realizována akce Optická přípojka, internet. Z důvodu dlouhodobých komplikací a nepokrytí území památníku signálem pro připojení na internet, byla vysoutěžena tato veřejná zakázka firmou Site1 Praha. Jedná se o výstavbu stožáru na rozcestí před vjezdem do areálu, a to s bezdrátovým připojením na vodárenskou věž v Borovanech. Dále pokračuje optický kabel do dvou vyzděných pilířů v archeoskanzenu a do budovy muzea v Trocnově. Toto připojení bude sloužit pro činnost zaměstnanců muzea v rámci pracovních úkolů a pro návštěvníky, edukační činnosti a neposlední řadě pro připojení na EPS a EZS.

ARCHEOSKANZEN TROCNOV

I v roce 2021 pokračovaly práce na stavbě archeoskanzenu. Z důvodu příznivého počasí je zhotovitel, firma S-B Sedlčany, ve značném časovém předstihu stavebních prací oproti stanovenému harmonogramu. Byl dokončen a předán hlavní objekt SO11, Zemanův dům, který je financován z projektu I-CULT. Tento objekt má již vybaven interiér, a to nábytkem, předměty denní potřeby apod.

Bylo dokončeno sociální zařízení pro návštěvníky přímo v prostoru archeoskanzenu a jeho napojení na vodovodní přípojku.

Práce probíhají bez zásadních komplikací a za koordinace a kontroly všech zúčastněných stran a pod vedením Martina Langa – stavebního dozoru a koordinátora BOZP. Pravidelně se konají kontrolní dny se zápisem stavu a dílčích úkolů.

Miroslav Petrovský

Fotografie z budování archeoskanzenu v Trocnově naleznete v barevné příloze od str. 105.

TVRZ ŽUMBERK

Z důvodu vládních nařízení a opatření proti pandemii nemoci covid-19 byla otevírací doba tvrze pro širokou veřejnost i v roce 2021 zkrácena cca o měsíc (11. května–31. října) a i během ní museli návštěvníci dodržovat nezbytná hygienická opatření. Celková návštěvnost v takto postižené sezóně činila 10 177 osob.

Od počátku března zde intenzivně pokračovaly práce na realizaci výstavy Řemesla pod Novohradskými horami v přizemním prostoru tzv. kočárovny. Technický úsek JČM postupně zhotovil veškerou potřebnou paneláž a pódia pod exponáty. Elektrikář nainstaloval nezbytnou zásuvku na 380 V a správce objektu opatřil novými nátěry okna i jejich parapety. Muzejní výtvarnice s kolegou výstavářem pak zrealizovali polep i instalaci exponátů, včetně jejich popisek. V závěru byla výstava doplněna edukačními prvky i audio a video technikou v podobě dvou informačních kiosků s doplňujícími informacemi i fotodokumentací a také s kvízem a možností sestavit si tematická puzzle pro děti. Na obrazovce pak ve smyčce běží film Národního ústavu lidové kultury ze Strážnice s praktickými ukázkami zastoupených řemesel. V jednotlivých místnostech

došlo i k nainstalování kamer a celý systém byl půdním prostorem propojen do pokladny tvrze. Speciálně pro výstavu byly zakoupeny tři nové vysoušeče. Po celkovém úklidu došlo 30. 4. ke zkolaudování těchto výstavních prostor, které byly široké veřejnosti zpřístupněny zároveň s povoleným otevřením tvrze 11. 5. O den dříve byla pořízena fotodokumentace nové výstavy fotografkou JčM a poté i zhotoveno její bezpečnostní album. Dodatečně byl ještě realizován polep jednotlivých tabulek skla v prosklených vratech 2. místnosti fólií proti UV záření a výměna nedostatečného stávajícího osvětlení v 1. místnosti za nové, vydatnější. O výstavu, nad kterou převzalo záštitu přímo MK ČR, byl mimořádný zájem a celkem jí navštívilo 7 195 osob. K intenzivní propagaci tohoto výstavního projektu došlo ihned po jeho otevření a výsledkem byly články v Mladé Frontě DNES, BUDlive, na serveru Novinky.cz, reportáž v Jihočeské televizi a zejména pak natáčení Toulavé kamery České televize na konci června, odvysílané v neděli 25. 8. Dne 11. 11. byl nainstalován rozměrný poutač výstavy na rybářskou dřevěnou baštu při okraji rybníku Žár u stejnojmenné obce v blízkosti hlavní silnice ve směru od Nových Hradů. O výstavu projevoval zájem i několik základních, středních i mateřských škol z blízkého okolí (ZŠ Ledenice a Olešnice, MŠ a Gymnázium Trhové Sviny), spolu s dětskými tábory i pionýry ubytovanými v sousedním objektu bývalé žumberské školy. 1. 7. sem byl dodán sylabus v německém jazyce. Několikrát se tu se svými přáteli v průběhu sezóny objevil i pan Ferdinand Jiskra z Kaplice, jenž nám zapůjčil podstatnou část provaznických strojů a dalších exponátů věnovaných právě tomuto řemeslu. Během kontroly expozice po skončení turistické sezóny 8. 12. došlo k odinstalování a převozu novohradského skla i podmaleb na skle do vhodnějších klimatických podmínek depozitářů JčM.

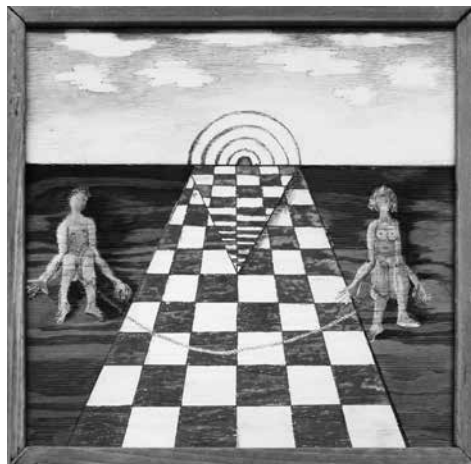
Na 1. prohlídkové trase, věnované historii tvrze a lidovému malovanému nábytku, jsme celkově zaznamenali návštěvnost 1 918 osob. 2. prohlídkovou trasu (Úředník rožmberský a lapidárium) v baštách „A“, „B“ a „C“ zhlédlo v průběhu turistické sezóny 168 návštěvníků. I letos se uskutečnily tři prohlídky za letního úplňku, s podtitulem „Za historií a architekturou Žumberku“ (netradiční prohlídky v netradičním čase zahrnující přízemí tvrze s výkladem o historii, osvětlené nádvoří a cestu okolo bašt do místního kostela Stětí sv. Jana Křtitele). 24. 6., 24. 7. a 22. 8. se jich zúčastnilo celkem 31 osob. První prohlídku za úplňku na konci června navštívila i redaktorka České televize, která pořizovala přímý přenos na facebook tohoto veřejnoprávního média. Vzhledem k epidemiologické situaci a obavám pořadatelů z jejího dalšího vývoje se bohužel ani v roce 2021 neuskutečnila tradiční podzimní výstava chryzantém, ovoce, zeleniny a suchých vazeb květin v Rytířském sálu tvrze.

Ve dnech 15. 5.–9. 10. zde uzavřelo manželství celkem 16 párů. Shodně vždy pět obřadů proběhlo na nádvoří tvrze, na prostranství před baštou „D“ i v půlkruhu, vyhlídkové terase na vodní nádrž, který je součástí jižního úseku hradební zdi. Jedna svatba byla na výslovné přání postarších novomanželů za hezkého počasí 21. 8. v Rytířském sálu tvrze. Všechny svatební obřady byly pouze občanské. Poplatek za pronájem prostor pro svatbu činil 4 000,- Kč vč. DPH za jeden obřad. I letos byl počet svateb ovlivněn nejistou situací a omezeními vzhledem k pandemii koronaviru, ale ne tak výrazně jako v roce 2020, kdy zde proběhlo pouze sedm obřadů.

V roce 2021 byla naše tvrz zapojena do věrnostního motivačního programu pro návštěvníky, resp. razítkovací soutěžní hry (Třetí za polovic, sedmá zdarma), která měla za cíl co nejvíce zvýšit návštěvnost památek po jejich znovuootevření pro veřejnost po uvolnění opatření proti šíření nemoci covid-19. Tento projekt s celostátní působností, s více než 60 zapojenými institucemi, pod hlavičkou webového portálu Objevuj památky a Asociace nestátních otevřených památek měl širokou mediální podporu. Program nabízel návštěvníkovi zapojených památek možnost získat 50% slevu na vstupném na třetí navštíveném objektu a vstupenku na sedmý objekt zdarma, přičemž se vše zaznamenávalo speciálním razítkem pro tuto akci na hrací kartu. Od 1. 6. do 31. 10. jsme zde pouze razítkovali hrací karty a nikdo tedy u nás výše zmiňované slevy nevyužil. Podařilo se nám také navázat partnerskou spolupráci se sousedním penzionem Marie, spočívající v distribuci vstupenek s takřka 30% slevou pro ubytované hosty výše zmíněného zařízení na žumberské návsi. Součástí spolupráce pak je i vzájemná výměna propagačních materiálů, přičemž penzion je propagován především na recepci hlavní budovy JčM a naše tvrz pak přímo v penzionu. Celkem toto partnerské vstupné využilo 28 ubytovaných hostů a to od 22. 7. do 31. 10. 2021.



Tvář v mracích. Detail autorského sřteleckého terče Antonína Hamsíka.



Pouto. Detail autorského sřteleckého terče Antonína Hamsíka.

Od 25. 6. do 30. 9. 2021 probíhal na nádvoří tvrze již VI. ročník výstavy autorských sřteleckých terčů akademického malíře a restaurátora Antonína Hamsíka z Prahy. Po prvním ročníku k životnímu jubileu malíře v roce 2016 tedy pokračuje pěkná i zajímavá vystavovatelská tradice a mimochodem zastihla nyní autora opět v době životního jubilea, tentokrát půl kulatého. Antonín Hamsík je absolventem Vysoké školy uměleckoprůmyslové v ateliéru profesora Františka Muziky a kromě výše zmíněného restaurování se zabývá i tvorbou grafických listů, konkrétně se jedná o litografie, dřevorezby, dřevoryty, suché jehly a kolorované lepty. Jeho malířská tvorba byla sporadická, a právě až před svým životním jubileem v roce 2015 začal malovat svébytné terče inspirované nejrůznější tematikou, rozmanitými životními situacemi, ale i literaturou či aforismy. Terče čtvercového formátu jsou harmonickým a nikterak rušivým doplňkem renesanční sgrafitové výzdoby stěn nádvoří tvrze, i když to nyní bylo poněkud komplikované opravou sgrafitové výzdoby i omítky stěn, čili se v podstatě vystavovalo v pracovním prostoru. I v letošním roce se pan Hamsík projevil jako velmi plodný autor a jeho terče – obrazy nad pavlačí nádvoří tvrze již pravidelně visely ve dvou řadách nad sebou. Kromě tří ikonických terčů – Anděl s jablkem, Klaun či již naprosto nezbytný Terč („Na terči může být cokoli, něco z nás nebo z okolí. Ne na všechno se ale střílí i pohled může vést k cíli.“) se jednalo o úplně nová díla tohoto autora, vzniklá na přelomu let 2020/2021. Na severní stěně mimo pavlač dominovalo značné množství snových miniatur, tu a tam opatřených citáty. Namátkou Plačící terč, Dotek řas („Třeba není sama a je to tím, že je mezi námi.“), Holubice, Měsíc („Měsíc opět vyšel, ale ani za měsíc neví nikdo proč.“), Konečně sami, Červená stužka, 1+12 a Střed terče. Miniatury pak pokračovaly i na schodišti vstupu do patra expozice – Sloup světla, Skřývačka, Milenci, Stín pokušení, Červený stín, Plot pokušení, Krajina s dívčí hlavou, Krajina s balonem, Poušť, Pod kamenem (autorovo svérázné vyrovnání se s jednou totalitní ideologií) a Dan (opětovná pocta místnímu pivovarníkovi). Konečně v oněch dvou řadách nad jižní pavlačí visela následující rozměrná díla – Letící verše, Dva profily, Zaklínání krajín, Ostrov, Dvě šelmy, Tři (Doteky lidí, andělů a ďáblů jsou tajemstvím...), Muž strom, Pouto, Dívka v mracích, Tvář v mracích, Gloria, Mezi křídly, Závěs v moři, Lodka, Tetování, Slzy („Pár kapek, co ani netuší své souvislosti s mořem, pár kapek, co nás nevzruší svou slaností, ale hořem.“), Koberec nebe, Ledňáček II. Ostrov II., Ohryzek a Obluda. Západní pavlač pak byla pokryta těmito terči – Ústa moře („Malá ústa nebeské hlubiny.“), Nad krajinou, Tapeta oblohy, Klobouk, Secese, Kosti pouště, Pták nad zdí, Oko, Kameny pouště, Za horizontem, 3x ústa, Tanec motýlů, Brána nikam a Jidáš („Najdeme si jiný strom, tahle větev by nás neunesla, řekla oprátka Jidášovi.“). Pět letících veršů pak stojí za samostatné ocitování – Bez názvu („Jen jednou napsat báseň, jednu jen, a pak si mě Bože vem.“),

Záporné přirovnání („Tvá krása není mýdlo, krásou se neumývá, i když ji беру do rukou, neubývá.“), Návod („Touze se neuč nazpaměť, ta není ve slovech, vytáhni si ji z krve, teď.“), Ozvěna („Zeptej se sebe, já ti odpovím, zeptej se mně, a uslyšíš se.“), To („Předtím, co zdá se být, před tím, co není, před tím se zastavit, v pokorném zamyšlení.“). Jak již z názvu jednotlivých děl vyplývá, autor je fascinován krajinou, erotikou, vírou i pokušením, láskou i nenávistí, životem i smrtí a toto vše je zahaleno v surrealistickém mnohdy snovém hávu s totální fantazií bizarních nápadů i inspirací.

I v roce 2021 jsme v Žumberku přivítali automobilové veterány, tentokrát ale mnohem mladší vozidla než při loňské zastávce mezinárodní rallye automobilových veteránů XI. South Bohemia Classic 2020 a dalšího tehdejšího veteránského podniku Cesty kolem Světa. Nyní se jednalo o XVI. Kaplické setkání škodovek s motorem vepředu a IV. ročník společného kaplického setkání škodovek vepředu a vozů sovětské výroby do r. 1985. V sobotu 28. 8. tak bylo před vchodem do tvrze zřízeno kontrolní stanoviště této malé zábavně orientační soutěže, na němž museli jednotliví členové auto posádek pít nealkoholické pivo na čas. I tato veteránská motoristická akce přilákala spoustu diváků z blízkého i vzdáleného okolí a zdárně posloužila k propagaci našeho objektu.

Z hlediska další propagace stojí za zmínku kromě výše zmíněných Řemesel pod Novohradskými horami a každoročně se opakujících záležitostí ohledně dotisku propagačních skládaček a jejich distribuce do infocenter v okolí či doplňování sortimentu k prodeji i nové turistické známky, vizitky, pamětní mince i medaile a další turistické suvenýry, zejména nainstalování živé webkamery snímající vodní nádrž pod tvrzi s charakteristickým panoramatem Novohradských hor v dálce a Kamenskou horou v popředí. Po jejím zkušebním provozu byl na konci května umístěn odkaz na webové stránce JČM. Novinkou pak byla výroba i prodej panoramatické magnetky s pohledem na tvrz i bašty přes vodní hladinu nádrže.

Údržbě dominovala (kromě již zmíněných záležitostí v kočárovně i nezbytných každoročních revizí, spojených v dubnu s novou anténou i ústřednou s internetovým přenosem signálu EZS) v květnu až listopadu oprava omítek a sgrafitové výzdoby na nádvoří (od pavlače dolů). Dále došlo od července do září k vyspravení a nátěru všech 15 venkovních soch (Znamení zvěrokruhu, Anděl pro živou vodu a Jaro) i v říjnu a listopadu ke zhotovení 4 bílých bytelných zahradních lavic k cestě podél vodní nádrže, přičemž tyto lavice budou nainstalovány na své místo až v následujícím roce.

Základní konzervace sbírkových předmětů před zahájením turistické sezóny byla provedena na počátku dubna a po konci této zkrácené sezóny pak na počátku prosince. Během února a března se podařilo opravit a nainstalovat poslední čtyři



Jižní stěna nádvoří v průběhu opravy její novodobé sgrafitové výzdoby.



Dřevěná socha znamení zvěrokruhu Rak s žumberkým kostelem Stěží sv. Jana Křtitele v pozadí.

zámky u skříní z expozice lidového malovaného nábytku a zároveň k nim zhotovit i repliky klíčů. 7. 12. při kontrole expozice po sezóně došlo k ošetření renesanční skřínky ve 2. expoziční místnosti v přízemí i k otevření renesanční truhly v Rožmborském salóňku (konzervátor J. Török odsud odvezl k opravě zámečnické, k němuž vyrobí i repliku klíče, konzervátor J. Kössl pak následně vnitřek truhly ošetří proti plísni). Téhož dne byla také provedena revize uměleckoprůmyslových exponátů, a to včetně kamenných záležitostí z lapidária i bašty „C“ s přístavky.

Roman Josefík

ŘEMESLA POD NOVOHRADSKÝMI HORAMI NOVÁ EXPOZICE NA TVRZI ŽUMBERK

Na jaře roku 2021 byla na tvrzi Žumberk otevřena nová interaktivní expozice Řemesla pod Novohradskými horami, která je určena především rodinám s dětmi. Díky exponátům a obrazovým i textovým materiálům se návštěvníci přístupnou formou seznámí s mnoha různými řemesly včetně těch zaniklých a zapomenutých. Při přípravě expozice jsme čerpali z bohatých sbírek Jihočeského muzea, kde

jsou uloženy celé velké soubory řemeslnického nářadí, například trhosvinenského koželužského rodu Machartů nebo řezbářského rodu Pilbauerů. Cenné exponáty se podařilo získat od pana Ferdinanda Jiskry, potomka staré provaznické rodiny. Představujeme také novohradské sklářství, které proslavilo unikátní hyalitové sklo, a připomínáme i fenomén lidových podmalb z nedaleké oblasti Pohoří na Šumavě a Sandlu. Expozici doplňují dobové fotografie a kresby Aloise Terše a Karla Hlubučka.

Právě Karel Hlubuček, stále ještě nedocenená osobnost jihočeského národopisu, dokumentoval doslova v hodině dvanácté vybavení posledních řemeslnických dílen Trhosvinenska, nakreslil mnoho nástrojů, popsal práci s nimi, zachytil dnes už neznámé názvy těchto nástrojů a zaznamenal také vzpomínky jejich majitelů, starých řemeslníků. Tyto cenné materiály jsme využili při přípravě expozice a při často nesnadném určování některých předmětů. Hlubučkovy texty a obrázky tvoří také podstatnou část obsahu infokiosků.

Mnohé podobné expozice se často zaměřují pouze na samotné řemeslnické náčiní, ale neposkytují přesnou představu o tom, jak s ním řemeslníci pracovali, k čemu přesně sloužilo. Hlavně pro malé návštěvníky proto nakreslila výtvarnice Nela Korbelová komiksy, které je hravou a srozumitelnou formou seznamují s jednotlivými výrobními postupy. Děti i dospělí se tak dozvědí, jak se dělá sud, loukoťové kolo, nit nebo provaz, jak se vyrábí sklenička nebo šije bota. Některé dovednosti si lze vyzkoušet na replikách původního řemeslnického nářadí.



Motovidlo a přeslice v expozici Řemesla pod Novohradskými horami.

Výstavní texty a popisky jsou k dispozici i v německém jazyce.

Expozici zašftilo Ministerstvo kultury ČR a zařadilo ji do svého programu „Podpora expozičních a výstavních projektů“. Vstup je zdarma.

Hana Soukupová

Další fotografie expozice Řemesla pod Novohradskými horami naleznete v barevné příloze od str. 110.

KONZERVOVÁNÍ – RESTAUROVÁNÍ OLEJOMALBY NA PLÁTNĚ PANNA MARIE S JEŽÍŠKEM

Rozsáhlejší zákrok jsme letos provedli na obraze, který v depozitáři našeho muzea setrvával ve stavu, v němž by byl vhodný již spíše k odepsání ze sbírky. Konzervátorka obrazů a polychromie si tento předmět vybrala v součinnosti s kurátorem Výtvarného umění jako výzvu, které se věnovala vždy v mezích při přípravě předmětů na výstavy, aby byly pracovně naplněny všechny nutné technologické pausy a prodlevy.

O obraze bohužel nebyly dohledány zajímavější podrobnosti, než zevrubná kurátorova datace do 18. století. Dle kvality použitých technologií a rukopisu lze obraz řadit spíše k lokální, lidovější tvorbě, možná pro nějakou kapli či malý kostelík, než aby se jednalo o dílo umělce většího významu.

Stav obrazu před zásahem byl opravdu tristní. Obraz byl napnutý na blindrámu zhotoveném z tenkých lišt (tloušťka něco málo přes centimetr), spojených na rozpor a čep. Blindrám byl silně napadený červotočem a nesoudržný.

Na plátně byla jako podklad použita tónovaná hnědočervená imprimitura v tenké vrstvě, na níž byla nanesena samotná malba. Celé plátno však bylo v tak špatném stavu, že se v přehybu na hranách lámalo, a tak se v ploše od rámu odhýbalo. Toto se někdo zřejmě v minulosti pokoušel vyřešit plastovou isolační páskou, která se ale časem zkroutila, takže nyní již jen visela potřhaná na obvodu rámu. Z přední strany bylo viditelných mnoho prasklin a děr v plátně tak vysušeném a zkrouteném, že při jakémkoliv neopatrném dotyku mohlo dále praskat. Starší díry byly ze zadní strany více či méně odborně podlepovány záplatami z různých materiálů (různé druhy látek, papír). Převrstvených přes sebe v různém pořadí jich bylo nakonec více než deset kusů. Z přední strany byly na několika málo místech stopy po retuši, ale hlavně silné znečištění.

K vyhodnocení stavu jako velmi špatného nebylo potřeba žádných sofistikovaných technologií, takže po standardním průzkumu a fotodokumentaci byly již co nejrychleji podnikány veškeré kroky k tomu, aby se zabránilo úplnému rozpadu předmětu.

Jako první byla sejmuta isolační páska. Dále byl obraz z přední strany potažen ochranným papírovým přebalem a pak byly odstraněny hřebíčky, přidržující zbytky plátna na blindrámu.

Blindrám byl svěřen konzervátorovi dřeva, který ho ošetřil Lignofixem-i-profi-OH proti červotoči a napustil Solakrylem BMX. Dále byly lehce zbroušeny hranky blindrámu, aby neohrožilo jejich prorýsování do plátna, a různé další nedokonalosti (vyčnívající suky apod.). Tak byl rám připraven k dalšímu použití.

Ze zadní strany obrazu byly opatrně odstraněny všechny záplaty. Plátno bylo také z této strany vyčištěno od silné vrstvy nečistot (za blindrámem byly dokonce několikamilimetrové vrstvy suché slámy a prachu, pod záplatami svlečky pavouků a dalšího hmyzu) a připraveno k rentoaláži. Na nové, několikrát prané a žehlené plátno byl obraz rentoalován za pomoci tradiční vosko-pryskyřičné směsi na vakuovém stole. V průběhu tohoto kroku byly na své místo dosazeny odpadlé kusy malby a vyrovnány všechny praskliny a prohlubně. Poté byl sejmut ochranný přebal, a tím byl obraz základně sanován a připraven k další práci.

Následovalo čištění malby z přední strany za pomoci slabého roztoku neutrálního detergentu a směsi ředidel. Na některých částech obrazu bylo nutné zbytky nečistot ponechat, jelikož by při snaze o jejich úplné odstranění hrozilo poškození malby. Tímto obrazem aspoň nepřišel o veškerou svou patinu.

Po čištění byl obraz znovu napnutý na ošetřený blindrám sponkami z nastřelovací sponkovačky – ty byly zvoleny hlavně kvůli šířce blindrámu. Dále byly vytmeleny tónovaným emulzním křídovým tmelem největší otvory v obraze. Některá místa, která byla jen lehce odřena, byla opět ponechána netmelená a neretušovaná, jako doklad stáří a historie obrazu.

Následovalo mechanické opracování a zabroušení tmelu. Poté byla nanesena první laková vrstva jako separace mezi retuší, která následovala.

Závěrem byl na povrch obrazu nanesený pololesklý vosko-damarový lak, který plochu obrazu výrazně scelil a plní ochrannou funkci. Výsledek tedy působí esteticky celistvě, ale hlavně je materiálově stabilní a rozhodně dnes již obraz nevypadá jako dílo, které bylo ještě donedávna nedaleko od rozpadu.

Kristýna Reindlová

Fotografie z restaurování olejomalby naleznete v barevné příloze od str. 118.

PŘELOMOVÝ OBJEV ZKŘEMENĚLÝCH DŘEV

V roce 2021 se odehrála zásadní událost, co se týče výzkumu a poznání stáří zkřeměných dřev. Zkřeměná dřeva se v jihočeských pánvích dají místy nalézt například na polích či v některých pískovných v podobě menších, transportem často opracovaných úlomků. Během milionů let byla totiž dřeva často ze svých původních sedimentů, kde zkřeměla, různými geologickými procesy vypreparována a rozmísfována po povrchu pánví. Proto určit s jistotou stáří těchto dřev, tedy z jakého geologického souvrství, a tudíž z jakého období historie Země pocházejí, bylo po celou dobu od jejich prvních nálezů (v roce 1873) značně problematické. Až loňský rok přinesl na tuto otázku jasnou odpověď.

Během stavby dálnice D3 okolo Českých Budějovic byly odkryty mocné křídové sedimenty, ve kterých byla zkřemělá dřeva nalezena v rámci svého původního výskytu. Jako geoložka Jihočeského muzea jsem byla v březnu kontaktována panem Janem Zajícem, zástupcem firmy, která se na stavbě podílela, že se během prací narazilo na něco neobvyklého a zda by to nemohlo být zkamenělé dřevo. Následující den jsme s kolegy ihned vyrazili. S úžasem jsem stála u zkamenělého kmenu v podobě zachovaného

celotvaru s průměrem větším než 1 m a konečně si s jistotou potvrdila, že to dřevo zkamenělo před více než 80 miliony let.

Vzhledem k postupující stavbě a velikosti kmene bylo jedinou možností tento kmen bagrem rozlámat na menší kusy (o hmotnosti několika set kilogramů až tunu) a ty poté s pomocí další těžké techniky zachránit pro naše muzeum. V té době také započala spolupráce s Paleontologickým oddělením Národního muzea v Praze. Asi o měsíc později byly na lokalitě objeveny další kmene, které byly pracovníky stavby těžkou technikou předem rozlámány na dílčí kusy. Většina kusů z této „druhé várky“ přišla spravedlivě do Národního muzea, zbylé kusy bylo v plánu odvést pro naše muzeum. Po naložení posledního kusu jsme ale nečekaně objevili, že ze země vyčnívá kus dalšího kmene.

Ovšem tentokrát byla jiná situace. Vedoucí pracovníci ze stavby nás ujistili, že se v daném



První kmen nebylo možné bohužel zachránit v celku, bylo potřeba ho rozlámat na menší části.

místě v následujících týdnech nebude těžit a že pokud budeme mít zájem, máme jedinečnou příležitost tento kmen v klidu odkrýt, zdokumentovat a zachránit. Započala tedy úzká spolupráce na záchraně tohoto kmene mezi našim a Národním muzeem. Zachovaná část kmene v sedimentech měřila 7 metrů a na jednom konci přecházela v kořenovou část. Nakonec byla zachráněna pětimetrová kmenová část stromu, která přišla do Národního muzea.

Na závěr bych tímto chtěla ještě jednou moc poděkovat všem zúčastněným při záchraně těchto kmenů. Velké díky patří panu Janu Zajícovi, že mu nebylo lhostejné, když se na stavbě vyskytlo něco neobvyklého a že mne neváhal kontaktovat. Dále velké poděkování patří kolegovi Lukáši Faktorovi, který se mnou byl u záchraně kmenů od samotného začátku, kolegům dokumentátorům z archeologického oddělení, kolegům z technického oddělení, kteří mnohdy museli reagovat doslova z hodiny na hodinu a samozřejmě také vedení muzea. Velké poděkování také patří všem pracovníkům stavebních firem, bez jejichž ochoty a těžké techniky bychom tam jen bezradně stáli. A v neposlední řadě děkuji Jirkovi Kvačkovi z Národního muzea za společnou záchranu našeho křídového dědictví. Vám všem patří velké díky!

Sandra Venclová

Další fotografie k objevu zkřemenělých dřev naleznete v barevné příloze od str. 115.

CO PŘINESLA DÁLNICE VÝSTAVA A MEZINÁRODNÍ KONFERENCE V JIHOČESKÉM MUZEU

Jednou z největších stavebních akcí v dějinách jihočeského regionu je bezesporu stavba dálnice D3, která protíná celý region od Táborska na severu po Kaplicko na jihu. Výstavba dálnice byla od počátku propojena s archeologickými výzkumy, které od začátku nového milénia provádělo nejprve Husitské muzeum v Táboře a od roku 2013 Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích. Protože za více než dvě desetiletí bylo v trase dálnice odhaleno, prozkoumáno a zčásti i zpracováno již velké množství zajímavých archeologických nálezů, rozhodli jsme se prezentovat alespoň vybrané nejvýznamnější lokality na výstavě. Pro její realizaci jsme spojili síly i s našimi hornorakouskými partnery, kteří v posledních dvou desetiletích zkoumají navazující trasu dálnice S10 mezi Lincem a Freistadtem v Horním Rakousku.

V dubnu 2021 jsme i přes pandemická omezení otevřeli výstavu s názvem „Co přinesla dálnice. Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 v jižních Čechách a S10 v Horním Rakousku“, která byla realizována díky podpoře projektu č. KPF-01-248, který byl spolufinancován z prostředků Evropské unie, z Fondu malých projektů v rámci programu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika. Vedle výstavy, k níž byla vydána i doprovodná publikace ve dvou jazykových mutacích (česká a německá verze), jsme v rámci uvedeného projektu zorganizovali i mezinárodní konferenci, na níž byli pozváni specialisté provádějící archeologické výzkumy v trasách dálnic jak v České republice, tak i v sousedním Rakousku.



Účastníci konference Co přinesla dálnice
během jednání.



Slavnostní zahájení konference Co přinesla dálnice
v prostorách Jihočeského muzea.



Komentovaná prohlídka výstavy Co přinesla dálnice v rámci stejnojmenné konference.

Cílem konference, která se uskutečnila dne 23. 9. 2021, bylo vzájemné seznámení se s metodikou, koncepcemi i s výsledky záchranných archeologických výzkumů v trasách dálnic v České republice a v Rakousku. Jejím pořadatelem bylo Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, spolupořadatelem pak byla Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Zahraničními partnery byly Bundesdenkmalamt Linz a Schlossmuseum Freistadt. Konference byla otevřena nejen pro odborníky, ale i pro studenty a další zájemce z veřejnosti. Celkem se jí zúčastnilo cca 50 osob.

Program konference byl obsáhlý, zahrnující jak referáty s obecnější tématikou přípravy a metody archeologických výzkumů v trasách dálnic, zpracování a prezentace nálezů i dějin výzkumu dálnic, tak i témata dosažených výsledků konkrétních záchranných archeologických výzkumů. Konferenci zahájila zdravice od ředitele Jihočeského muzea F. Štangla, ředitelky českobudějovického pracoviště ŘSD V. Hruškové a rakouských projektových partnerů H. Gruber a N. Wegscheider z Schlossmuseum ve Freistadtu. Vlastní odborný program konference pak tvořilo celkem 11 referátů, které byly prezentovány v následujícím pořadí¹:

- M. Bureš – K. Kašák: Archeologické výzkumy na velkých infrastrukturních projektech v České republice. Minulost, přítomnost a budoucnost.
- J. Mařík – D. Malyková: D11 – Záchraný archeologický výzkum od výběrového řízení po nálezovou zprávu pohledem odborného dozoru investora.
- L. Rytíř: Příprava a realizace záchranných výzkumů na rozsáhlých dopravních stavbách.
- D. Parma: Prvních šedesát let dálniční archeologie na Moravě.
- H. Gruber: Archäologische Forschungen in der Trasse S10 im Mühlviertel.
- W. Klimesch: Die archäologische Untersuchung des spätbronzezeitlichen Hügelgräberfeldes von Unterweikersdorf im Mühlviertel.

¹ U víceautorských referátů jsou uvedeni jen referující autoři. Jeden referát, v tomto přehledu neuvedený, nebyl z důvodu zdravotní indispozice autorky prezentován.

- A. Stagl – J. Hangartner: Die A8-Anschlussstelle Wels-Wimpassing – Kleiner Ausschnitt eines römischen Gräberfeldes.
- V. Lindinger – G. Artner: UVP S10 und Autobahnprojekte in Ostösterreich – von der archäologischen Ersterhebung bis zur Baubegleitung.
- R. Krajč: Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 na Tábořsku.
- J. Bumerl: Neolitické sídliště u Horusic.
- O. Chvojka – P. Zavřel: Archeologické výzkumy v trase dálnice D3 na Českobudějovicku.

Všechny referáty byly na místě tlumočeny do německého nebo českého jazyka. V závěru konferen- ce pak proběhla bohatá diskuse, následovaná prezentací výstavy a doprovodné publikace. Večer pak byl zpestřen prohlídkou historického centra Českých Budějovic a navazující diskusí v příjemném hostinci.

Následující den proběhla odborná zahraniční exkurze, která zavedla účastníky na vybraná místa zkou- maných lokalit nebo s prezentovanými nálezy z trasy dálnic D3 na Českobudějovicku a S10 v Horním Ra- kousku. Nejprve jsme navštívili pravěké mohylové pohřebiště v Plavu u Kamenného Újezdu, následovalo muzeum koněspřežky v Kerschbaumu. Ve Freistadtu čekala na účastníky exkurze prohlídka zámeckého muzea (Schlossmuseum), následovaná prohlídkou města. Posledním bodem exkurze pak bylo město Pregarten s městským muzeem, v němž jsou vystaveny nálezy z mohylového pohřebiště v Unterweiter- sordf, zkoumaného v trase dálnice S10.

Jak ukázala tato konference, je problematika archeologických výzkumů v trasách dálnic velmi aktuál- ním tématem, důležitým nejen pro jihočeský region. Vzhledem k pokračující stavbě dalších úseků dálnice D3 na Českokrumlovsku (mezi Dolním Třebonínem a státní hranicí) i k letos započaté stavbě dálnice D4 na severním Písecku lze předpokládat, že takováto výstava a konference nebyly v Jihočeském mu- zeu uskutečněny naposledy.

Ondřej Chvojka

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM JIHOČESKÉ TRASY DÁLNIČE D4 V ROCE 2021

V červenci 2021 byl zahájen záchranný archeologický výzkum v trase budované dálnice D4 v severní části okresu Písek, v úsecích Mirotice – Čimelice – Krsice – Lety. Archeologický výzkum garantuje Jiho- české muzeum, formou subdodávky se pak na něm podílejí i zaměstnanci Prácheňského muzea v Písku a společnosti Geo-cz, supervizi zajišťuje Archeologický ústav AV ČR v Praze. Terénní archeologický vý- zkum bude pokračovat i v dalších letech v součinnosti se stavebními pracemi. Souběžně bylo na podzim 2021 zahájeno i laboratorní zpracování nálezů a analýzy archeobotanických, archeozoologických i an- tropologických vzorků, na nichž se podílejí i zaměstnanci Laboratoře archeobotaniky a paleoekologie Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity.

Před zahájením stavebních prací tohoto úseku dálnice D4 byl v její trase v roce 2019 proveden před- stihový průzkum společností ZIP o.p.s., při němž bylo identifikováno celkem 7 míst s pozitivními archeo- logickými situacemi. Při námi následně provedených kontrolách skrývek byly ve všech těchto místech potvrzeny pozitivní archeologické situace, ovšem ve většině případů v daleko větším rozsahu, než bylo původně predikováno. Na tomto místě shrnujeme nejvýznamnější zatím dosažené výsledky na několi- ka z těchto lokalit:

Lokalita č. 1 (k.ú. Nerestce, okolí bodu 49.5016328N, 14.0734428E). Mimo několika menších za- hloubených objektů zde byly identifikovány, očišťeny, vypreparovány a zdokumentovány základy **ba- rokni kaple** z 18. století, zaniklé před polovinou 20. století.

Lokalita č. 2 (k.ú. Krsice, okolí bodu 49.4880161N, 14.0684217E). Zjištěny zde byly dvě kompen- ty, jejichž vzájemná souvislost zatím není zřejmá: 1) Dva torzovitě dochované **kostrové hroby** prozatím neznámého stáří (pravěk–raný středověk?). Oba hroby byly orientovány ve směru V-Z a neobsahova- ly žádné milodary, které by upřesnily jejich dataci (ta tak bude stanovena až po provedení plánované



Lokalita č. 4 (k.ú. Rakovice). Zemnice z doby latéské.

Foto Geo-cz.



Lokalita č. 7 (k.ú. Boudy). Celá keramická nádoba nalezená na sídlišti z doby halštatské. Foto Geo-cz.

radiokarbonové analýzy); 2) **Sídliště z doby halštatské**, projevující se celkem 332 objekty (jámy, kůlovými/sloupovými jamkami, zbytkem sídlištní vrstvy) s poměrně nepočetnými nálezy (keramické zlomky, mazanice).

Lokalita č. 4 (k.ú. Rakovice, okolí bodu 49.4739494N, 14.0418356E). Před i po skrytí ornice zde nejprve proběhl podrobný detektorový průzkum, při němž bylo nalezeno několik významných kovových nálezů z doby latéské: dvě stříbrné mince (oboly), bronzová spona a bronzový závěsek. Následně zde pak došlo k plošnému archeologickému odkryvu, při němž byla potvrzena existence **sídliště z doby latéské a z doby římské**, projevujícího se cca 300 zahloubenými objekty, kulturní vrstvou a zbytky zaniklé úvozové cesty. Mezi zahloubenými objekty vynikají zejména tři latéské zemnice, tj. zahloubené domy s dvojicemi sloupů na protilehlých stranách. V rámci sídlištního areálu byl objeven i jeden žárový hrob, jehož datace však zatím není jistá.

Lokalita č. 7 (k.ú. Boudy, okolí bodu 49.4444233N, 14.0560619E). V jižní části lokality bylo zachyceno **sídliště z doby halštatské**, projevující se větším množstvím pravěkých objektů. Lokalita byla zatím



Lokalita č. 7 (k.ú. Boudy). Archeologický výzkum sídlištního objektu z doby halštatské. Foto Geo-cz.

zkoumána jen z menší části, její výzkum bude pokračovat během jarních měsíců 2022. Prozatím zde bylo identifikováno, začištěno a částečně i prozkoumáno cca 150 objektů, mezi nimiž vyniká zahloubené obydlí (zemnice) nebo velká jáma s bohatými nálezy, včetně několika celých keramických nádob. Za zmínku stojí i nález železného hrotu kopí v jedné kúlové jamce nebo zlomek keramické plastiky, zřejmě tzv. měsicovitého idolu, který má analogie především v podunajské oblasti.

Všechny zde uvedené informace jsou předběžné, zachycující stav našeho poznání na konci roku 2021. Upřesněny budou po dokončení jak terénních prací, tak i po následném komplexním zpracování a vyhodnocení všech získaných poznatků. Již v tuto chvíli však můžeme konstatovat mimořádný přínos prováděného záchranného archeologického výzkumu pro poznání nejstaršího osídlení severního Písecka, resp. celého jihočeského regionu.

Ondřej Chvojka – Petr Zavřel

VÝZNAMNÁ AKVIZICE TYPOVÝCH HERBÁŘOVÝCH POLOŽEK DÍKY SPOLUPRÁCI JIHOČESKÉHO MUZEA S EVROPSKÝMI TAXONOMY

Typové položky jsou v muzejních biologických disciplínách nejvíce ceněnými sbírkovými předměty. Důvodem je skutečnost, že vznik typové položky je spojen s unikátní a neopakovatelnou událostí, kterou je formální popis a pojmenování nového organismu pro vědu. Ke každému novému jménu organismu totiž musí být vybrán typový exemplář, kterým je záměr popisovatele doložen a v případě potřeby také později interpretován. Pokud tak učiněno není, je takový popis považován za neplatný. V botanice jsou typovými doklady zpravidla herbářové položky. Jihočeské muzeum během posledních dvou dekád získalo několik set takových typových herbářových listů, především díky vlastnímu taxonomickému výzkumu, který provádí Martin Lepší v rámci svého vědecko-výzkumného úkolu. Pouze několik typových položek muzeum získalo také výměnou nebo darem od jiných institucí nebo i standardním nákupem od sběratelů. Další možností, jak získat typový materiál, je spolupráce s taxonomy, tedy badateli zabývajícími se mimo jiné rozlišováním nových rostlin. Pokud totiž taxonom ocituje položky v publikaci s popisem nového druhu, stávají se automaticky typovými. Kurátor sbírky má tedy možnost prostřednictvím taxonomické revize zajistit pro spravovanou sbírku transformaci běžných položek na typové. V roce 2021 získalo Jihočeské muzeum tímto způsobem 28 typových dokladů příslušejících třem nově objeveným druhům. Dvacet tři položek náleží novému druhu ostružiníku *Rubus lobifolius*, který pro vědu objevili a v loňském roce společně popsali český a maďarský botanik Bohumil Trávníček a Gergely Király. *Rubus lobifolius* je z fytogeografického pohledu významný i pro jihočeský region, neboť náleží mezi tzv. dyjsko-kampské migranty, tedy rostliny, které se na území jižních Čech rozšířily z teplých oblastí jižní Moravy a Dolního Rakouska přibližně ve směru řek. A právě v rámci průzkumu této migrační cesty pořídili Petr Lepší a Martin Lepší v letech 2001 až 2007 většinu herbářových dokladů pro jihočeský herbář, které se po revizi B. Trávníčkem v roce 2021 staly cenným typovým materiálem. Další získanou



Typová herbářová položka jeřábu *Sorbus lippertiana*, získaná během expedice do Berchtesgadenských Alp v roce 2015.

typovou položkou je herbářový doklad ostružiníku *Rubus scaberrimus*, který náhodně sebral M. Lepší s dalšími kolegy v oblasti Dolního Rakouska během expedice za jeřáby v roce 2017. Tento druh ostružiníku je doposud znám z oblasti západního Maďarska a východního Rakouska a v České republice zatím chybí o jeho výskytu údaje. Taxonomickou revizi této položky provedl pro jihočeský herbář spoluobjevitel druhu a maďarský taxonom Gergely Király prostřednictvím e-mailové komunikace. A konečně poslední čtyři nové typové položky patří alpskému druhu jeřábu *Sorbus lippertiana*, který byl v uplynulém roce popsán z Berchtesgadenských Alp německými specialisty Norbertem Meyerem a Lenzem Meierottem. Tyto herbářové doklady pořídil Martin Lepší, Petr Lepší a Norbert Meyer na společné expedici v roce 2015. Všechny výše uvedené položky jsou řádně zaevidovány a uloženy v botanickém depozitáři Jihočeského muzea.

Martin Lepší

VÝSTAVA „K ZÁBAVĚ I K ODPOČINKU“

Výstava „K zábavě i k odpočinku“, s podtitulem „Volný čas ženy v 19. století“ byla přístupná od 30. července 2021 do 9. ledna 2022 v sále číslo 130 a na chodbě v přízemí hlavní budovy Jihočeského muzea. Zavedla návštěvníky do století, kdy se zrodil díky průmyslové revoluci a rozvoji v technice volný čas, kterého se chopily také dámy. Na prvním místě v životě ženy sice nadále stály péče o domácnost a výchova dětí, avšak nově nabytý volný čas, byť ho nebylo mnoho, dokázaly využít k mnoha aktivitám. Výstava se snažila zachytit, jak se dámy tehdy bavily, jak odpočívaly nebo jaké možnosti kulturního vyžití jim nabízelo město České Budějovice.

Výstava byla rozdělena do třinácti tematických okruhů. Každý okruh byl představen vitrinou s exponáty a textovým panelem. Texty doplnil nespočet dobových vyobrazení a citací, jejichž vyhledávání zabralo

mnoho času a mohlo být uskutečněno hlavně díky systému „Kramerius“, který nabízí digitalizované monografie a periodika z fondů několika českých knihoven. V době pandemie byly tyto dokumenty zpřístupněné ještě ve větším počtu než obvykle, čímž se rozšířil okruh možných zdrojů. Grafička JČM T. Fojtlová si našťastí s velkým množstvím dodaných obrázků poradila a vytvořila velmi povedené panely, které stály za vidění. A nemalý podíl na skvělém výsledku měla také kolegyně E. Hynčáková, která v rámci korektur přečetla všechny texty a svými věcnými připomínkami posunula jejich kvalitu.

Texty vycházely především z populárně naučných prací Mileny Lenderové, která se dlouhodobě věnuje dějinám žen i každodennosti 19. století, například v knihách *K hříchu i k modlitbě* a *Z dějin české každodennosti* (spoluautoři T. Jiránek, M. Macková). Velmi inspirující byla méně známá publikace Jany Skarantové *Ze života prababiček*, zachycující atmosféru doby i díky ukázkám z dobové literatury a nostalgickým vzpomínkám pamětníků. Pro zahraniční návštěvníky byly všechny texty ve výstavě k dispozici ve formě tištěného průvodce v německém jazyce.



Ukázka textového panelu z výstavy
K zábavě i k odpočinku.



Pohled do sálu výstavy K zábavě i k odpočinku.

Většina vystavených předmětů pocházela ze sbírky uměleckoprůmyslové, národopisné a novějších dějin. Doplnily je exponáty ze sbírky hudební a divadelní, písemností a tisků, knih a výtvarného umění Jihočeského muzea. Několik předmětů ochotně poskytli zaměstnanci JČM ze svých soukromých sbírek, a tak se na výstavě objevil například osobní deník českobudějovické úřednice nebo krásně oblečená dáma se všemi doplňky chystající se vyrazit na ples. Pouze dva předměty byly zapůjčeny z jiné instituce, a to panenka a koberec z Prachatického muzea. Instalace doplnily dobové pohlednice, pozvánky, obrazy a fotografie žen, reprints některých těchto materiálů pocházely ze sbírek Státního oblastního archivu v Třeboni – Státního okresního archivu České Budějovice.

V úvodních panelech, nainstalovaných v chodbových vitrínách, se návštěvníci dozvěděli více o zrodu volného času, úloze ženy jako láskyplné matky, skvělé hospodyně a oddané věřící. Zjistili, jak probíhalo „dlouhé“ 19. století (1789–1914) v Českých Budějovicích, kdy se město změnilo po stránce politické, hospodářské, sociální i kulturní. Vymanilo se ze sevření středověkých hradeb, rozrostlo se do šířky i výšky, proměnila se skladba obyvatelstva a lidé si začali uvědomovat svůj mateřský jazyk. Přibýlo možností vzdělání, ale i zábavy. Tyto texty byly doplněny o předměty vztahující se k Budějovicím (razítka magistrátu, ukázka výrobků firmy Hardtmuth, upomínkové šálky s budějovickými motivy), odkazující na dobu vlády Františka Josefa I. (upomínkové pohárky, biskvitová plastika císaře s manželkou) nebo místní měšťanky. Skleněná čička s nápisem „Franziska Neuwerth“ z uměleckoprůmyslové sbírky, slonovinová brož s nápisem „Franziska“ ze sbírky národopisu či školní vysvědčení slečny Neuwerth ze sbírky novějších dějin se ocitly po mnoha letech opět spolu, tak, jako kdysi v domácnostech původních majitelů. Instalací těchto tří předmětů se ukázalo propojení jednotlivých muzejních sbírek.

Víře, která hrála v životě ženy i v 19. století výraznou roli a provázela ji od kolébky ke hrobu, se věnoval samostatný okruh. Mezi vystavenými předměty nechyběl křestní čepeček, růženec nebo modlitební knížka. Objevily se ale i předměty odkazující na židovskou menšinu ve městě (poháry na šabat, sederový talíř) a připomínající smutný osud místní synagogy – úlomky skla z jejích oken (zbořena 1942).

Oblíbené tituly literatury, dobové pohledy, osobní deník nebo pestře malované listy do památníčků v podobě samostatných grafických listů prezentovaly téma četby a korespondence. Četba byla jednou z prvních volnočasových aktivit, kterým se dámy mohly věnovat, stala se ušlechtilou zábavou, už nebyla

považována za maření času tak jako na počátku 19. století. Zrodila se dívčí četba, vycházely časopisy určené přímo ženám, vznikala síť knihoven, rozšířil se okruh čtenářů i čtenářek.

Při vstupu do výstavního sálu návštěvníky upoutal stylizovaný salón. Viděli v něm dobový nábytek, porcelánový servis nebo společenské hry, které přinášely příjemné rozptýlení během návštěv. Dámy se už tehdy scházely rády, při povídání u kavičky ale nezahálely a věnovaly se některým ručním pracím, jejichž ukázky byly k prohlédnutí v samostatné vitríně.

Na oblíbené návštěvy divadel, výstav a podobných akcí odkazovaly vystavené marionety, divadelní masky, kukátko a upomínkové předměty z Národopisné výstavy československé. Návštěva divadla, či dokonce předplacená lože byla tehdy vizitkou lepší společnosti. V Budějovicích se chodilo na představení kočovných divadelních společností, na opery, operety, veselohry, mnohé spolky zakládaly ochotnické soubory, do města pravidelně zajížděl cirkus se zvěřincem.

Jeden okruh se věnoval dětskému světu, byl byla dětským radovánkám vyhrazena mnohem kratší doba než dnes. Malí návštěvníci si mohli prohlédnout hračky, se kterými si hráli jejich vrstevníci před více než sto lety, například porcelánové nádobičko, myriorama, dřevěné kostky. Mnohé překvapilo, že už tehdy znaly děti puzzle. A nechyběla ani nejtýpčtější dívčí hračka – panenka.

Zpěv a hudba zpestřovaly každodenní život i ženám v 19. století. Zpívalo se při mších, na zábavách, oslavách, při práci. Zakládaly se pěvecké a hudební spolky (vystaveny byly především předměty související s činností českobudějovických spolků Deutsche Gesellenverein, Deutsche Liedertafel). Hra na klavír nebo jiný hudební nástroj patřila k dobrému vychování měšťanské dívky. Lidé obdivovali flétny, citeru nebo háčkovou harfu, restaurovanou v roce 2021. Mohli se také zaposlouchat do tónu dobové hudby, která podkreslovala atmosféru sledovaného období. Díky rozvoji v technice se v domácnostech začaly objevovat hrací skřínky a stroje, vystaven byl např. fonograf, disky k polyfonu nebo symfonionu.

Jednu z neoblíbenějších aktivit představovala pro dámy každého věku návštěva plesu. Avšak než se dívky vydaly po boku gardedam na ples, absolvovaly nejprve neméně oblíbené taneční hodiny, kde se naučily nejen tanečním krokům, ale i společenskému chování. Ples byl pro dívku vstupem do života, uvedením do společnosti, a tak mu předcházely náročné přípravy. Volba vhodné plesové toalety, účesu a šatů byla na místě. Vystavené vějíře, rukavičky, kabelky, jehlice do vlasů, ozdobné hřebeny nebo taneční střevičky si se zájmem prohlédly nejen dámy všech věkových skupin. Obdivovaly také šperky, které doplňovaly většinou černé šaty gardedam. Zaujaly kotiliony a taneční pořádky, roztomilé předměty doby minulé, jejichž účel dnes už není každému jasný.

Při přípravě na taneční zábavy a jiné společenské akce si mohly dámy zcela výjimečně dovolit také trochou té marnivosti, v ideálním případě nakoupit nové šaty a doplňky, nebo alespoň nechat vhodně přešít šaty starší a také použít nějaké dostupné kosmetické prostředky ke zkrášlení. Ve vitríně k tomuto tématu se nacházely různé skleněné flakóny na vůně, zrcátka, pudřenky atp.

Posledním tématem byl sport. Chodilo se na vycházky po městě, do parků, alejí. Na delší výlety do okolí se vyráželo pěšky a nově také železnicí. Takový výlet, nejčastěji organizovaný některým spolkem, se stal velkou událostí, v cíli bývalo připraveno pohoštění nebo živá hudba. Jezdilo se také do lázní, navštěvovala se významná poutní místa. Dámy se začaly věnovat i cvičení, byť nadále přetrvávaly předsudky o tom, že jakékoliv sportování je pro ženy škodlivé a potencionálně nebezpečné pro mateřství. Tolerovanými a vyhledávanými aktivitami se staly koupání a klouzání, čili bruslení. Obě činnosti byly provozovány na místních řekách a rybnících v okolí. Bruslení na kluzišti, často doprovázené živou hudbou, se stalo jedním z mála míst, kde se dívky a chlapci mohli potkávat a navazovat známosti. Téma doplnily upomínkové předměty z lázeňských destinací, mapy, brusle, cestovní lahev nebo turistická obuv.

Ve výstavě se nacházely dva infokiosky. V prvním bylo možné si prolistovat ukázky z dobových módních časopisů, ve druhém divadelní programy a pozvánky na kulturní akce, kterých se konal v Budějovicích během roku nespočet. Pro nejmladší návštěvníky připravili kolegové z edukačního oddělení vystřihovánky, výrobu vějířů nebo vyšívání, v dětském koutku si mohli skládat na koberci dřevěné

kostičky nebo puzzle. V rámci interaktivních aktivit si mohli lidé otestovat čich při poznávání vůní, které dámy 19. století používaly.

Výstava návštěvníkům ukázala, jak ženy trávily v poslední třetině 19. a počátkem 20. století nově nabytý volný čas. Rozsah volnočasových aktivit se postupně rozrůstal, ženy chodily rády na plesy, do divadla, na koncerty, na přednášky, četly, zpívaly, učily se hrát na hudební nástroje, pomalu objevovaly sport či vstupovaly do místních spolků. Všechny tyto aktivity se však týkaly měšťanek z vyšších sociálních vrstev společnosti, jako byly manželky úředníků, právníků, středoškolských profesorů, důstojníků apod. Město České Budějovice jim nabízelo bohaté kulturní vyžití, a to také díky specifické situaci ve městě. Důrazně se totiž tehdy rozlišovalo mezi českým a německým. Soupeření mezi Čechy a Němci vedlo k zakládání konkurenčních českých a německých spolků, konání českých a německých představení, českých a německých plesů atd. A tak bylo možností, kde se dámy mohly pobavit, opravdu mnoho.

Přímo na tuto výstavu si zakoupilo vstup 679 osob, v rámci vstupenky do celého muzea si mohlo výstavu prohlédnout 4 044 návštěvníků. Výstava byla prezentována v médiích, na sociálních sítích, konaly se komentované prohlídky s kurátorkou a v rámci edukačních programů. Ohlasy byly veskrze kladné, výstava si našla své fanoušky a mnozí z nich zanechali milé vzkazy v návštěvní knize. Na webových stránkách muzea si mohou zájemci výstavu prohlédnout znovu ve formě virtuální prohlídky.

Hana Cukrová

MYKOLOGICKÝ KLUB JIHOČESKEHO MUZEA V ROCE 2021

Mykologický klub Jihočeského muzea (MK JČM) byl v roce 2021 stejně jako v letech předchozích dobrovolným sdružením amatérských mykologů a zájmovým sdružením spolupracovníků JČM bez vlastní právní subjektivity. MK JČM těsně spolupracoval s Jihočeským muzeem, především s jeho mykologem M. Beranem. Jihočeské muzeum klubu poskytovalo prostory pro některé jeho akce. Výbor MK JČM pracoval v roce 2021 ve složení Jiří Souček – předseda, Jiří Janda – jednatel, Josef Chalupský – hospodář a Miroslav Beran – člen výboru delegovaný Jihočeským muzeem, odborný garant činnosti MK JČM. Od 4. 10. vykonával funkci místopředsedy nově zvolený člen výboru Jan Blažej.

Aktivity klubu v roce 2021 opět citelně utrpěly opatřeními směřujícími k potlačení epidemie nemoci covid-19. Z toho důvodu se uskutečnily jen dvě členské schůze. Proběhly v prostorách historické budovy JČM, Dukelská 1. Jejich hlavní náplň byla následující:

- 21. 6. Zajímavé nálezy hub – podzim 2020 a jaro 2021 (krátké prezentace členů),
- 4. 10. Výroční členská schůze (včetně voleb výboru klubu a revidenta),
Zajímavé nálezy hub – léto 2021 (krátké prezentace členů).

Tentokrát byly schůze uzavřené pro veřejnost.

Poradna pro houbaře v Jihočeském muzeu byla otevřena v hlavní budově JČM (Dukelská 1) každé pracovní pondělí v době od 14:30 do 16:30 hodin od 17. 5. do 29. 11. Poradnu vedl mykolog JČM M. Beran, determinací se účastnil J. Souček (v době nepřítomnosti M. Berana poradnu vedl).

Pro výstavu hub v JČM byly rezervovány dva termíny: 20.–23. 9. a 18.–21. 10. Průběh počasí koncem léta a na podzim byl pro růst hub dosti nepříznivý, citelně chyběly srážky. První rezervovaný termín proto nebyl využit, načež byla výstava uspořádána v termínu druhém, ovšem za neméně nepříznivé růstové situace. Vystavené plodnice hub byly sice většinou horší kvality, avšak díky intenzivnímu úsilí členů klubu, zásobovatelů výstavy, byly často obměňovány a konečný počet vystavených druhů se vyplhal až na 521, čehož bylo dosaženo mj. díky tomu, že se do determinací více zapojil nejmladší člen klubu A. Jirsa, dobrý znalec chorošovitých a kornatcovitých hub a také tvrdohub. Alespoň jednou vydatnou dodávkou čerstvých plodnic hub přispělo třináct členů klubu. Služby na výstavě zajišťovali a při poradenské činnosti byli nápomocni členové MK JČM J. Adámek, J. Blažej, J. Chalupský, J. Janda, A. Jirsa, J. Koliha, J. Pečenka a J. Souček. Seznam vystavených druhů sestavil na základě shromážděných popisků J. Novotný. Za čtyři dny jejího trvání výstavu zhlédlo 1 322 návštěvníků. Na ni navazujícího edukačního



V září a v říjnu 2021 byl u Č. Krumlova nalezen málo známý druh lošákovce *Hydnellum illudens*. Foto Jiří Souček.

programu „Poznej houby“ se zúčastnilo 19 školních skupin, celkem 355 dětí a žáků škol od mateřských po střední. Výstava se po osmi letech vrátila do sálu 114 v přízemí historické budovy muzea, který je nyní určen hlavně pro přednášky. Její zázemí bylo v malém edukačním sále v protějším křídle budovy. Součástí výstavy bylo také poradenské stanoviště na konci chodby přiléhající k výstavnímu sálu. Celkové uspořádání nebylo optimální: tácky s vystavenými houbami byly v sále o omezené ploše umístěny nahusto a zázemí bylo umístěno příliš daleko od sálu. Na výstavě byly k vidění i některé v jižních Čechách vzácnější druhy, např. kalichovka leptoniová (*Arrhenia epichysium*), strmělka Singerova (*Clitocybe singeri*), pavučince *Cortinarius brunneotinctus*, *C. ectypus*, *C. fragrantior*, *C. leucophanes*, *C. phrygianus* a *C. pinophilus*, liška žlutavá (*Craterellus lutescens*), šupinovka zavalitá (*Hemipholiota heteroclita*), lošákovce *Hydnellum illudens*, třepenička vřesová (*Hypholoma ericaeum*), límcovka šupinatá (*Leratiomyces squamosus*), jazourek srstnatý (*Trichoglossum hirsutum*) a čirůvka obrovská (*Tricholoma colossus*).

Již podruhé byla v JČM v době výstavy hub k vidění doprovodná chodbová fotografická výstava „Houby Blanského lesa a jižního Předšumaví“ (instalována byla již 11. 9.), která ukazovala bohatství hub této oblasti na fotografiích členů MK JČM J. Součka, T. Papouška, J. Jandy a V. Pravdy a spřátelených mykologů a fotografů hub M. Kříže, J. Hláška, L. Zibarové a J. Burela. (Brzy po její předchozí instalaci na podzim 2020 bylo JČM pro návštěvníky dočasně zavřeno.)

Členové MK JČM se výraznou měrou podíleli na zásobování a instalaci výstavy hub v Botanické zahradě při VOŠ a SZeŠ v Táboře, jejímž spoluorganizátorem bylo tradičně Jihočeské muzeum v Č. Budějovicích. Výstava proběhla ve dnech 12.–13. 9. Dodávkami hub v předvečer otevření výstavy přispěli členové MK JČM P. Špinar, J. Blažej, J. Geršl, J. Janda, J. Souček a J. Válek. Na výstavě se sešlo celkem 277 druhů hub. Výstavu navštívilo 284 dospělých návštěvníků a 137 dětí v rámci sedmi školních tříd, pro které byla připravena soutěž „Co víš o houbách?“ ve dvou věkových kategoriích.

2.–3. 10. pořádal výstavu hub v Pořežanech na Vltavotýnsku pod hlavičkou České vědecké společnosti pro mykologii člen MK JčM P. Špinar. Dodávkami hub na ni přispěli členové klubu J. Blažej, J. Geršl, J. Souček a J. Válek.

Někteří členové klubu během sezony v pondělí pravidelně přinášeli do muzea své sběry, aby konzultovali jejich určení. Touto cestou byla podchycena řada zajímavých nálezů. Členové MK JčM J. Souček, J. Janda, A. Jirsa, J. Válek a V. Pravda se systematicky podíleli na dokumentaci mykobioty regionu, když své sběry sami zpracovávali a posléze poskytli k uložení do mykologického herbáře JčM. J. Janda, A. Jirsa, V. Pravda a J. Souček a prováděli mykologické průzkumy několika maloplošných zvláště chráněných území v jižních Čechách, zadané Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR.

Po mnoha letech byla obnovena prezentace MK JčM před služebním vchodem do historické budovy JčM z Dukelské ulice. Kromě stálých základních stručných informací o existenci a činnosti klubu byly do informační vitríny umísťovány sezonní upoutávky na zajímavé druhy hub rostoucí v jižních Čechách.

K 31. 12. 2021 měl Mykologický klub JčM 22 členů.

Miroslav Beran

HISTORICKÝ KLUB PŘI JIHOČESKÉM MUZEU V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH, Z. S. V ROCE 2021

Historický klub evidoval v roce 2021 181 členů. V čele klubu stojí už 32. rokem předsedkyně Mgr. Alena Volná. Výkonným orgánem klubu je jedenáctičlenný výbor, který se kromě letních prázdnin schází každé první pondělí v měsíci. Členové klubu se setkávají dvakrát měsíčně na přednáškách, z nichž první má své stálé místo vždy druhé pondělí v měsíci v prostorách Jihočeského muzea a druhá o dva týdny později v Jihočeské vědecké knihovně. Akce klubu doplňují různé vycházky či komentované prohlídky.

Rok 2021 byl ale kvůli nepříznivé epidemické situaci v souvislosti s onemocněním covid-19 stále poznamenaný pozastavenou činností klubu. Za více než 60leté fungování Historického klubu nikdy předtím nedošlo k přerušení činnosti. Závěrem června roku 2021 dorazily první vlny zdánlivě lepších časů. Klub uspořádal v prostorách muzea prodej Almanachu a nově vydaného dvojčísla Zpravodaje a o den později komentovanou prohlídku výstavy archeologických nálezů Co přinesla dálnice. Následovala tradiční letní přestávka. Historicky nejdelší pauza v přednáškové činnosti klubu trvající celkem půldruhého roku byla s velkým očekáváním ukončena teprve v září 2021 setkáním věnovaným již proběhnuvší výstavě o svatě Anežce České. Návratu do běžných kolejí nasvědčovaly ještě dvě další přednášky uskutečněné v říjnu a listopadu a celkem pět podzimních doprovodných akcí (viz plán činnosti). Leč epidemie koronaviru nabrala závěrem roku opět na intenzitě, a proto byl naplánovaný program včetně vánočního koncertu v českobudějovické konzervatoři a komentované prohlídky Kulturního domu Slavie zrušen. Rychlost vlny koronavirové varianty omikron se projevila nejen v jejím nástupu, ale i očekávaném ústupu. Už na počátku roku 2022 byla činnost klubu s velkým očekáváním obnovena a členové se začali setkávat na pravidelných schůzích nejen v Jihočeském muzeu, ale i v prostorách Jihočeské vědecké knihovny.

Činnost Historického klubu v roce 2021

Přednášky v Jihočeském muzeu od 16.30 hodin

13. září: Bc. Lukáš Pelikán – Svatá Anežka Česká a obraz její úcty v jižních Čechách. Příspěvek k proběhnuté výstavě v Jihočeském muzeu.

11. října: PhDr. Jiří Chvojka – Nemoci a jejich léčení v minulosti.

8. listopadu: doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D. – Právěké a raně středověké osídlení Českých Budějovic.



Předsedkyně Mgr. Alena Volná při zahájení přednášky PhDr. Jiřího Chvojky dne 11. října 2021.

Vycházky a prohlídky

29. června: Komentovaná prohlídka výstavy archeologických nálezů Co přinesla dálnice a archeologické části stálé expozice v Jihočeském muzeu. Vedl doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.

14. září: Komentovaná prohlídka výstavy archeologických nálezů Co přinesla dálnice a archeologické části stálé expozice v Jihočeském muzeu. Vedl doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D. (druhý termín).

21. září: Vycházka za tajemstvím křížů Libniče a Jelma. Provázela Růžena Kadounová.

5. října: Prohlídka Dominikánského kláštera. Vedl Ing. Jiří Míchal.

12. října: Procházka městem na téma Dílo sochaře Dietricha. Vedl Tomáš Hobizal.

9. listopadu: Komentovaná prohlídka výstavy Volný čas ženy v 19. století. Vedla Mgr. Hana Cukrová.

Lukáš Pelikán

NÁRODOPISNÉ SDRUŽENÍ PŘI JIHOČESKÉM MUZEU

Přes veškerá přijatá vládní opatření byla – jako každoročně – pozornost zaměřena na dramaturgickou škálu zajímavých setkávání příznivců místních tradic. Bohužel k oživení plánovaného programu mohlo dojít až v druhé polovině roku. I když i zde muselo operativně dojít – kvůli karanténním opatřením týkajících se účinkujících i přednášejících – k programové aktualizaci a redukcí.

V rámci cyklu seznamování se s kulturní historií Českých Budějovic proběhlo:

Prvé, věnované Kulturnímu domu Slavie (Deutsches Haus), který čeká dlouhodobá rozsáhlá rekonstrukce: Minulost-současnost-budoucnost??? procházka objektem, který – pod různými názvy – zůstává živou pamětí kulturně společenského koloritu města a krátké zastavení se u jeho „role v budějčských



Jubilejní výstava „S tím se muší něco udělat“ časově přesahovala z vánočního do velikonočního období a byla tematickým entree vlastní zvykoslovné muzejní výstavy. Fotografie zachycují velikonoční aktualizaci činnosti členů Národopisného sdružení. Bohužel ani tato pečlivě připravená a nainstalovaná prestižní prezentace nemohla být v „živé podobě“ k dispozici.



dějínách" (PhDr. Marcela Macková a Iva Peštová) a druhé, zaměřené na „Budějce" pod červenou lucernou aneb Po stopách českobudějovických nevěstinců (Mgr. Jan Štifter).

Mimo zájem nezůstaly ani vzpomínky – návrat – na jubilejní výstavu činnosti Národopisného sdružení s podtitulem Co se do jubilejní výstavy nevešlo (PhDr. Marcela Macková) a národopisná oblast Doudlebska v autorské prezentaci nové knihy PhDr. Jana Šimánka Doudlebsko v kuchyni a u stolu.

Jako vždy členky Národopisného sdružení nechyběly ani u předvádění svých praktických dovedností v rámci muzejní vánoční výstavy.

Lze jen doufat, že programový plán NS na následující rok již nebude nutno měnit.

Marcela Macková



ROZPOČET A VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2021

I. Výsledek hospodaření

Jihočeské muzeum za rok 2021 dosáhlo kladného HV jak v hlavní činnosti, a to ve výši 727 437,72 Kč, tak v činnosti doplňkové, a to 122 766,15 Kč. Výsledek hospodaření hlavní činnosti je vzniklý hlavně úsporou na platech (vysoká míra nemocnosti a nedočerpání nákladů na dohody díky uzavření muzea), ostatních službách a materiálu. K těmto úsporám došlo hlavně z důvodu uzavření muzea v prvním pololetí roku 2021. Dále ke kladnému HV přispěla vysoká míra úspěšnosti muzea při čerpání grantů a dotací a mírně zvýšené tržby za záchranné AV, prodej zboží a nájem.

Ukazatel	Upravený rozpočet 2021 (vnitřní úprava v návaznosti na změny výše provozního příspěvku)	Skutečnost 2021
Výnosy celkem	57 947 000,00	60 126 505,19
Výnosy vlastní činnosti	3 450 000,00	4 403 300,91
Příspěvek na provoz od zřizovatele	53 485 000,00	53 485 000,00
Výnosy ostatních transferů (granty, dotace)	1 000 000,00*	2 103 917,70
Ostatní výnosy	12 000,00	134 286,58
Náklady celkem	57 947 000,00	59 276 301,32
Náklady vlastní činnosti	57 947 000,00	57 870 491,79
Náklady v rámci ostatních transferů (granty, dotace)	0,00	1 405 809,53
Hospodářský výsledek (hlavní + doplňková)	0,00	850 203,87

* obsahuje pouze odpisy transferů

II. ROZBOR NÁKLADŮ A VÝNOSŮ

II.1. Náklady

V roce 2021 bylo čerpání nákladů značně nevyrovnané (náklady hlavní činnosti 59 250 471,76 Kč a hospodářská činnost 25 829,56 Kč). V první polovině roku, kdy bylo muzeum uzavřeno, docházelo k opravám a udržování majetku, čímž došlo k navýšení nákladů v položce SU 511. Zároveň ale došlo k nedočerpání položky SU 501. Materiál byl uspořen opět díky uzavření tím, že se nekonaly výstavy. Náklady na energie byly plánovány o něco vyšší a také došlo k úspoře (uzavření expozice, nebyla v provozu audiovizuální technika). Položka prodaného zboží se zvýšila z důvodu prodeje Eurobankovek na Trocnově, což se neplánovalo při sestavování rozpočtu. Položka platů byla v roce 2021 nedočerpána z toho důvodu, že v první polovině roku 2021 nedocházelo k zaměstnávání pracovníků na dohody a také z důvodu vysoké nemocnosti a karantény byly platy pracovníků sníženy. Úměrně na položce platů došlo k nedočerpání položky SU 524. Cestovné SU 512 bylo rovněž nedočerpáno, ale výše nedočerpání

výrazně nezasáhla do HV. Položka ostatních služeb SU 518 nebyla čerpána také z důvodu uzavření muzea v první polovině roku 2021. Odpisy majetku SU 551 byly účtovány dle odpisového plánu. Díky celkové úspoře nákladů rozpočtu, výnosům z grantové a projektové činnosti a služeb ZAV nemuselo dojít k čerpání odpisů dle návrhu rozpočtu. Položka SU 558 byla nedočerpána. U této položky došlo k nesprávnému odhadu při plánování rozpočtu.

Rozpočet a skutečné čerpání nákladů roku 2021 v tis. Kč

Druh nákladu	Schválený rozpočet 2021	upravený rozpočet 2021 (vnitřní úprava v návaznosti na změny výše provozního příspěvku)	Skutečnost 2021	Skutečnost 2021 bez dotační a grantové činnosti
Spotřeba materiálu	3 200	3 200	2 319	2 217
z toho: nákup knih a periodik pro knihovnu muzea	130	130	111	111
materiál pro záchranný archeologický výzkum	0	0	95	95
Spotřeba energie	3 655	3 655	3 223	3 223
Prodané zboží	360	360	436	436
Opravy a udržování	1 130	1 130	2 535	2 363
z toho: restaurování a preparace sbírkových předmětů	400	400	461	353
Cestovné	170	170	123	123
z toho: cestovné pro záchranný archeologický výzkum	30	30	35	35
Náklady na reprezentaci	45	45	58	52
Ostatní služby	6 500	6 500	6 220	5 317
z toho: služby pro záchranný archeologický výzkum	600	600	930	930
Náklady na platy	29 300	29 300	27 914	27 842
z toho: podíl platů pro záchranný arch. výzkum	0	0	518	518
Zákonné pojištění	10 004	10 004	9 079	9 063
z toho: podíl pojištění pro záchranný arch. výzkum	0	0	195	195
Ostatní sociální náklady	1 470	1 470	1 397	1 397
Daně a poplatky	30	30	25	25
Odpisy dlouhodobého majetku	898	898	4 982	4 982
Drobný dlouhodobý majetek	1 085	1 085	902	769
Ostatní náklady	100	100	63	61
Celkem	57 947	57 947	59 276	57 870

Výdaje na publikační činnost muzea v roce 2021

Název vydané publikace	Náklad v ks	Výdaj v Kč
Výběr č. 4/2020	180	7 979,40
Jihočeský sborník historický roč. 2020	250	70 466,00
Výběr č. 1/2021	180	7 238,00
Výběr č. 2/2021	180	6 850,80
Archeologické výzkumy v jižních Čechách č. 34/2021	200	65 596,00
Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy č. 61/2021	200	18 645,00
Co přinesla dálnice – katalog k výstavě	1 000	56 526,00
Výroční zpráva Jihočeského muzea za rok 2020	150	16 625,40
Zpravodaj Historického klubu 1–4/2021	80	8 990,00
Celkem		258 916,60

Náklady a výdaje v rámci výstavní činnosti a ostatních akcí muzea

Celkové náklady a výdaje na výstavní činnost muzea a akce v roce 2021 činily 2 061 tis. Kč bez grantové a projektové činnosti. Tabulka níže zachycuje vybrané výstavní a kulturní akce.

Název výstavy/akce	Náklad v Kč
Loutky, marionety, javajky ze sbírek JČM a Vzpomínka na Josefa Hanusche	27 499
Černý Petr	22 155
Srdečné pozdravy z Budějovic	56 240
Trocnovské slavnosti	194 000
Vánoční výstava	65 240
Houby Blanského lesa	6 935
RETROGAMING. Počátky osobních počítačů u nás	87 875
Masožravky na terase	53 675
Tanky, lodě, letadla na kartách a v modelech	15 119
K zábavě i k odpočinku. Volný čas ženy v 19. století	77 317
Městský znak	3 147
Muzejní noc	328 735
Výstava hub	19 102
Konference Československo	26 600

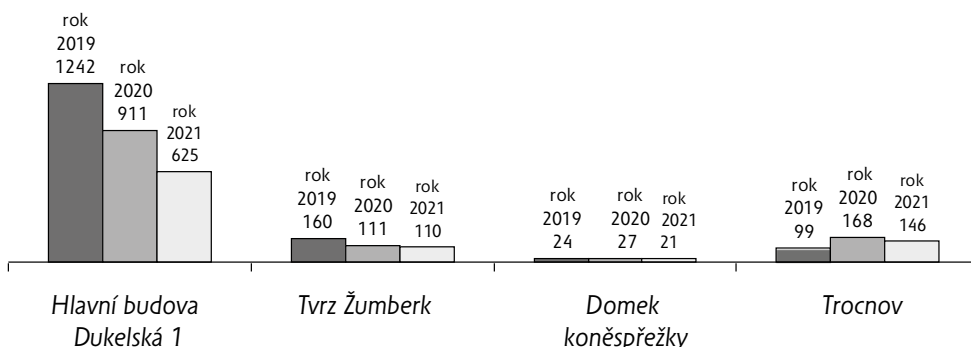
II.2. Výnosy

V roce 2021 došlo k navýšení plánovaných výnosů zhruba o 1 mil. Kč oproti rozpočtu (bez grantové činnosti, která tvořila v celkových výnosech rovněž více než 1 mil. Kč). Největší nárůst byl v položce prodej služeb SU 602, která se zvýšila o necelých 500 tis. Kč a v položce SU 604 (navýšení o necelých 250 tis. Kč). Prodej zboží se zvýšil, stejně jako v nákladech SU 504, díky prodeji Eurobankovek na Trocnově. Položka SU 649 (ostatní výnosy z činnosti) se výrazně navýšila díky přijetí plnění od pojišťovny za havarované vozidlo a SU 603 výnosy z pronájmu vzrostly jednorázovým neplánovaným pronájmem na hlavní budově muzea a navýšením nájmu v ulici Nádražní. Výnosy hlavní činnosti muzea byly 59 977 909,48 Kč a 148 595,71 Kč činily výnosy hospodářské činnosti.

Rozpočet a skutečné čerpání výnosů roku 2021 v tis. Kč

Druh výnosu	Upravený rozpočet 2021 <small>(vnitřní úprava v návaznosti na změny výše provozního příspěvku)</small>	Skutečnost 2021	Skutečnost 2021 bez dotační a grantové činnosti
Výnosy z prodeje služeb	3 000	3 551	3 551
z toho: záchranný archeologický výzkum	1 700	2 190	2 190
vstupné	1 100	901	901
Výnosy z pronájmu	90	247	247
Výnosy z prodeje zboží	360	605	605
z toho: prodej vlastních publikací	200	227	227
upomínkové předměty	160	378	378
Čerpání fondů	0	0	0
Ostatní výnosy z činnosti	12	117	104
Ostatní výnosy (finanční aj.)	0	17	17
Výnosy z transferů	54 485	55 589	54 482
Celkem	57 947	60 126	59 006

Výnosy ze vstupného za rok 2021, 2020 a 2019 dle objektů muzea v tis. Kč – porovnání



III. Pracovníci a platy

Muzeum mělo ve schváleném rozpočtu pro rok 2021 uveden průměrný evidenční počet zaměstnanců ve výši 72 osob.

K 31. 12. 2021 byl průměrný roční evidenční počet fyzických pracovníků 72,52 a přepočtených 69,74. V rozpočtu na rok 2021 byly schváleny prostředky na platy ve výši 30 200 tis. Kč. Tato položka ale byla vlivem snížení provozního příspěvku a snížení čerpání platů díky nemocnosti a uzavření muzea ponížena (viz v tabulce níže).

Ukazatel	Upravený rozpočet 2021 <small>(vnitřní úprava v návaznosti na změny výše provozního příspěvku)</small>	Skutečnost 2021 včetně dotací a grantů
Průměrný roční evidenční přepočtený počet pracovníků	72,00	69,74
Prostředky na platy bez OON v Kč	28 100 000,00	26 930 672,00
OON v Kč	1 200 000,00	983 268,00
Průměrný měsíční plat v Kč	33 564,81	32 179,84

IV. Investice

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích v roce 2021 vynaložilo investiční prostředky na tyto investiční akce:

Investiční akce	Vynaložené investiční prostředky v roce 2021
Multifunkční kopírovací stroj	69 321,00
Objektová zařízení PZP1 – připojení na PČR	498 352,58
Trinokulární 16Mpix mikroskop s HDMI – MK ČR ISO II D	44 322,30
Rekonstrukce výměňkové stanice Dukelská 1	1 254 392,00
Laserový profilovač	116 474,50
Nákup sbírkových předmětů	51 884,00
Sbírka motýlů – MK ČR ISO C/II	96 800,00
AV technika do přednáškového sálu 114	116 682,72
Archeoskanzen Trocnov	36 581 066,15
Celkem	38 829 295,25

Přehled pohybů na investičním fondu muzea v roce 2021

Počáteční stav IF k 1. 1. 2021	41 561 309,39
Převody z rezervního fondu	25 272,42
Odpisy dlouhodobého majetku	3 985 142,97
Investiční dotace od zřizovatele	9 100 000,00
Přijetí transferu ze SR	111 000,00
Financování investičních potřeb	38 771 059,66
Konečný stav IF k 31. 12. 2021	16 011 665,12

V. Granty a dotace

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích v roce 2021 obdrželo tyto granty a dotace:

Název dotace/grantu – poskytovatel	Celkové vynaložené finanční prostředky v roce 2021 v Kč	Úhrada z dotace/grantu v Kč
Lidová kultura – MK ČR	35 911,00	22 000,00
Program udržitelnosti pro muzea II	308 422,00	308 422,00
Co přinesla dálnice FMP	535 932,91	435 429,61
Řemesla pod Novohradskými horami	231 647,62	141 000,00
Digitalizace MK ČR	119 694,00	83 700,00
ISO C/II a II D – MK ČR	291 224,30	215 000,00
Portál řemesel	24 100,00	24 100,00
Celkem	1 546 931,83	1 229 651,61

Poznámka: grant Portál řemesel přechází z předchozích let a pokračuje i dále.

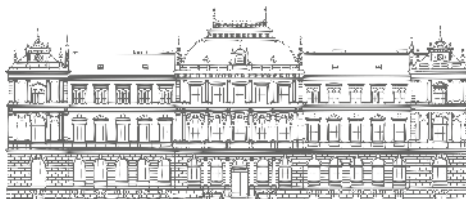
VI. Doplnková činnost muzea

Jihočeské muzeum je od 15. 10. 2019 oprávněno, na základě živnostenského oprávnění, provozovat doplňkovou činnost, a to ubytovací služby. Tyto ubytovací služby jsou provozovány na Trocnově a nejsou určeny pro veřejnost, ale pouze pro ubytování pracovníků, kteří vykonávají potřebné činnosti v areálu. Doplňková činnost muzea byla v roce 2021 zisková.

Výnosy a náklady doplňkové činnosti v roce 2021

Náklady	Částka
Spotřební materiál	2 262,00
Spotřeba energie	12 567,38
Opravy a udržování	1 043,00
Ostatní služby	543,00
Platy vč. odvodů	9 414,18
VÝNOSY	
Tržba z pronájmu	148 595,71
HV (zisk)	122 766,15

Veronika Paxová



STRUKTURA A STAV PRACOVNÍKŮ V ROCE 2021

Jihočeské muzeum je organizačně členěno na 13 samostatných oddělení.

V roce 2021 mělo celkové uspořádání muzea tuto strukturu:

Jméno a příjmení	funkce	Začátek PPV	Konec PPV
ODDĚLENÍ ŘEDITELE			
Ing. František Štangel	ředitel		
Ing. Jana Kopecká	asistentka, pracovník vztahů k veřejnosti		
Bc. Martin Dvořák	operátor informačních a komunikačních technologií		
PhDr. et Mgr. Marcela Macková	Regionální odborné pracoviště pro lidovou kulturu		
Bc. Nikola Seifertová	koordinační, projektový a programový pracovník		RD
ÚTVAR NÁMĚSTKA PRO ODBORNOU MUZEJNÍ ČINNOST			
Mgr. Helena Štejskalová	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů, náměstek ředitele pro odbornou muzejní činnost		RD
Mgr. Eva Hyndráková, Ph.D.	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – numismatik, náměstek ředitele pro odbornou muzejní činnost		
Mgr. Simona Foltýnová	koordinační, projektový a programový pracovník		
ODDĚLENÍ EKONOMICKÉ			
Ing. Veronika Paxová	finanční referent, vedoucí oddělení		
Václava Dobešová	účetní, zásobovač		
Ing. Ivana Pilná	personalista		
Jaroslava Řežábková	účetní		
Marek Budějcký	koordinační, projektový a programový pracovník		
ODDĚLENÍ PROVOZNĚ TECHNICKÉ			
Ing. Jan Pelech	technický pracovník, vedoucí oddělení		
Martin Bach	výstavář		
Matěj Petrovský	provozář, řidič, uklízeč	1. 9. 2021	
Rudolf Šafrata	truhlář		
Martin Tesař	provozář		
Soňa Josefíková	uklízeč	15. 3. 2021	15. 11. 2021
Hana Křelinová	uklízeč		
Renáta Nováčková	uklízeč	31. 8. 2021	
Kateřina Pamětická	uklízeč	1. 9. 2021	
Michaela Paulová	uklízeč	1. 9. 2021	
Libuše Tesková	uklízeč		

ODDĚLENÍ CES

Bc. Petra Kočerová

Mgr. Lucie Šimková
Jana Šteflová
Iveta Šťastná
Lucie Váchová

dokumentátor, vedoucí oddělení

koordinační, projektový a programový pracovník
dokumentátor
dokumentátor
dokumentátor

1. 2. 2021
12. 7. 2021

ODDĚLENÍ ARCHEOLOGIE

PhDr. Petr Zavřel, Ph.D.

doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.
Mgr. Zuzana Thomová
Mgr. Daniel Hlášek
Ladislav Bílý
Tomáš Kolegar
Karel Vávra
Leona Törökóvá
Marie Vojtová
Věra Dvořáková

archeolog, vedoucí oddělení

archeolog
archeolog
archeolog
dokumentátor
dokumentátor
dokumentátor
konzervátor
administrativní a spisový pracovník
dokumentátor

ODDĚLENÍ EDUKACE

Mgr. Lukáš Faktor

Mgr. Hana Hojerová
Mgr. Lucie Líkařová
Mgr. Andrea Netřvalová
Miroslava Sloupová

pedagog volného času, vedoucí oddělení

pedagog volného času
pedagog volného času
pedagog volného času
pedagog volného času

RD

ODDĚLENÍ KNIHOVNY

Mgr. Eva Náprstková

Jana Klimešová

Blanka Irová
Helena Motyčková
Bc. Lukáš Pelikán

knihovník, vedoucí oddělení

knihovník, vedoucí oddělení

knihovník
dokumentátor – fotograf
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů

RD

ODDĚLENÍ PŘÍRODNÍCH VĚD

Mgr. Zdeněk Kleťečka

Mgr. Miroslav Beran
Ing. Martin Lepší, Ph.D.
Mgr. Václav Mikeš
Mgr. Sandra Venclová
Ing. Ladislav Černý
Ing. Marie Kroneislová
Iveta Šťastná

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – entomolog, vedoucí oddělení

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – mykolog
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – botanik
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – zoolog
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – geolog
dokumentátor
manipulační dělník
manipulační dělník

31. 1. 2021

ODDĚLENÍ SPOLEČENSKÝCH VĚD

PhDr. Jiří Petráš

**kurátor sbírkových a mobiliárních fondů –
historik nejnovějších dějin, vedoucí oddělení**

Mgr. Hana Cukrová
Mgr. Václav Holas
Mgr. Alexandra Khadka
Mgr. Leoš Nikrmajer
Bc. Petra Prokopcová
Mgr. Hynek Rulíšek
PhDr. Hana Soukupová
Ivana Jíchová
Irena Tauerová
Jakub Kössl
Bc. Kristýna Reindlová
Jan Török

kurátor sbírkových a mobiliárních fondů
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů 1. 5. 2021
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů RD
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – historik novějších dějin
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů – hudební a divadelní archiv
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů
kurátor sbírkových a mobiliárních fondů
dokumentátor
dokumentátor
konzervátor
konzervátor
konzervátor

ODDĚLENÍ PROGRAMOVÉ A PROPAGAČNÍ

Mgr. Tomáš Svoboda

**produkční, programový a kulturně-výchovný pracovník,
vedoucí oddělení**

Terezie Fojtlová
Vlasta Bícová
Pavla Křížová
Marta Herdová
Ladislav Lhoťa
Renáta Nováčková
Milena Odleváková
Bc. Olga Pikousová
Jana Rybičková
Libuše Šimová

výstavář
pokladník
pokladník
zřízenec v kulturních zařízeních RD
zřízenec v kulturních zařízeních
zřízenec v kulturních zařízeních 1. 9. 2021
zřízenec v kulturních zařízeních 30. 9. 2021
zřízenec v kulturních zařízeních
zřízenec v kulturních zařízeních 13. 7. 2021
zřízenec v kulturních zařízeních

ODDĚLENÍ PAMÁTNÍK JANA ŽIŽKY Z TROCNOVA

Mgr. Miroslav Petrovský

**správce areálu Památníku, koordinační, projektový
a programový pracovník**

Libuše Šimová
Jiří Elias

průvodce 1. 5. 2021 30. 9. 2021
provozář

ODDĚLENÍ TVRŽ ŽUMBERK

Roman Josefík

správce památkových objektů, kastelán

Dana Petrová

průvodce 15. 3. 2021 15. 11. 2021

PŘÍLOHA 1

I. stupeň evidence (CES) – rok 2021

Číslo podsbírký a podsírka	Počet přír. čísel	Počet ks (celkem)	Sběr ks	Koupě ks	Dar ks	Vlastní činnost	Staré fondy	Převod ks
1 Geologická	0	0	0	0	0	0	0	0
5 Botanická	3	1136	880	256	0	0	0	0
6 Mykologická	4	1785	1785	0	0	0	0	0
7 Entomologická	2	22375	0	22375	0	0	0	0
8 Zoologická	4	4	0	4	0	0	0	0
9 Archeologická	77	10005	10005	0	0	0	0	0
10 Historická – K	108	329	0	8	321	0	0	0
10 Historická – S	12	14	14	0	0	0	0	0
11 Etnografická	0	0	0	0	0	0	0	0
13 Numismatická	1	1	0	1	0	0	0	0
15 Výtvarné umění	2	2	0	0	2	0	0	0
17 Umělecko-průmyslové práce	1	41	0	41	0	0	0	0
18 Knihy	3	6	0	0	6	0	0	0
19 Písemnosti a tisky	2	50	0	0	50	0	0	0
20 Negativy a diapozitivy	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	28	250	0	0	0	250	0	0
25 Jiná – Hudební, divadelní a fonotéka	1	2	0	0	2	0	0	0
25 Jiná – Muzeum dělnického revolučního hnutí	0	0	0	0	0	0	0	0
25 Jiná – Vojenské sbírky	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	248	36000	12684	22685	381	250	0	0

Petra Kočerová

PŘÍLOHA 2

II. stupeň evidence (CES) – rok 2021

Číslo podsbírký a podsbírká	Signatura	Počet inv. čísel	Počet přír. čísel	Počet ks	Rekatalogizovaná inv. čísla
1 Geologická	G	745	9	993	0
5 Botanická	B	1300	0	1300	0
6 Mykologická	M	763	3	763	0
7 Entomologická	ZE	2	0	2	0
8 Zoologická	ZV	14	14	14	0
9 Archeologická	A	1033	61	4492	0
10 Historická	K	140	110	342	827
10 Historická	S	14	5	59	0
11 Etnografická	N	67	7	82	0
13 Numismatická	ME	3	3	3	0
13 Numismatická	Mi	52	4	110	0
13 Numismatická	PP	1	1	1	0
15 Výtvarné umění	P	0	0	0	0
15 Výtvarné umění	O	0	0	0	0
15 Výtvarné umění – MDRH	V	0	0	0	0
17 Umělecko-průmyslové práce	UP	118	6	190	19
18 Knihy	ST	6	2	6	69
19 Písemnosti a tisky	GK	0	0	0	0
19 Písemnosti a tisky	LA	0	0	0	288
19 Písemnosti a tisky	MP	0	0	0	0
19 Písemnosti a tisky	PM	0	0	0	0
19 Písemnosti a tisky	R	0	0	0	441
20 Negativy a diapozitivy	Fo	0	0	0	0
20 Negativy a diapozitivy	Fs	0	0	0	0
21 Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	Fi	128	61	3083	0
25 Jiná – Hudební, divadelní a fonotéka	D	320	56	733	941
25 Jiná – Hudební, divadelní a fonotéka	H	0	0	0	0
25 Jiná – Muzeum děl. revolučního hnutí		0	0	0	0
25 Jiná – Vojenské sbírky	VS	0	0	0	41
Celkem		4706	342	12173	2626

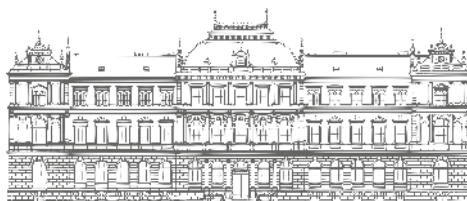
Petra Kočerová

PŘÍLOHA 3

Vyřazené sbírkové předměty (CES) – rok 2021

Podsírka	Počet položek	Počet ks. sbírkových předmětů
	0	0
Celkem	0	0

Petra Kočerová



PŘÍLOHA 4

Statistika nahraných multimédií v evidenčním systému Museion ke kartám systematické evidence (evidence II. stupně)

Oddělení	Kurátor	Sign.	Celkem multimédií za rok 2021	Přibližný počet karet s multimédií za rok 2021	Celkový počet multimédií	Přibližný celkový počet karet s multimédií
AO	Zavřel/Chvojka/Thomová	A	1	1	104	101
KN	Motyčková	Fo	8245	238	10085	478
KN	Motyčková	Fi, Fs	0	0	0	0
KN	Pelikán	ST	156	62	573	98
KN	Pelikán	GK	3178	1369	3310	1433
KN	Pelikán	LA	4	1	848	530
KN	Pelikán	MP	6	5	21	17
KN	Pelikán	PM	1136	422	1907	778
KN	Pelikán	R	29	13	1026	452
PŘO	Kletečka	ZE	427	380	2772	1637
PŘO	Lepší	B	0	0	14226	14225
PŘO	Mikeš	ZV	0	0	26	25
PŘO	Venclová	G	0	0	2	2
OSV	Cukrová/Rulíšek	UP	935	317	1975	1165
OSV	Hyndráková	Mi, Me, PP	0	0	0	0
OSV	Jíchová/Prokopcová	H	0	0	775	293
OSV	Nikrmajer	K	3752	3752	6745	6743
OSV	Petráš	S	3338	3229	4311	4199
OSV	Prokopcová	D	984	651	3148	1980
OSV	Rulíšek	VU-O	11	4	26	11
OSV	Rulíšek	VU-P	0	0	0	0
OSV	Rulíšek	VS	105	93	826	450
OSV	Soukupová	N	1932	1719	3843	3516
Celkem			24239	12256	56549	38133

Lucie Šimková

JIHOČESKÉ MUZEUM V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Dukelská 242/1, 370 01 České Budějovice
IČO: 00073539, DIČ: CZ00073539

Příspěvková organizace Jihočeského kraje
zapsaná v OR vedeném Krajským soudem v Českých Budějovicích, oddíl Pr, vložka 128

Historická budova, Dukelská 242/1, 370 01 České Budějovice

Kulturní památka

tel: 391 001 531

stálé expozice: Stálá přírodovědná, archeologická a národopisná expozice,
Příběh města Českých Budějovic.

otevřeno: celoročně: úterý–neděle, svátky: 9–17.30 hodin.

Muzeum Koněspřežky, Mánesova 44/10, 370 01 České Budějovice

Národní kulturní památka

tel.: 386 354 820

stálá expozice: Strážní domky a drážní strážníci na území koněspřežní železnice
České Budějovice – Linec.

otevřeno: květen–září: úterý–neděle, svátky: 9–12.30, 13.00–17.00 hodin.

Tvrz Žumberk u Nových Hradů, Žumberk 10, 374 01 Trhové Sviny

Kulturní památka

tel.: 391 001 550

stálé expozice: Řemesla pod Novohradskými horami,
Lidový malovaný nábytek z jižních Čech, historie tvrze,
Úředník rožmberský v baště „C”,
Lapidárium Jihočeského muzea v baštách „A” a „B”.

otevřeno: duben a říjen: soboty, neděle, svátky: 9–17 hodin,
květen, červen a září: úterý–neděle, svátky: 9–17 hodin,
červenec a srpen: úterý–neděle, svátky: 9–18 hodin.

Památník Jana Žižky v Trocnově, 373 12 Borovany

Národní kulturní památka

tel.: 727 822 571

výstava: Jan Žižka a významné milníky husitství v českých a německých dějinách.

otevřeno: květen–září: úterý–neděle, svátky: 9–12.30, 13.00–17.00 hodin.

Dukelská 1, České Budějovice

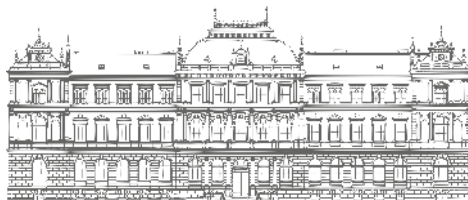
ředitel, sekretariát ředitele;
náměstek ředitele pro odbornou muzejní činnost;
regionální odborné pracoviště pro lidovou kulturu;
centrální evidence sbírek (CES), spisovna;
ekonomické oddělení;
provozně technické oddělení;
IT oddělení;
edukační oddělení;
knihovna;
oddělení společenských věd – národopis;
oddělení společenských věd – numismatika;
oddělení společenských věd – umělecký průmysl;
programové a propagační oddělení;
výtvarný ateliér.

L. B. Schneidera 6, České Budějovice

oddělení společenských věd – hudební a divadelní archiv;
přírodovědné oddělení.

Fráni Šrámka 4, České Budějovice

oddělení společenských věd – novější dějiny;
oddělení společenských věd – nejnovější dějiny;
archeologické oddělení;
konzervátoři.



ARCHEOSKANZEN TROCNOV



Vyzdívání kamenné obezdívky roubených stěn obytného domu ve dvorci.



Dům ve dvorci po dokončení. Foto Ivan Náprstek.



Pokládka doškové krytiny na stodolu ve dvorci. Foto Ivan Náprstek.



Stodola ve dvorci. Foto Ivan Náprstek.



Hambalkový krov obytného domu ve dvorci. Foto Ivan Náprstek.



Kamenná dlažba v komoře domu ve dvorci. Foto Ivan Náprstek.



Snímek z dronu zachytil prostor budovaného Archeoskanzenu. V pozadí areál Památníku Jana Žižky. Foto Miroslav Kučera.



Detailnější pohled z dronu na západní část Archeoskanzenu. Foto Miroslav Kučera.



Pohled z dronu na východní část Archeoskanzenu. Foto Miroslav Kučera.



Pohled na západní část Archeoskanzenu odrážejícího se v hladině rybníka Dolní Trocnov.

ŘEMESLA POD NOVOHRADSKÝMI HORAMI NOVÁ EXPOZICE NA TVRZI ŽUMBERK



Tabule Aloise Terše dokumentující lidová řemesla na Doudlebsku.



Ukázka kamenické práce.



Bednářství – ukázky hotových výrobků.



Ponk s truhlářskými nástroji.



Model doulebské usedlosti, vzadu funkční vůzky ke stáčení provazů.



Vybavení provaznické dílny Ferdinanda Jiskry.



Dokumentace zpracování lnu.



Novohradské sklo.



Panel věnovaný lidovým podmalbám na skle.



Unikátní soubor koželužského nářadí rodu Machartů.

PŘELOMOVÝ OBJEV ZKŘEMENĚLÝCH DŘEV



První objevený kmen v podobě celotvaru, jehož průměr měl více jak 1 m.



Pro nakládání velkých kusů bylo nezbytné použití těžké techniky.



V průběhu prací byl v zemi objeven další kmen, u kterého se naskytla příležitost ho zachránit v celku.



Kmen měřil 7 metrů a měl částečně zachovanou kořenovou část.



Přímo na místě byla svařena kovová konstrukce a celý kmen byl zafixován do dřevěného opláštění, aby se při jeho vyjmutí předešlo rozlámání.



Po očištění od sedimentu byl povrch dřev často nažloutlý až zcela bílý, jak dokládá tato fotografie.

KONZERVOVÁNÍ – RESTAUROVÁNÍ OLEJOMALBY NA PLÁTNĚ PANNA MARIE S JEŽÍŠKEM



Stav před zásahem – přední strana.



Stav před zásahem – zadní strana se záplatami.



Stav před zásahem – povrch.



Stav po zásahu – přední strana.

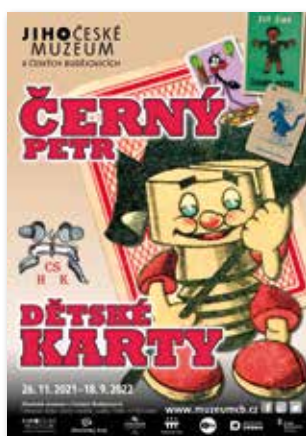
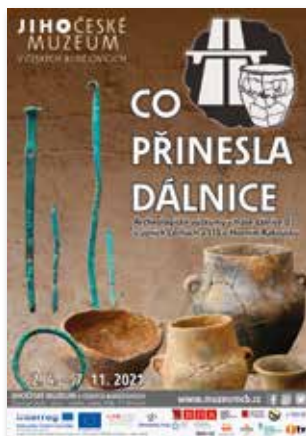


Stav po zásahu – povrch.



Stav po zásahu – povrch.

UKÁZKY PLAKÁTOVÉ TVORBY V ROCE 2021



FOTOGRAFICKÁ VÝSTAVA

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH



Houby Blanského lesa a jižního Předsumaví
11. 9. – 21. 10. 2021

www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Blanský les a jižní Předsumaví
Výstava houby
11. 9. – 21. 10. 2021

VÝSTAVA HUB
18. 10. – 21. 10. 2021 (otevřeno mimořádně i v pondělí)

Houby Blanského lesa a jižního Předsumaví

www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Vánoce v čokoládě

26. 11. 2021 – 2. 1. 2022

Čokoládové obaly, vánoční košíček a další zajímavosti ze sbírkové sbírky Stanislava Krámského

www.muzeumcb.cz

MUZEJNÍ NOC
Národní zahájení XVII. ročníku Festivalu muzejních nocí

18. 6. 2021
Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Vstup zdarma
www.muzeumcb.cz
www.festivalmuzejnichnocí.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Retro gaming
Počátky osobních počítačů u nás

3. září 2021 – 28. listopadu 2021

Thema – náše vzápětí

www.muzeumcb.cz

JIHOČESKÉ MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

TROCNOVSKÉ SLAVNOSTI
11. září 2021 od 13:00 hod.
(přesahující do úterý 14. září 2021)

VSTUP ZDARMA WWW.MUZEUMCB.CZ

Výstava a soutěž PLASTIKOVÝCH MODELŮ

JIHOČESKÝ KAPR
KD Sázava, Jihlava 1. 570 01 České Budějovice

27. 11. 2021

Délka korábí pro výstavní: 142 - 302 mm
Výška: 75 - 90 mm do 10 let nebo výšerna

www.muzeumcb.cz



Trolejbus Dopravního podniku města České Budějovice ev. č. 63 s celorozvodnou reklamou na Jihočeské muzeum.

OBSAH

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST	7
PÉČE O SBÍRKY	9
KULTURNĚ-OSVĚTOVÁ ČINNOST	16
DOKUMENTAČNÍ A VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST	26
EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST	29
ODBORNÁ SPOLUPRÁCE	35
ZÁJMOVÁ A VLASTIVĚDNÁ ČINNOST	39
ZAHRANIČNÍ STYKY	41
DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ	42
DALŠÍ AKTIVITY, KONFERENCE A SEMINÁŘE	43
EXPOZICE, VÝSTAVY A AKCE V ROCE 2021	45
VÝZNAMNÍ MEDIÁLNÍ PARTNEŘI MUZEA A DALŠÍ SPOLUPRACUJÍCÍ INSTITUCE V ROCE 2021	57
VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY V ROCE 2021	58
STATISTIKA NÁVŠTĚVNOSTI ZA ROK 2021	59
Z ČINNOSTI JEDNOTLIVÝCH ODDĚLENÍ MUZEA	61
ROZPOČET A VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2021	89
STRUKTURA A STAV PRACOVNÍKŮ V ROCE 2021	96
PŘÍLOHA 1	99
PŘÍLOHA 2	100
PŘÍLOHA 3	101
PŘÍLOHA 4	102
PŘÍLOHA 5	103
ROZDĚLENÍ PRACOVIŠŤ JIHOČESKÉHO MUZEA	104
BAREVNÁ OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	105
OBSAH	123

Výroční zpráva Jihočeského muzea v Českých Budějovicích za rok 2021

Vydalo Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích v roce 2022

Editor: Bc. Lukáš Pelikán

Redakční rada: Mgr. Lukáš Faktor, doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D., Mgr. Zdeněk Kletečka,
Jana Klimešová, PhDr. Jiří Petráš, Mgr. Tomáš Svoboda

Foto: Ing. Ladislav Černý, Mgr. Lukáš Faktor, Roman Josefík, Helena Motýčková, Bc. Lukáš Pelikán,
Mgr. Miroslav Petrovský, Bc. Kristýna Reindlová, Mgr. Tomáš Svoboda, Mgr. Sandra Venclová

Externí autoři fotografií uvedeni u snímku

Sazba, grafické zpracování a tisk: Tiskárna PROTISK, s.r.o., České Budějovice

Naklad: 150 kusů

ISBN: 978-80-7646-021-8